

Merre megy a világ?

Elemzés a világ vezető think tankjeinek 2024-es tematikájáról

Kutatás vezetője: Szepesi Balázs

Kutató: Sohár Domonkos

Budapest, 2025.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
Vezetői összefoglaló	6
Regionális bontás	8
Európa	8
Leíró elemzés	8
Tanulságok Európával kapcsolatban	9
Egyesült Államok	10
Leíró elemzés	10
Tanulságok az USA-val kapcsolatban	11
Egyesült Államok és Európa közötti különbség	12
Kína és Távol-Kelet	12
Leíró elemzés	12
Kína erősödik	13
Kína belseje nem látható	14
Globális Dél	15
Leíró elemzés	15
India felfelé megy	16
A Dél Keletre néz	17
A nyugati agenda a hangsúlyos	17
Technológiában van a jövő	18
India és Kína szembenállása	19
Témacsoport szerinti bontás	20
Nemzetközi politika	20

Csökkenő nemzetközi együttműködés.....	20
Növekvő konfliktusok.....	21
Nyomás a nemzetközi szervezeteken.....	22
Nukleáris fegyverkezés	22
Regionális fókuszok.....	23
Gazdaság.....	24
Fenyegetés	25
Technológia a gazdaságban	25
Állami szerepvállalás.....	26
Bizonytalanság.....	27
Technológiai vállalatok	27
Protekciónizmus	28
Stratégiai iparágak.....	29
Versenyképesség	29
Kína.....	30
Kritikus ásványok	30
Fegyverkezés	31
Regionális fókuszok.....	31
Technológia.....	32
Digitalizáció	32
Mesterséges Intelligencia (AI).....	33
Szabályozás.....	34
Hadi technológiák	35
Biotechnológia.....	35

Zöld technológiák.....	36
Regionális fókuszok.....	37
Társadalom	37
Globális társadalmi trendek	38
Előregedő társadalom	38
Korszerkezet átalakulása	39
AI és a munkaerőpiac	39
Regionális fókuszok.....	40
Fenntarthatóság	42
Pragmatikus zöld fordulat	42
Regionális fókuszok.....	43
Metodológia	44
Összegzés - Pragmatikus fordulat a töredezett világrendben	47

Bevezetés

Az áttekintés a világ vezető agytrösztjeinek és kutatóintézeteinek munkásságát elemzi az adott évben. A kutatás alapfeltevése, hogy 2025-ben globális szinten meghatározóak azok a témák, amelyek a legtekintélyesebb think tank-ek agendájában szerepeltek tanulmányok és elemzések formájában egy évvel korábban. Ennek megfelelően a jelentés célja, hogy feltérképezze, milyen ügyekre fókuszáltak a think tankek 2024-ben.

A vizsgálat módszertana nemcsak a kiemelt témák azonosítását teszi lehetővé, hanem mélyebb összefüggések és globális mintázatok feltárására is alkalmas. A kutatás így nemcsak az aktuális trendeket ragadja meg, hanem értelmezési keretet is kínál azok összefüggéseinek feltárásához.

A tanulmány Szepesi Balázs szakmai irányításával készült, az elemzési háttérmunkát Sohár Domonkos végezte. A tanulságokat a két közreműködő közösen fogalmazta meg.

Munkánk az Összkép magazinban 2020 óta évente megjelenő elemzések koncepcionális és módszertani megközelítésére épít.

Az elemzéssel kapcsolatban szívesen adunk további tájékoztatást. Az alábbi elérhetőségeken tudják felvenni velünk a kapcsolatot: szepesi.balazs@mcc.hu; sohar.domonkosgellert@student.mcc.hu

Vezetői összefoglaló

A tanulmány a vezető nemzetközi think tankek 2024-ben megjelent publikációira támaszkodva azonosítja a 2025-öt meghatározó trendeket. Az elemzés 18, földrajzilag és profil szerint kiegyensúlyozott intézet 659 dokumentumát fedi le. A feldolgozás régiós (Európa; Egyesült Államok; Kína és Távol-Kelet; Globális Dél) és tematikus (nemzetközi politika, gazdaság, technológia, társadalom, fenntarthatóság) bontásban készült.

Átfogóan vizsgálva, a 2024-es diskurzust a szuverenitás logikája és a világpolitikai töredeződés uralja. A bizalom visszaesésével a kooperáció helyére egyre inkább az önérdekkövetés lép, gyorsul a fegyverkezés, nő a konfliktusok eszkalálódásának kockázata és erősödik a nyomás a nemzetközi intézményeken. A fenntarthatóság fókusza mérséklődik, miközben a technológia (különösen az AI, a kvantum és a védelmi innovációk) a geopolitikai verseny frontvonalába került.

Európában a védelem, a gazdasági és technológiai szuverenitás, valamint a zöld átállás hármasa adja a keretet, ugyanakkor a megvalósítási deficit kockázata visszatérő motívum. Az Egyesült Államokban sokszínűbb, szektorokra bontott vita zajlik, és Kínával folytatott stratégiai verseny, a hazai értéklánc-építés, valamint az iparpolitika határozza meg az irányokat. A Távol-Kelet kapcsán jellemzően külső forrásokra támaszkodik a nyugati diskurzus, ami szűri a képet, így a belső társadalmi folyamatok kevésbé láthatók. A Globális Dél egyre autonómabb szerepben lép fel (India különösen aktív), a technológia felzárkózási lehetőségként jelenik meg, ám az erőforrás- és társadalmi korlátok fékezik a kivitelezést.

A tematikus metszet a következő főbb eredményeket adja:

- **Nemzetközi politika:** a „de-risking”, a rugalmas szövetségépítés és a szürke zónás kiber- és információs hadviselés normalizálódása határozza meg a gondolkodást, míg a multilaterális intézmények reformigénye erős.
- **Gazdaság:** a szuverenitás és a versenyképesség egyensúlya a fő dilemmarendszer. A protekcionista eszköztár (vámok, befektetési szűrők) normalizálódik, miközben a stratégiai iparágak (AI, kvantum, kritikus ásványok, hadiipar stb.) kapacitásépítése felértékelődik.
- **Technológia:** a digitális szuverenitás központi cél. Az AI gazdasági, közigazgatási és katonai alkalmazása gyorsul, a szabályozási tempó azonban gyakran lemarad. Egyre nagyobb a globális verseny emiatt a nagyhatalmak között a nemzetközi standardok kialakítására. Eközben a védelmi technológiák átalakítják a hadviselés eszköztárát, míg a biotech és a digitális egészségügy fejlődése egyszerre iparpolitikai és társadalmi cél.

- **Társadalom:** az előregedés, a bevándorlás és az AI munkaerőpiaci hatásai jelentik a legfontosabb feszültségpontokat. Európában az átképzés és az integráció, az USA-ban pedig a társadalmi normák, valamint az egészségügyi és oktatási kérdések dominálnak.
- **Fenntarthatóság:** a terület fontossága csökkent, a retorika pragmatikusabbá vált. A zöld átállás költségei, ellátásbiztonsági vonatkozásai és kivitelezhetősége került előtérbe, míg a technológiai innováció elsődleges megoldókulccsá lépett elő.

Összefoglalva, az elemzett anyagok alapján 2025-ben a védelmi kapacitások bővítése, a technológiai portfóliók erősítése, a szabályozás és az innováció egyensúlya, a kritikus ásványi kitermelések kezelése, a humántőke átképzése, továbbá az intézményi reformok és a rugalmas szövetségépítés kerülnek előtérbe. A töredezett világban az átjárhatóság biztosítása versenyelőnyé is válhat, azon országok számára, akik tudatosan játszanak egy „híd” szerepre.

Metodológia szempontból fontos megjegyzés, hogy a vizsgált anyagok nyelvi és hozzáférési okokból torzíthatnak, ezért a következtetések visszatérő mintázatokra épülnek, nem teljes reprezentációra.

A 2024-es think tank-anyagok fő üzenete, hogy a következő időszakot a szuverenitás-központú stratégiai gondolkodás, a technológiai előnyökért vívott verseny és a végrehajtás előtérbe helyezése jellemzi majd. Ez lesz a siker kulcsa is, hiszen aki gyorsan és célzottan épít stratégiai kapacitásokat, az a töredezett világrendben is képes lesz növelni a mozgásterét.

Regionális bontás

Európa

2024-ben az európai elemzések középpontjában a védelmi képességek megerősítése, a gazdasági és technológiai szuverenitás megteremtése, valamint a zöld átállás állt. Bár az elemzők pontosan azonosították a legfontosabb kihívásokat, a javasolt megoldások gyakran elmaradtak, ami a kontinens tanácstalanságát tükrözi. Az európai intézetek így egyszerre mutatnak rá az előttünk álló problémák súlyára és arra a feszültségre, hogy a stratégiai felismerések még nem párosulnak határozott cselekvéssel.

Leíró elemzés

Európával kapcsolatban kiemelkedően sok elemzés született 2024-ben (184 európai think tank-ek által írt anyagot szemléztünk), ami lehetővé tette, hogy a vizsgált tanulmányok alapján egyértelműen azonosítsuk a legmeghatározóbb témaköröket.

Nemzetközi politikai fronton a vizsgált anyagok szerint messze a legfontosabb téma a saját védelmi kapacitások megerősítése, különösen a NATO szerepének növelése volt. Számos elemzés foglalkozott az orosz–ukrán háború kezelésével, illetve az Európai Unió stratégiai szuverenitásának kérdésével. Visszatérő motívumként jelent meg, hogy az EU-ból hiányzik egy erős, egységes politikai vezetői karakter. Emellett Európa globális szövetségi rendszerének átrendeződésére is felfigyeltek.

A legmarkánsabb gazdasági téma az európai gazdasági szuverenitás megteremtése volt, különös tekintettel az orosz energiaforrásoktól és a kínai technológiától való függetlenedésre. Ennek célja ugyanakkor nem pusztán a leválás, hanem a versenyképesség egyidejű javítása is. Fontos elemzési szempontként jelent meg az EU-s szintű finanszírozás kérdése: mit érdemes közösen, és mit tagállami szinten finanszírozni? Emellett a gazdasági sokkok (pl. magas energiaárak, kínai import, Trump-féle vámok fenyegetése) és az európai hadiipar újraindítása is kiemelt téma volt. Az amerikai anyagokhoz képest az európai elemzések kevesebb ágazatot emelnek ki külön, elsősorban a hadiipar, az energetika és a turizmus kaptak említést.

A technológiai elemzések középpontjában az AI (mesterséges intelligencia) szabályozása és hasznosítása állt. A kihívás abban rejlik, hogyan lehet olyan szabályozási kereteket kialakítani, amelyek nem csökkentik az európai versenyképességet. Ezen kívül megjelentek a jövő stratégiai technológiái is, mint például a kvantumtechnológia és a digitális egészségügy. Fontos kérdésként merült fel, hogy milyen mértékben lehet korlátozni a technológia áramlását annak érdekében, hogy megőrizzük a szuverenitást és a versenyképes működést.

A társadalmi témák közül több is kiemelkedett, mint az elöregedő társadalom problémája, a droghelyzet súlyosbodása, az AI munkaerőpiacra gyakorolt hatása és az ebből következő átképzési szükségletek. Szintén hangsúlyos volt a bevándorlással kapcsolatos társadalmi feszültség, az oktatás jövője, valamint az esélyegyenlőség kérdése is.

Az európai régió az intézetek elemzői szerint vezető szerepet tölt be a zöld átállásban. A tanulmányok főként három témára fókuszáltak: a negatív kibocsátás elérésére, az átállás társadalmi hatásainak kezelésére, valamint az állami- és magánszektor együttműködésének szükségességére.

Tanulságok Európával kapcsolatban

Egy fontos módszertani korlátot már a kutatás elején azonosítottunk. Európában sok elemzés nemzeti nyelven, helyi kontextusban születik, így ezek a tanulmányok nem kerültek be az elemzett adatbázisba. Ez azt is jelenti, hogy az európai összkép szükségszerűen részleges, hiszen a nemzeti szintű diskurzusok gyakran rejtve maradnak a nemzetközi kutatás számára.

Az európai think tank-ek 2024-es anyagai alapján egy sajátos kettősség rajzolódik ki: az elemzések sok esetben eljutnak a problémák azonosításáig, de nem társulnak hozzájuk markáns, érdemi megoldási javaslatok. A vezető elemzők szerint a tanácsstalanság légköre érezhető, miközben Európa számos kérdésben megrekedt pozícióban van a többi globális hatalomhoz képest.

Jellemző tendencia, hogy a kényesebb, konfliktusos témákat az intézetek gyakran kerülik, így több, társadalmilag vagy politikailag égető ügy kisebb hangsúlyt kap. Ennek következtében nem születnek mélyebb, újszerű elemzések azokról a kérdésekről, amelyek egyébként meghatározzák a közbeszédet vagy a társadalmi hangulatot.

Míg az Egyesült Államokban több olyan elemzés is megjelent, amely új témákat hozott be a szakmai diskurzusba, Európában inkább a korábban megszokott tematikához való ragaszkodás jellemző. Ez a hozzáállás egyre kevésbé van összhangban azzal, ami valójában foglalkoztatja a társadalmat, így az intézményi agenda és a valós társadalmi igények közötti rés látványosan növekszik.

Európa tehát az idealizmus és a realitás közötti határvonalon egyensúlyoz. Miközben világosan látja a kihívásokat, sokszor nem tud kilépni a megszokott gondolkodási keretek közül, így pedig az álom és az ébredés közötti átmenetben reked meg. Ez azonban bizakodásra is adhat okot, hiszen mondhatjuk, hogy stratégiai szinten már látják a problémákat, csak a konkrét reakciók megfogalmazása várat még magára, így ez a következő években talán már elérhető lesz.

Egyesült Államok

Az Egyesült Államokról szóló 2024-es elemzések kiemelkednek sokszínűségükkel és ágazati részletezettségükkel. A tanulmányok középpontjában a Kínával való stratégiai verseny, a gazdasági és technológiai szuverenitás, valamint a belső társadalmi feszültségek álltak. Az amerikai think tank-ek bátrabban és nyitottabban közelítették meg a vitás kérdéseket, és elemzéseik gyakran közvetlenül befolyásolták a politikai diskurzust is. Ez a dinamizmus éles kontrasztban áll az európai intézetek óvatosabb, hagyományosabb megközelítésével. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy az USA-ban a belső elemzések is angolul készülnek, így ez is hozzájárult a gazdagabb agendához.

Leíró elemzés

Az Egyesült Államokról szóló elemzések száma jelentős volt a 2024-es évben (296 amerikai think tank-ek által írt anyagot szemléztünk). Az amerikai anyagok különösen sokszínűek és ágazatspecifikusak, ami megkülönbözteti őket más régiók elemzéseitől. Ugyanakkor azt is fontos megjegyezni, hogy az USA-ban a nemzeti szintű kommunikáció is angolul zajlik, így sokkal több elemzés került be a kutatásunkba, míg a világ más térségein a nyelvi korlátok miatt maradhattak ki fontos, a közéletet befolyásoló témák. Továbbá fontos az is, hogy nemzetközi összevetésben az amerikai think tank-ek ágyazódnak be legerősebben az országos közbeszédbe, és nekik van a legnagyobb hatásuk a politikai diskurzusra is.

Az amerikai kül- és biztonságpolitikai elemzések fókuszában a szuverenitás megőrzése, valamint a Kínával való stratégiai verseny állt. Kiemelten foglalkoztak a katonai szövetségek megerősítésének szükségességével is, különösen a NATO és az ázsiai szövetségi rendszerek kontextusában. Emellett jelentős teret kaptak a 2024-es választásokkal kapcsolatos elemzések, különös tekintettel Donald Trump esetleges visszatérésére, és annak külpolitikai következményeire.

A gazdasági elemzések középpontjában a gazdasági szuverenitás erősítése állt, különösen a saját értékláncok kiépítése révén. Fontos témakör volt a versenyképesség javítása és a vámok politikájának elemzése is. Az európai anyagokkal összevetve az amerikai cikkek sokkal ágazat-specifikusabbak, számos szektort külön is elemeztek, például: hadiipart, építőipart, lakáspiacot, energetikát, gyógyszeripart, technológiai szektort, bankszektort, kritikus ásványokra épülő iparágakat és űripart. Ez a sokszínűség jól tükrözi az amerikai gazdaságpolitikai gondolkodás komplexitását és proaktív jellegét.

A technológiai elemzések fókusza a kulcs iparágakban zajló technológiai versenyre irányult, különösen az AI és annak szabályozási, jogvédelmi aspektusaira. Az amerikai diskurzusban az innováció megőrzése és az adatvédelem, valamint a jogi keretek kialakítása közötti egyensúly gyakran visszatérő dilemmaként jelent meg.

Az Egyesült Államokban kiemelten sok társadalmi kérdés került napirendre. A leggyakrabban tárgyalt témák közé tartoztak a technológiai fejlődés társadalmi kockázatai; az oktatás; a szülés és abortusz jogok; a társadalmi normák, értékrendek és ideológiai konfliktusok; a bevándorlás és határpolitika; a droghelyzet; a társadalmi egyenlőtlenségek; az egészségügyi ellátás kihívásai. Ez a tematika azt mutatja, hogy az amerikai intézetek érzékenyen reagálnak a belső társadalmi feszültségekre, és azokat komoly szakpolitikai kérdésként kezelik.

A fenntarthatóság 2024-ben nem került központi szerepbe az amerikai think tank-ek agendájában. Bár a téma nem tűnt el teljesen, az elemzések jellemzően árnyaltabban, gazdasági és nemzetbiztonsági szempontból közelítették meg azt. Kiemelten foglalkoztak például a zöld átállás költségeivel, valamint azzal, hogy a klímaváltozás milyen biztonságpolitikai kockázatokat hordoz.

Tanulságok az USA-val kapcsolatban

Az Egyesült Államok 2024-es think tank anyagaiból egyértelműen kirajzolódik az újragondolás és megújulás iránti vágy. Az elemzésekből az a felismerés olvasható ki, hogy az USA globális vezető szerepe veszélybe került, és a pozíció megtartásához új gondolkodásra, proaktív stratégiákra és szélesebb tematikus lefedettségre van szükség.

Európához képest az amerikai anyagokra nagyobb témagazdagság és bátrabb problémakezelés jellemző. Az elemzések sokkal színesebbek: több társadalmi és gazdasági kérdés, részletesebb szektorokra bontás, illetve a technológiai és geopolitikai trendek mélyebb vizsgálata jelenik meg. Ez a nyitottság jól tükrözi azt a szándékot, hogy az amerikai agendát a 21. századi kihívásokhoz igazítsák. Ugyanakkor fontos szem előtt tartani azt a korábban említett metodológiai hátrányt is, hogy az USA-ban minden diskurzus angol nyelven folyik, míg Európában fontos tanulmányok készülhetnek nemzeti nyelveken is.

Különösen érdekes megfigyelés, hogy a Heritage Foundation 2024-es agendája szoros átfedést mutatott Donald Trump új elnöki programjával. Ez azt jelzi, hogy az elemzőintézetek és a politikai diskurzus egyes szereplői között erősebb az átjárás, mint más régiókban. Az elemzések nem pusztán reflexiók, hanem sok esetben politikai irányok előkészítői is.

A témák között Kína kiemelkedő súllyal jelent meg, mint első számú stratégiai kihívás, mind gazdasági, mind katonai, mind technológiai szempontból. Az amerikai cikkek túlnyomó többsége Kínával való versenyt tekintette az USA jövője szempontjából a legkritikusabb kérdésnek.

Ugyanakkor az is jól látható, hogy bizonyos korábban domináns témák háttérbe szorultak. Ilyen volt a klímaváltozás, az orosz–ukrán háború, illetve a COVID-járvány.

Mind olyan ügyek, amelyek korábbi években meghatározóak voltak az amerikai elemzésekben, de 2024-ben már nem voltak a középpontban.

Összességében tehát az amerikai think tank-ek célja nem csupán a világhelyzet megértése, hanem az Egyesült Államok globális szerepének megerősítése egy új, kihívásokkal teli korszakban.

Egyesült Államok és Európa közötti különbség

Az amerikai think tank-ek 2024-es munkáiból kirajzolódik egy nyitottabb, sokszínűbb és dinamikusabb gondolkodásmód, amely élesen elválik az európai intézetek óvatosabb, hagyományosabb megközelítésétől. Az USA-ban több új téma jelent meg 2024-ben a legnagyobb intézeteknél. Jó példa erre a Heritage Foundation, amely agendája szinte teljes egészében visszaköszön Donald Trump politikai programjában. Ez a nyitottság hozzájárul egy élőbb, kompetitívebb véleménypiachoz, ahol a különböző ideológiai irányok gyorsabban reagálnak egymásra.

A tematikus lefedettségben is látványos az eltérés: az amerikai intézetek jóval több szektort elemeznek részletesen, míg Európában szűkebb ez a szektoriális körkép. Ezzel szemben a fenntarthatóság és a zöld átállás Európában hangsúlyosabb, gyakran normatív módon megközelítve, míg az USA-ban inkább a költség- és kockázati szempontok dominálnak.

Különösen beszédes a társadalmi témájú diskurzus iránya. Amerikában a születésszám növelése és a jövő építése, Európában pedig az elöregedés és a hanyatlás kezelése kerül előtérbe. Ez a kontraszt nemcsak a témákban, hanem a gondolkodásmódban is tükröződik.

Kína és Távol-Kelet

Kína 2024-ben nemcsak erősödött, hanem tudatosan formálta is a globális rendet: saját erőteret épít, technológiai élvonalba lép, és alternatívát kínál a nyugati világgal szemben. A nemzetközi elemzések azonban főként külső forrásokra támaszkodnak, így miközben Kína felemelkedéséről sokat tudunk, a belső társadalmi folyamatok szinte teljesen láthatatlanok maradnak. Ez a kettősség határozza meg alapvetően, hogyan értelmezi a világ Kína növekvő szerepét.

Leíró elemzés

Módszertani szempontból fontos megjegyezni, hogy a Kínáról és a tágabb értelemben vett távol-keleti régióról szóló elemzések többsége nem helyi intézetektől, hanem külső,

főként nyugati forrásokból származik. Ez torzíthatja a narratívát, hiszen ez azt jelenti, hogy nem a saját önmeghatározásukon, hanem a róluk alkotott külső kép tükrén keresztül értelmezzük a térséget. Bár ezek az elemzések gyakran alaposak és adatgazdagok, mégis felvetik a kérdést: mennyire lehet pontos a kutatás, ha nem látunk be igazán a Nagy Fal mögé?

Kína külpolitikai szerepe egyértelműen központi témává vált 2024-ben. Az elemzések szerint az ország saját erőteret épít, amellyel egyre nagyobb befolyást szerez a fejlődő világban, miközben a nyugati országokkal való kapcsolata akadályokba ütközik. A gazdasági elemzések elsősorban a kínai gazdaság erősödését hangsúlyozzák, de ezzel párhuzamosan megjelennek kritikus hangok is, amelyek a politikai irányítás gazdasági szerepét, a túlzott kereskedelmi expanziót és a magas vámok következményeit emelik ki.

A technológiai fejlesztések terén Kína óriási erőforrásokat mozgósít, válaszként a globális nagyhatalmi versenyre. Ugyanakkor az is látszik, hogy megjelent az igény a nemzetközi technológiai standardok kialakítására, amelyben természetesen vezető szerepet szeretne játszani az ország.

A kínai társadalomról meglepően kevés szó esik. Az elérhető elemzésekből alig nyerhető ki érdemi információ a belső társadalmi folyamatokról, míg a fenntarthatóság kérdései teljes mértékben hiányoznak a vizsgált dokumentumokból.

A Távol-Kelet tágabb térsége nem számít központi témának a nemzetközi think tank-ek agendájában, de Kína közelsége miatt gyakran megjelenik. Több elemzés említi, hogy a nyugati hatalmak stratégiai szövetségeket próbálnak kialakítani ebben a térségben, elsősorban Japán és Ausztrália szerepét erősítve. Visszatérő gondolat, hogy a térség stabilitása szempontjából szükség lenne egy ellensúlyozó regionális hatalomra, amely képes korlátozni Kína befolyását.

Kína erősödik

2024-ben Kína erősödése nemcsak látványos, de átfogó is volt: az ország egyszerre növelte súlyát a világgazdaságban, a geopolitikai térben és a technológiai versenyben. A globális think tank-ek elemzései alapján világossá vált, hogy Kína már nem csupán reagál a világ eseményeire, hanem tudatosan alakítja is azokat, saját érdekszférát építve.

A konkrét példák is jól mutatják ezt az irányt: fokozódó befolyás az indo-pacifikus térségben, az ENSZ-ben és a fejlődő világban; növekvő hadi kiadások és stratégiai szövetségek (pl. Oroszországgal); erősödő szerep a globális produktivitásban és hitelezésben; dominancia a kritikus ásványi erőforrások értékláncaiban; valamint technológiai élvonalba tartozás több területen (pl. AI, digitális pénzügyek és elektromos járműipar).

Kína globális felemelkedését a Nyugat is felismerte, és nem véletlenül vált a 2024-es év egyik legfajsúlyosabb témájává. A világ vezető intézeteinek figyelme nemcsak a Nyugat aggodalmait tükrözi, hanem annak felismerését is, hogy Kína ma már rendszerszintű alternatívát kínál a nyugati világrénddel szemben. A kínai elemzések önbizalmat sugároznak, az ország vezetői úgy látják, hogy a Nyugat elakadt, míg ők lendületben vannak, ezt a momentumot pedig stratégiai térnyerésre használják fel. Kína tehát nemcsak erősebb lett, hanem tudatosabban is él új pozíciójával, ami a következő évek globális dinamikáját alapvetően meghatározhatja.

Kína belseje nem látható

Annak ellenére, hogy Kína 2024-ben az egyik leggyakrabban elemzett témává vált a nemzetközi think tank-ek körében, a tanulmányokból meglepően kevés konkrét ismeret nyerhető arról, mi is zajlik valójában az országon belül. A geopolitikai és gazdasági mozgások részletes elemzései mellett a kínai társadalom mindennapjai, belső folyamatai, vagy épp saját narratívái jórészt rejtve maradnak. Mintha a világ nem látna be a kínai Nagy Fal mögé.

A társadalmi kérdésekről alig esett szó, egyedül az AI munkaerőpiacra gyakorolt hatása jelent meg, miközben a fenntarthatóság témája teljes egészében hiányzott a vizsgált anyagokból. Ez különösen szembetűnő annak fényében, hogy Kína egyaránt a világ legnagyobb kibocsátója és a zöld technológiák egyik vezető gyártója. A kettősség tehát adott, mégsem születtek róla érdemi elemzések.

Sok dokumentumban visszatérő motívum a Kínával szembeni stratégiai aggodalom és a függetlenedés igénye (különösen az értékláncok mentén). Ugyanakkor ritkán találkozunk olyan tanulmányokkal, amelyek ténylegesen megpróbálják feltérképezni az ország belső működését vagy realiztikusan felmérni a potenciálját. Ehelyett gyakran találgatásra, reflexiókra és vélelmezett irányokra épül a diskurzus.

Ez az aránytalanság különös következményhez vezetett: Kínáról rengeteg szó esik, mégis keveset tudunk róla. Sok nyugati országokhoz kötődő tanulmány is végső soron Kína relációjában értelmezi az adott témát (pl. az európai AI fejlesztések hiányát a kínai előnnyel hangsúlyozzák). Mindez azt mutatja, hogy globálisan egyfajta félelemmel és bizonytalansággal övezett árnykép alakult ki, amely azonban nem biztos, hogy megalapozott. A kínai Nagy Fal mögé nemcsak politikai, hanem értelmezési szinten sem látunk be, ez pedig jelentősen korlátozza a róla alkotott kép hitelességét.

Globális Dél

A Globális Dél országai 2024-ben egyre határozottabban próbálnak saját utat találni a világrendben. India vezetésével erősödik a régió hangja, miközben sokan nyugat helyett kelet felé fordulnak új szövetségekért és gazdasági lehetőségekért. A térségben egyszerre vannak jelen a gyors fejlődés lehetőségei (pl. kritikus ásványkincsek és technológiai fejlesztések) és a mély társadalmi problémák, amelyek belülről korlátozzák az előrelépést. Az elemzésekből egyértelműen kirajzolódik, hogy a Dél már nem pusztán követi, hanem alakítani is próbálja a globális folyamatokat, még ha a róla szóló diskurzus gyakran továbbra is nyugati nézőpontból íródik.

Leíró elemzés

A Globális Dél rendkívül színes és sokszínű térség, mégis felfedezhetők benne azonos mintázatok és visszatérő motívumok, amelyek az elemzések alapján összeérnek. A régió országai eltérő történelmi, kulturális és gazdasági háttérrel rendelkeznek, mégis hasonló irányok mentén próbálnak válaszokat adni a 21. század kihívásaira.

A nemzetközi politikai térben 2024-ben India vezetésével egyre hangsúlyosabbá vált a térség jelenléte. A növekvő önbizalom és a fejlődés iránti igény sok országot arra ösztönöz, hogy új szövetségeket és regionális együttműködésekkel alakítson ki. Ugyanakkor a közel-keleti feszültségek növekedése, különösen a biztonsági instabilitás és a geopolitikai kiszámíthatatlanság az elemzések szerint továbbra is súlyos terhet jelent a térség egészére nézve.

Gazdasági szempontból sok ország felismerte az új korszak által kínált lehetőségeket. A térség jelentős mennyiségű kritikus ásványkincset birtokol, és a globális kereskedelem átalakulásával új terek nyílhatnak meg számukra. Ezeket a trendeket pedig egyre tudatosabban próbálják a nemzeti és regionális megerősödés szolgálatába állítani.

A technológiai fejlődés szintén reményteli lehetőségeket hordoz. Egyes országok például saját digitális jegybankpénzt (CBDC) fejlesztenek, míg az AI-t a globális felzárkózás eszközeként értelmezik. A cél nem feltétlenül a vezető szerep elérése, hanem az, hogy a technológiai eszközök révén csökkentsék a lemaradásukat a fejlettebb országokhoz képest.

Ugyanakkor a régió fejlődésének legnagyobb akadályát a súlyos társadalmi problémák jelentik. Az elemzések gyakran említik a korrupciót, a vallási és etnikai feszültségeket, az erőszakos tüntetéseket, a migráció nyomását, a szélsőséges ideológiák terjedését, valamint a nemi és gender alapú egyenlőtlenségeket. Ezek az ellentmondások gyakran belülről korlátozzák a gazdasági vagy politikai előrelépés lehetőségeit.

A fenntarthatóság területén a klímaváltozás különösen súlyosan érinti a térség országait. A növekvő hőmérséklet, az aszályok, a vízhiány és az élelmezési bizonytalanság tényleges túlélési kérdésekké váltak. A tanulmányok hangsúlyozzák, hogy sürgető szükség van olyan átfogó, összehangolt megoldásokra, amelyek nemcsak enyhítik a tüneteket, hanem hosszú távon is fenntarthatóvá teszik a régió működését.

Fontos megjegyezni azonban, hogy óvatosan kell vizsgálni a Globális Délről szóló diskurzust. Nem tudhatjuk, hogy a felmerülő feszültségek valósak-e, vagy csak a nyugati világ fejlődő térségekről való gondolkodásmódját tükrözi a nemzetközi think tank agenda is.

India felfelé megy

India az elmúlt években látványos fejlődést mutatott, 2024-ben pedig már egyre határozottabb szereplőként kezd megjelenni a nemzetközi diskurzusban. A think tank elemzések szerint gyors gazdasági növekedése, demográfiai súlya és külpolitikai aktivitása egyre inkább arra ösztönzi az országot, hogy helyet követeljen magának a nagyhatalmak között. India nemcsak a saját pozícióját erősíti, hanem a Globális Dél vezetőjeként is próbálja újradefiniálni szerepét a világrendben.

Konkrét jelei is vannak ennek az előretörésnek. India mint a világ legnépesebb demokráciája, egyre aktívabb szövetségépítésbe kezdett: létrejött egy új, stratégiai jelentőségű Európa–Közél-Kelet–India tengely, és Afrikával is intenzívebbé vált az együttműködés. A BRICS-en belül különösen fontos célkitűzés, hogy csökkentsék a dollártól való függést, amelyben India is aktív szerepet vállal. Katonai téren pedig megkezdődött a hadsereg korszerűsítése, ami szintén azt jelzi, hogy India hosszabb távon is stabil, önálló globális pozícióra törekszik.

Mindezek alapján jól látszik, hogy India nemcsak a gazdasági és politikai fejlődés pályáján halad, hanem tudatosan dolgozik azon is, hogy saját súlyához mérten egyre nagyobb figyelmet és befolyást vívjon ki magának a nemzetközi térben. Ha az elmúlt évek dinamikái fennmaradnak, reális esélye van arra, hogy a következő időszakban felzárkózzon a vezető hatalmakhoz, és a Globális Dél egyik meghatározó alakítójává váljon. A nemzetközi elemzőintézetek növekvő figyelve is azt jelzi, hogy Indiára már nem lehet regionális szereplőként tekinteni, hanem egy új nagyhatalmi felemelkedés zajlik éppen.

A Dél Keletre néz

A 2024-es think tank elemzések alapján egyre világosabb, hogy a Globális Dél országai új stratégiai partnerek felé fordulnak, és az együttműködés lehetőségét egyre inkább a Keletben keresik, különösen Kína irányába. Mindez nemcsak gazdasági racionalitásból fakad, hanem politikai szándék is húzódik mögötte: a nyugati befolyás korlátozása és az alternatív hatalmi központok megerősítése.

Több konkrét példa is alátámasztja ezt a fordulatot. A latin-amerikai progresszív kormányzatok közül többen is nyíltan elutasítják az USA dominanciáját, és inkább Kína, Oroszország vagy Irán felé nyitnak. A BRICS országok saját digitális jegybankpénz (CBDC) kialakításán dolgoznak, amelyben Kína vezető szerepet tölt be, technológiai és intézményi szinten egyaránt. Kína emellett a világ legnagyobb fejlesztési hitelezőjévé vált, miközben az „Egy út, egy övezet” kezdeményezés is egyre vonzóbbá válik a fejlődő országok számára. A kínai vállalatok növekvő jelenléte pedig a nyugati multikat is kiszorítja a régióból, ezzel újfajta globális gazdasági viszonyrendszert teremtve.

A fenti tendenciák azt jelzik, hogy a Globális Dél országai már nem kizárólag a Nyugattól várják fejlődésük kulcsát, hanem tudatosan keresnek más, alternatív együttműködési formákat is. Ez jelentős mozgásteret biztosít Kínának, hogy kiterjessze befolyását, miközben a Nyugat számára ez egyértelmű kihívást jelent, hiszen a verseny immár nemcsak gazdasági, hanem politikai szinten is zajlik. A Globális Dél ezzel a pozíciójával már nem csak segítséget kér, hanem alakítja is az új világrendet.

A nyugati agenda a hangsúlyos

Bár 2024-ben egyre több elemzés foglalkozott a Globális Dél országainak szerepével, ezek többsége még mindig erősen nyugati keretben értelmezi a térséget. A vizsgálatokban gyakran nem maga a régió áll a középpontban, hanem az, hogy hogyan viszonyul a Nyugathoz vagy a Kelettel való együttműködéshez. Ez a külső fókusz sokszor megakadályozza, hogy a Dél országai saját nézőpontjukból, saját érdekeik mentén jelenjenek meg a szakmai diskurzusban.

A témaválasztás ezt világosan tükrözi: az elemzések jelentős része a Nyugaton népszerű kérdésekre épül, mint például az egyenlőség, az LMBTQ-jogok vagy a zöld energia, függetlenül attól, hogy ezek mekkora súllyal bírnak az adott térség belső társadalmi-politikai realitásában. Sok esetben a problémák is a nyugati szabályozások hatására keletkeznek: Afrika nehezen tud exportálni az európai karbonkvóták miatt, míg a Délről érkező importtermékek (különösen az élelmiszerek és alapanyagok) gyakran extrém vízhasználattal készülnek, épp azokban a térségekben, ahol vízhiány uralkodik.

Eközben számos stratégiai kapcsolat is nyugati vagy keleti viszonyrendszerben értelmeződik. Például, az USA Kínától való függőségének leépítése Indiának lehetőség,

hogy nyugati irányba növelje termékei exportját. Ez a nyugati gondolkodásmód az éghajlati és gazdasági kérdések terén is tetten érhető. Az indiai cégek CO₂-piacba való bekapcsolódása például elsősorban nem belső kezdeményezésként jelenik meg, hanem olyan lépésként, amely a nyugati karbonpiac struktúrájához való alkalmazkodás miatt fontos.

Mindezek alapján az a kép rajzolódik ki, hogy bár a Globális Dél országai egyre aktívabb szerepet vállalnak a nemzetközi térben, és keresik az együttműködési lehetőségeket a Kelet irányába is, a róluk szóló szakmai diskurzus még mindig döntően nyugati nézőpontra épít. A legtöbb tanulmányban a régió önmeghatározása más hatalmi központokhoz viszonyítva történik meg, és ritkák azok az anyagok, amelyek valóban belső nézőpontból, saját prioritások mentén mutatják be a dél országainak helyzetét és törekvéseit. A „Globális Dél” tehát gyakran továbbra is reflexió tárgya, nem pedig aktív elbeszélője saját történetének.

Technológiában van a jövő

A Globális Dél országai egyre tudatosabban tekintenek a technológiai fejlődésre mint a felzárkózás egyik legfontosabb eszközére. A 2024-es elemzések alapján jól látszik, hogy a térség számos szereplője nem passzívan követi a globális trendeket, hanem lehetőséget lát bennük arra, hogy gyorsítani tudja saját fejlődési pályáját. A cél nem csupán az, hogy technológiát importáljanak, hanem az, hogy a digitális korszak eszközeit saját gazdasági és társadalmi kihívásaik kezelésére fordítsák.

Afrikában például egyre több elemzés hangsúlyozza, hogy integrált AI-rendszerek segítségével számos probléma kezelhetővé válhatna. Azonban ehhez elengedhetetlen a megfelelő, saját kontextusra szabott szabályozási keretek kialakítása, amelyek nem másolják a nyugati mintákat, hanem a helyi társadalmi és gazdasági valóságra reflektálnak.

Számos ország (különösen a BRICS tagjai) saját digitális jegybankpénz bevezetését fontolgatja, amely új alapokra helyezheti a pénzügyi rendszert. Egy jól megtervezett afrikai CBDC például valódi infrastrukturális ugrást jelenthetne a régió számára, különösen ott, ahol a hagyományos bankrendszerek nehezen elérhetőek. A technológia jelentőségét más ágazatokban is felismerik: az energetika, a hadiipar, az oktatás és az egészségügy mind olyan területek, ahol digitális megoldások révén ugrásszerű fejlődés válhat lehetővé.

Ha a régió országainak sikerül időben és jól elkapniuk a globális technológiai trendeket, az valódi lehetőséget teremthet számukra a gyorsabb felzárkózásra. A digitális technológiák ugyanis nemcsak kiegészítik, hanem újraformálják a gazdasági és társadalmi működés egészét. A kérdés azonban nem csupán technikai, hanem intézményi és politikai is: az áttörés feltétele az, hogy a szabályozás lépést tudjon tartani

a technológiával, és a térség országai képesek legyenek saját keretrendszer kialakítani a digitális jövőjükhez.

India és Kína szembenállása

Az utóbbi években egyre markánsabban rajzolódik ki India és Kína stratégiai szembenállása, amely 2024-ben több szinten is láthatóvá vált. A két ország nagyhatalmi ambíciói, növekvő befolyása és regionális súlya gyakran ütközik egymással.

India, mint a világ legnépesebb demokráciája, határozottan helyet követel magának a globális hatalmi struktúrában. Egyre kevésbé elfogadható számára, hogy a nemzetközi rendet a hidegháborús logika és a kínai-amerikai tengely határozza meg. A szakmai anyagokban megjelenik az a felismerés is, hogy India nem ringathatja magát abba a hitbe, hogy a Kínával való konfliktus elkerülhető, hiszen a két ország nemcsak geopolitikailag van egymáshoz közel, hanem gazdasági és politikai érdekeik is egyre gyakrabban keresztezik egymást.

A térségben zajló verseny egyik példája a Maldív-szigetek, amely stratégiai csomópontként került India és Kína rivalizálásának fókuszába. A befolyásszerzési küzdelem ugyanakkor nem csak regionális. Az USA Kínától való függőségének csökkentése például új lehetőségeket nyit India számára, amely így nemcsak önálló nagyhatalomként, hanem a nyugati szövetségi rendszer potenciális pilléréként is egyre nagyobb figyelmet kap.

A következtetés tehát kettős: India és Kína között valóban erősödik a szembenállás, amelynek forrása a földrajzi közelség, a két ország hatalmi ambíciói és demográfiai súlya. Ugyanakkor a multipoláris világrend arra kényszeríti őket, hogy bizonyos területeken együttműködjenek (pl. a BRICS-en belüli közös érdekek). A rivalizálás tehát nem zárja ki a pragmatikus együttműködést, de az alapvető bizalmatlanság a két ország között továbbra is meghatározó marad.

Témacsoport szerinti bontás

Nemzetközi politika

A 2024-es elemzések szerint a nemzetközi politika korszakhatárhoz érkezett, hiszen a kölcsönös bizalom csökkenése, a nagyhatalmi rivalizálás és a multipoláris világrend kialakulása alapjaiban formálja át a globális rendet. A kooperáció helyét egyre gyakrabban az önérdékkövetés és a szuverenitás keresése veszi át, miközben nő a fegyverkezés, erősödnek a konfliktusok, és nyomás alá kerülnek a nemzetközi szervezetek. A világpolitika egyre inkább erőterek sokaságából áll össze, ahol a stabilitást nem a közös intézmények, hanem az új szövetségek és stratégiai együttműködések kísérlik meg fenntartani.

Csökkenő nemzetközi együttműködés

A 2024-es év elemzése alapján világossá vált, hogy a globális bizalmi válság mélyrehatóan átalakítja a nemzetközi együttműködések szerkezetét. A nagyhatalmak közötti kooperáció fokozatosan visszaszorul, egyre látványosabb az önérdékkövetés, és a szuverenitás elérése válik meghatározóvá. Ez a változás nem hirtelen következett be, de az elmúlt években folyamatosan csökkent a békére és biztonságra irányuló együttműködések száma, és az utóbbi időszakban ez a tendencia drámai gyorsulást mutatott.

A szakmai anyagok szerint az ideológiai és geoökonómiai megosztottság alapjaiban nehezíti meg a globális kormányzási formák fenntartását. Az unipoláris világrendből egyre egyértelműbben multipoláris erőviszonyok felé haladunk, ahol a nagyhatalmak egyre nyíltabban konfrontálódnak, legyen szó nukleáris fegyverkezési versenyről, kereskedelmi háborúkról vagy regionális befolyási övezetekről. Ezt a folyamatot jól illusztrálja az USA és Oroszország bilaterális kapcsolatainak majdnem teljes leépülése is.

A nemzetközi politika színterére visszatért a „nemzet az első” típusú gondolkodás, amely a szuverenitás megerősítését, a stratégiai autonómiát és a saját erőterek kiépítését helyezi előtérbe (különösen a technológia, az energetika, a hadászat és a pénzügyek területén).

Ugyanakkor a bizalomvesztés nem mindenütt eredményez bezárkózást. Több fejlődő ország épp a geopolitikai törésvonalak áthidalására törekszik, és ahelyett, hogy elköteleződnenek egyik vagy másik hatalmi tömb mellett, a közöttük húzódnó terekben építenek kereskedelmi kapcsolatokat. Az is jellemző, hogy a geopolitikai ellentétek ellenére is fennmarad a gazdasági együttműködés, még a versengő felek között is (pragmatikus alapon, az önérdék mentén).

A következtetés tehát az, hogy a bizalom megrendülése a nagyhatalmak közötti együttműködés leépüléséhez vezetett, és ennek következtében a globális rend átalakulása már nemcsak elméleti lehetőség, hanem zajló valóság. A nemzetközi rendszer egyre inkább erőterek sokaságából áll össze, ahol minden szereplő a saját pozíciójának megerősítésére, a függőségek csökkentésére és a szuverenitás visszaszerzésére törekszik. Ugyanakkor megjelennek azok az államok és szövetségek is, amelyek az árkok áthidalását, a rivalizáló blokkok közötti kereskedelem fenntartását tűzték ki célul. Ők lehetnek a jövő multipoláris világának stabilizáló elemei.

Növekvő konfliktusok

A globális biztonsági helyzet alakulását vizsgáló elemzések egyértelmű mintázatra mutatnak rá: a fenyegetések számának növekedése és a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatok fokozatos leépülése párhuzamosan zajlik, és ezek együttese olyan folyamatokat indíthat el, amelyek a konfliktusok elmélyüléséhez vezetnek.

Több ország elkezdte tudatosan csökkenteni kereskedelmi hatósugarát (elsősorban stratégiai ágazatokban), ami jól mutatja, hogy a gazdasági globalizáció logikáját egyre inkább a biztonságpolitikai megfontolások váltják fel. A 2016 óta megfigyelhető trend, miszerint folyamatosan csökken a békére és stabilitásra törekvő nemzetközi kooperáció, az utóbbi időben látványosan felgyorsult. Ezzel párhuzamosan a nukleáris fenyegetettség is újra napirendre került, ahogyan a hírszerzési verseny szándékos eskalálása is komoly stratégiai kockázatokat hordoz.

A fejlett technológiák, különösen a mesterséges intelligencia és a digitális hadviselés, új típusú fenyegetések előtt nyitnak utat, miközben a hagyományos háborús logika is átalakul. Ma már nemcsak államok vívnak háborút egymással, hanem egyre több a nem állami fegyveres csoport és hibrid katonai szövetség, amelyek ellen a klasszikus nemzetközi jog eszközei egyre kevésbé hatékonyak. Az orosz–ukrán háború példája is azt mutatja, hogy több lehetséges kimenet is fennáll, a hosszú háborútól a befagyasztott konfliktusig, de egyik sem kínál valós békét.

2024-ben egy újabb súlyos fegyveres összecsapás lehetősége is felmerült: Izrael és Irán konfliktusa éleződött ki, amely végül ugyan elkerülhetőnek bizonyult, de csak rövidtávú megoldás született, nem strukturális rendezés. Mindez azt mutatja, hogy a világpolitika egyre közelebb sodródik a konfrontációhoz, miközben a szereplők egyre kevésbé hajlandók kompromisszumos, békés megoldásokat keresni.

A bizalom globális visszaszorulása, az önérdekalapú stratégiai gondolkodás és a gazdasági kapcsolatok visszahúzódása olyan világot rajzol ki, amelyben a konfliktusok könnyebben felszínre törnek, és nehezebben rendeződnek. A világrend átalakulásának egyik legsúlyosabb hozadéka nem pusztán az, hogy új törésvonalak keletkeznek, hanem

az, hogy egyre kevesebben keresnek valódi, tartós békére törekvő válaszokat ezekre az ellentétekre.

Nyomás a nemzetközi szervezeteken

Az elmúlt év nemzetközi elemzései egy sor aggasztó jelenségre hívták fel a figyelmet a globális intézményrendszer működésével kapcsolatban. A világszintű kihívások sokasodásával párhuzamosan a nemzetközi szervezetekre nehezedő nyomás is egyre nő, miközben ezek az intézmények gyakran tehetetlennek tűnnek a modern problémák kezelésében.

Számos tanulmány kiemeli, hogy az ENSZ és más globális szervezetek túlterheltté váltak, és működésük egyre kevésbé tud lépést tartani a gyorsan változó biztonsági, technológiai és geopolitikai környezettel. A világban tapasztalható ideológiai és geoökonómiai megosztottság ráadásul tovább nehezíti a közös döntéshozatalt, ami hosszú távon a globális kormányzóképeség gyengüléséhez vezethet.

Nemcsak a nemzetközi szervezetek, hanem a regionális együttműködések is reformra szorulnak. Az Európai Unió külpolitikai működését sokan békeidőkre hangolt rendszerként írják le, amely nem kínál hatékony válaszokat a jelenlegi konfliktusokra. A NATO esetében pedig egyre erősebben megfogalmazódik az az elvárás, hogy ne csupán az Egyesült Államok viselje a szervezet terheit, hanem a többi tagállam is vállaljon aktívabb szerepet a kollektív biztonság fenntartásában.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a nemzetközi szervezetek működése komoly válaszút elé érkezett. Vagy sikerül őket működésükben, döntési mechanizmusaikban és hatásköreikben úgy átalakítani, hogy képesek legyenek megfelelni a 21. század kihívásainak, vagy fokozatosan elveszítik a relevanciájukat. A jelenlegi környezetben tehát ezen intézmények stabilitása és hitelessége kulcskérdéssé vált, hiszen a globális konfliktusok eszkalálódása mellett nem mindegy, hogy lesz-e olyan fórum, amely képes ezek rendezésére. Ha ez a szerep eltűnik, akkor a szabályokon alapuló világrend kerül veszélybe.

Nukleáris fegyverkezés

Az elmúlt évek geopolitikai feszültségei nyomán ismét központi kérdéssé vált a nukleáris fegyverkezés, különösen a nagyhatalmak körében. Bár a hidegháború lezárultával ez a téma sokáig háttérbe szorult, mára egyértelműen látszik, hogy a nukleáris arzenál bővítése és modernizálása ismét stratégiai prioritássá vált.

Az Egyesült Államok, Kína és Oroszország közötti rivalizálás egyre inkább kiterjed a nukleáris képességek terére is, ami nemcsak biztonságpolitikai kockázatot jelent, hanem

a diplomáciai erőegyensúlyt is átrendezi. A nyugati elemzések szerint az USA-nak lépnie kell, ha meg akarja őrizni nukleáris elrettentő képességét, különösen úgy, hogy Kína és Oroszország is intenzíven fejleszti saját arsenálját. A republikánus oldalon (különösen Donald Trump politikai elképzeléseiben) a fegyverkezés folytatása egyértelműen megjelenik, mint válasz a globális erőviszonyok átalakulására.

Eközben Európában is egyre többen vetik fel, hogy a kontinens biztonságát nem lehet kizárólag az Egyesült Államokra bízni, még a nukleáris védelem terén sem. Az integrált európai védelmi képesség, benne az atomfegyverekkel, újra napirendre került. Ez a kérdés azonban jelenleg inkább stratégiai javaslatként, semmint konkrét katonai programként van jelen.

A nukleáris fenyegetés ma már nem csupán a nagyhatalmak belügye. Irán példája is mutatja, hogy a közel-keleti biztonságpolitikai helyzet is könnyen destabilizálódhat, amennyiben az ország valóban képessé válik atombomba előállítására. Ez különösen az Egyesült Államok számára jelent stratégiai kihívást, hiszen a térségben egyetlen új nukleáris szereplő is dominóhatást indíthat el.

Noha a tényleges bevetés veszélye egyelőre nem tűnik közvetlennek, a fegyverkezési verseny felerősödése önmagában is komoly aggodalomra ad okot. A nukleáris arsenál ugyanis nem csupán elrettentésre szolgál, hanem egyre inkább a diplomáciai nyomásgyakorlás eszközévé válik, és így a stratégiai egyensúly instabilitását növeli. A világ tehát újra egy olyan korszak felé sodródik, ahol az atomfegyverek megléte meghatározza a külpolitikai játszmák irányát.

Regionális fókuszok

A nemzetközi politikával kapcsolatos témák feldolgozásakor jól látszik, hogy a különböző régiók más-más prioritásokkal és kihívásokkal néznek szembe. A tanulmány korábbi részében részletesen bemutattuk ezeknek a régióknak a sajátosságait, így itt csak a nemzetközi politikai viszonyok szempontjából releváns elemeket emeljük ki röviden.

Európában a legfontosabb stratégiai cél a saját védelmi kapacitások megerősítése lett, különös tekintettel a NATO-ra, valamint Ukrajna helyzetének kezelésére. Erőteljesen megjelent az igény az intézményi reformokra is, mivel az uniós külpolitika jelenlegi keretei békés időszakokra lettek kialakítva. A kontinensen belül tapintható az erős politikai vezetők hiánya, és az USA-tól való függés csökkentésére való törekvés. A globális szövetségi viszonyok átrendeződése szintén áthatja az európai stratégiai gondolkodást, akárcsak az új nyitás Ázsia irányába (India, ASEAN).

Az Egyesült Államok fókuszában a szuverenitás megőrzése, a nagyhatalmi versengés kezelése és a katonai szövetségek megerősítése állt. Kína és Irán egyre inkább fenyegetésként jelenik meg az amerikai narratívában, miközben az USA csökkenő

elköteleződést mutat a globális intézmények iránt, és inkább stratégiai szövetségein keresztül kívánja érvényesíteni érdekeit. Emellett a belpolitikai bizonytalanság, különösen Trump esetleges visszatérése, erőteljesen tematizálta a nemzetközi szerepfelfogás jövőjét.

Kína globális ambíciói és regionális térnyerése, különösen az indo-pacifikus térségben, a nyugati stratégiai válaszokat is aktiválta. Az orosz-kínai együttműködés bár látványos, mégis bizalomhiányos, hiszen az USA-val szembeni közös fellépés tartja össze a feleket. A Távol-Kelet más országai (pl. Japán és Ausztrália) felé pedig a NATO épít egyre intenzívebb kapcsolatokat, hogy ellensúlyozza Kína befolyását.

A Globális Dél térségén belül India egyre inkább meghatározó szereplővé válik, különösen a G20-elnökség idején tanúsított aktív diplomáciája révén. Bár a térség országainak belső instabilitása (pl. Pakisztán, Banglades) továbbra is kihívást jelent, India köré egyre szorosabb stratégiai együttműködések szerveződnek. A Közel-Keleten a növekvő feszültségek mellett az arab olajországok igyekeznek stabil közvetítő szerepet betölteni a globális kereskedelemben, ezzel újrapozicionálva magukat a nemzetközi szintén.

Gazdaság

Az elemzések szerint a gazdasági gondolkodást ma már egyértelműen a szuverenitás és a függőségek csökkentésének logikája határozza meg. Az energia, a technológia és a kritikus nyersanyagok terén zajló függetlenedési törekvések új protekcionista korszakot idéztek elő, miközben a globális gazdaság fokozatosan töredezetté válik. A kereskedelem a geopolitikai verseny frontvonalába került, az államok szerepe látványosan felértékelődött, és a versenyképesség fenntartása immár nemcsak gazdasági, hanem stratégiai kérdés is. A jövőt az dönti el, hogy az országok képesek lesznek-e úgy erősíteni saját erőközpontjaikat, hogy közben megőrizzék az innováció dinamizmusát.

A gazdasági vonatkozású témák elemzése során egy részletesebb bontás alapján készítettük el a táblázatokat. Az első körös vizsgálat alapján szükségesnek éreztük, hogy három nagy csoportot alakítsunk ki a publikációk fókuszja alapján (ezek a Fenyegetés; a Technológia a gazdaságban; és az Állami szerepvállalás lettek), majd ezeken belül vizsgáljuk a nyolc leggyakrabban előforduló témát, amelyek a következők: Bizonytalanság; Technológiai vállalatok; Protekcionizmus; Stratégiai iparágak; Versenyképesség; Kína; Kritikus ásványok; Fegyverkezés. Ezek alapján a tanulmány ezen fejezete is ezt a logikát követi.

Fenyegetés

A nemzetközi think tank-ek 2024-es elemzéseiben egyértelműen kirajzolódik az a felismerés, hogy a globalizáció során kiépült gazdasági függőségek stratégiai kockázatot jelentenek egyre töredezettenbbé váló világunkban. Az intézetek elemzéseiben több régió és ország esetében is megjelenik a törekvés arra, hogy ezeket a függőségeket leépítsék, különösen olyan kulcsterületeken, mint az energetika, a technológia vagy a kritikus nyersanyagok.

Az USA például célul tűzte ki a kínai technológiai függőség csökkentését, míg Európa az orosz energiától való leválást sürgeti. A BRICS országok a dollár-függőség visszaszorításán dolgoznak, alternatív pénzügyi mechanizmusok kidolgozásával. Elemzések szerint a külföldi befektetések korlátozása is egyre gyakoribbá válik, különösen azokban az ágazatokban, amelyek stratégiai fontosságúnak számítanak (pl. AI, kvantum technológia, digitális egészségügy). Ezzel párhuzamosan az ellátási láncok megerősítésére, lokalizálására és ellenállóbbá tételére is jelentős figyelem irányul.

A think tank-ek ugyanakkor nem hallgatják el az árnyoldalt sem. A függőségek leépítése gyakran a hatékonyság csökkenéséhez és a versenyképesség romlásához vezet. A globális gazdasági együttműködés visszaszorulása már rövid távon is gazdasági veszteségeket okozhat, miközben hosszabb távon új típusú függőségek kialakulásának kockázatát is hordozza. Ezt példázza a kínai cégek globális terjeszkedése, valamint Kína dominanciája a kritikus nyersanyagok és az ezekre épülő értékláncok terén.

Összességében a think tank-ek diskurzusa alapján jól látszik, hogy a világpolitikai átrendeződés közepette a függőségek kérdése újra központi stratégiai jelentőséget nyert, de a függetlenedés ára komoly kihívások elé állítja a döntéshozókat.

Technológia a gazdaságban

Az elemzések alapján a technológia világosan a hatalmi versengés egyik első számú terepévé vált. Az intézetek diskurzusa szerint a kulcsfontosságú technológiák (AI, kvantum technológia, digitális egészségügy, űrtechnológia stb.) immár nemcsak gazdasági, hanem geopolitikai jelentőséggel is bírnak. Ezeken a területeken a technológiai fölény egyenértékűvé vált a stratégiai erőfölénnyel, így az ezekhez kapcsolódó tudást és kutatás-fejlesztést egyre inkább a hatalmi logika mentén kezelik.

Több elemzés is rávilágít arra, hogy a globális együttműködés helyett egyre inkább széttöredezetté válik a technológiai világrend. A nagyhatalmak saját gazdasági központokat, „hub-okat” próbálnak kialakítani, ahol a saját szabványaikát és normarendszerüket terjesztik, ezzel biztosítva a befolyásukat. Ennek következménye, hogy a nemzetközi szabályozás terén sem jött létre konszenzus, holott a legtöbb elemzés

szerint ez lenne a legbiztonságosabb irány. A geopolitikai feszültségek miatt azonban a közös szabályozási keretek egyre távolabbinak tűnnek.

A nyugati országok többek között azzal próbálnak reagálni a kihívásokra, hogy vámokkal korlátozzák a kínai technológiai eszközök (pl. elektromos autók) beáramlását, miközben saját fejlesztéseiket próbálják megóvni a kiszivárogtatástól. Kiemelten kérdéssé vált az is, hogy mely szektorokban indokolt a tudás és a K+F áramlásának korlátozása, és hol érdemesebb nyitottságra törekedni.

Összességében a think tank-ek elemzéseiből egy olyan világ képe rajzolódik ki, ahol a technológia már nem csupán eszköz, hanem a geopolitikai küzdelem egyik meghatározó frontvonala. Ez a dinamika alapjaiban formálja át a nemzetközi gazdasági és biztonsági viszonyokat, és olyan új kihívások elé állítja az államokat, amelyekre egyre inkább nemzeti szinten keresnek válaszokat.

Állami szerepvállalás

A nemzetközi think tank-ek 2024-es agendája alapján egyértelmű, hogy a gazdasági és technológiai kihívásokra adott válaszok középpontjába újra az állam került. Az államoktól ma egyszerre várják el, hogy biztosítsák a szuverenitást, keretet adjanak az új technológiák fejlődésének, valamint ösztönözzék az innovációt, mindezt úgy, hogy közben ne rombolják le a piac működését.

Egyre több példa mutat arra, hogy az államok már aktívan belenyúlnak stratégiai területek szabályozásába (az AI-tól kezdve a külföldi befektetések korlátozásán át egészen a közös finanszírozások újrapozicionálásáig). Emellett több elemzés is hangsúlyozza, hogy az Európai Uniónak célzottabban kellene az erőforrásait a kulcsterületekre irányítani (pl. technológiai fejlesztésekre vagy kritikus infrastruktúrákra), miközben el kellene kerülni a piactorzító támogatásokat, mint a „nemzeti bajnokok” mesterséges kiemelése.

Kína példája gyakran felmerült mint referencia. Az állam ott jól ösztönzi a vállalatokat arra, hogy az ország stratégiai céljait szolgálják. Ezzel szemben az európai és tágabban a nyugati modell versenyképessége több elemzés szerint gyengül, amit Mario Draghi is kiemel az öreg kontinens gazdasági helyzetével kapcsolatban. A technológiák védelme (különösen Kínával szemben) és a külső függőségek csökkentése tehát egyértelmű elvárás a nyugati államokkal szemben, ugyanakkor ezeket úgy kellene végrehajtani, hogy a piac rugalmassága és az innovációs dinamizmus ne sérüljön.

A politika és az állam szerepe tehát újra megerősödött a gazdasági folyamatokban. A szereplők elvárják, hogy az állam új megegyezéseken és szabályozásokon keresztül teremtsen keretet a technológiai és gazdasági átalakulásoknak. Ugyanakkor több intézet is figyelmeztet arra, hogy az állami beavatkozásoknak világos korlátai kell, hogy legyenek, mert egy túlszabályozott vagy piactorzító környezet hosszú távon épp azokat az

innovációs és versenyképességi célokat gyengítheti, amelyeket eredetileg támogatni kívántak.

Bizonytalanság

A think tank elemzések egy jelentős része arra mutat rá, hogy a geopolitikai feszültségek egyre erőteljesebben beépülnek a gazdasági logikába is. Az országok közötti politikai kockázatok és stratégiai bizonytalanságok immár nemcsak külpolitikai vagy biztonságpolitikai szinten jelennek meg, hanem konkrét gazdasági következményekkel is járnak. Több intézet is felhívja a figyelmet arra, hogy az Európai Unió három fő nehézséggel küzd: a tartósan magas energiaárakkal, a kínai import nyomásával, valamint a Trump által bejelentett vámok fenyegetésével. Ezek a tényezők jelentősen befolyásolják az EU versenyképességét és mozgásterét a globális gazdaságban.

Több tanulmány foglalkozik azzal is, hogy a gyenge gazdasági növekedés rendszerszintű instabilitásokat okozhat, mivel társadalmi elégedetlenséghez vezethet, ami viszont politikai válságokat idézhet elő. A nemzetközi szervezetek gyengülése, valamint az állami intézményrendszerekbe vetett bizalom megingása szintén hozzájárulnak a bizonytalanság erősödéséhez. A globális szabályozási keretek gyengülése a technológiai területeken is érzékelhető, különösen az AI és más stratégiai technológiákkal kapcsolatban, ahol a geopolitikai feszültségek miatt nincs egyetértés a közös normák kialakításáról.

A tanulmányok tanúsága szerint mindezek eredményeként kialakult egy általános légkör, amelyet egyre inkább az óvatosság, a kockázatkerülés és a szuverenitás iránti igény határoz meg. A sorozatos gazdasági és politikai sokkok (pl. COVID-járvány, orosz–ukrán háború, inflációs válság) megingatták a globalizációba vetett bizalmat. A gazdasági gondolkodásban is egyre hangsúlyosabb az a törekvés, hogy az országok saját döntési mozgásterüket megerősítsék, és kevésbé legyenek kiszolgáltatottak külső hatásoknak. Ez a fordulat sok esetben a globális együttműködés háttérbe szorulását is jelenti.

Technológiai vállalatok

Egyre több elemzés hívja fel a figyelmet arra is, hogy a nagy technológiai vállalatok (a BigTech szereplők) globális hatása túlnyúlik az üzleti szférán, és stratégiai jelentőséggel bír a gazdasági, társadalmi és politikai folyamatok szempontjából is. Több helyen megjelenik az az értelmezés, hogy a világ fokozatosan egy új, intelligens technológiai korszakba lép át, ahol a technológiai platformok adják az új ökoszisztéma alapját. Ebben a környezetben ezek a vállalatok nemcsak technológiai innovációt hajtanak végre, hanem a társadalmi normákat is befolyásolják, miközben már az úrkutatásba és a védelmi iparba is belépnek.

A pénzügyi elemzések szerint a technológiai részvények emelkedése mögött sokszor egyfajta techno-optimizmus áll, vagyis az a várakozás, hogy ezek a vállalatok képesek lesznek új növekedési pályára állítani a gazdaságot. Ugyanakkor a befolyásuk nemcsak gazdasági, hanem szabályozási szempontból is kihívásokat vet fel. Több intézet megfogalmazta, hogy ameddig ezek a cégek jelentős hatalmat gyakorolnak az információáramlás, az adatvagyon és az AI-fejlesztések felett, addig szabályozás híján ők maguk alakítják ki a játékszabályokat is.

A szakpolitikai vitákban ugyanakkor az is visszatérő szempont, hogy a túlzott állami beavatkozás visszavetné az innovációt. A legtöbb think tank ezért nem szigorú kontrollt, hanem kiegyensúlyozott, együttműködésre épülő szabályozást tartana ideálisnak. Az AI gyors térnyerése különösen indokoltá teszi az állami és vállalati szereplők közötti párbeszédet, mivel egyre több területen válik szükségessé a közös normák és elvárások kialakítása. Összességében a vállalatok hatalma nemcsak kihívásokat, hanem lehetőségeket is rejt. A kérdés csak az, hogy a szabályozók képesek lesznek-e ezzel lépést tartani.

Protekciónizmus

Egyre hangsúlyosabban jelenik meg a globális diskurzusban, hogy a globalizáció eddigi formája megbillent, és az együttműködésre épülő világrend helyét fokozatosan a stratégiai bizalmatlanság veszi át. A tanulmányok tanúsága szerint az energiához és a technológiai tudáshoz való hozzáférés (mint kritikus erőforrások) váltak a gazdasági és politikai szuverenitás egyik legfontosabb fokmérőjévé.

Egyre több ország igyekszik csökkenteni külső függőségeit, legyen szó az orosz energiáról való leválásról, a kínai technológiai jelenlét visszaszorításáról, vagy a stratégiai ágazatokban történő tudásmegosztás korlátozásáról. A külföldi befektetések is szelektív célponttá váltak, az elemzések szerint a legtöbb állam szigorúbban szabályozza, hogy mely stratégiai területeken enged be külső tőkét. Ugyanakkor a „nemzeti bajnokok” mesterséges piaci előnyhöz juttatása is kritikát kapott, hiszen torzíthatja a versenyt és gyengítheti az innovációt.

A dollár-függőség felszámolására irányuló törekvések (elsősorban a BRICS országok részéről), valamint az új gazdasági szövetségek kiépítése szintén ebbe a logikába illeszkedik. Mindenki a saját pozícióját igyekszik erősíteni a változó geopolitikai térképen.

Összességében az elemzett intézetek munkáiból az rajzolódik ki, hogy a korábbi, nyitott és erősen egymásra utalt világgazdasági modell lassan töredezik. Helyette egy olyan új korszak van kialakulóban, ahol a bizalom helyét a stratégiai óvatosság veszi át, és ahol az államok saját erőközpontjaikra támaszkodva próbálják megőrizni versenyképességüket és szuverenitásukat.

Stratégiai iparágak

A stratégiai iparágakban meglévő külső függőségek komoly kockázatot jelentenek a geopolitikai feszültségek közepette. A tanulmányok szerint a hosszú távú biztonság érdekében az államoknak saját kapacitásukat kell kiépíteniük olyan területeken, amelyek a jövő gazdasági és technológiai versenyében meghatározó szerepet játszanak.

A példák között az importfüggőség csökkentése és az ellátási láncok megerősítése visszatérő elem, különösen az USA kínai függőségének mérséklése, amely Indiának nyithat új lehetőségeket. Több intézet kiemeli az AI-t, a kvantum technológiát és a MedTech-et, mint stratégiai fontosságú területeket, de ide sorolják az űrből gyűjtött adatok felhasználását is. Az afrikai digitális jegybankpénz bevezetésének előnyeit, az indiai gyorsneutron-reaktor fejlesztéseket, valamint a turizmus EU-n belüli stratégiai szerepét szintén megemlítik.

Az elemzések hangsúlyozzák, hogy az államok közötti verseny nem csupán a gazdasági szereplők között zajlik: a politika is aktívan belép ebbe a térbe, ösztönözve vagy akár közvetlenül irányítva a fejlesztéseket. A cél, hogy a saját technológiai és ipari megoldások váljanak globális szabvánnyá, erősítve ezzel az adott ország vagy régió gazdasági és politikai pozícióját.

Összességében a vizsgált tanulmányok arra mutatnak rá, hogy a világgazdaság töredezése új kihívásokat teremt a kapacitásépítésben. A globalizáció évei alatt sok kulcsterület kiszerveződött más régiókba, így ezek visszaépítése idő- és erőforrás-igényes folyamat lesz, amely stratégiai türelmet és célzott beruházásokat igényel.

Versenyképesség

A versenyképesség kérdése is erőteljesen megjelenik az agendában, amelyet egyre inkább stratégiai tényezőként kezelnek a változó globális környezetben. A tanulmányok szerint a világban az elmúlt huszonöt évben hatszorosára nőtt a medián versenyképesség, miközben az Európai Unió a Draghi-jelentés alapján lemaradásban van, és a vállalkozói kedv is csökken.

Az elemzések több irányból közelítik meg a kérdést. Egyesek a nagyvállalatok produktivitásának növelését tartják kulcsfontosságúnak, amit innovatív vállalati kultúrával lehet elérni. Mások a deregulációban látják a lehetőséget, rámutatva, hogy Kína előnye az AI-fejlesztésekben részben a kevésbé korlátozó szabályozásból fakad. Felmerülnek adópolitikai reformjavaslatok is különösen az USA-ban (pl. gazdagok hatékonyabb adóztatása, adócsökkentés és a szegényebb rétegek terheinek mérséklése).

A vizsgált anyagok szerint a nemzeti bajnokok piacellenes támogatása hosszabb távon inkább hátrányos, ugyanakkor a külső függőségek csökkentése mellett is meg kell őrizni

a versenyképességet. A zöldmezős külföldi működőtőke-beruházások kiemelt szerepet kapnak a fejlesztési stratégiákban, miközben a nyugati országok igyekeznek megvédeni kulcstechnológiáikat Kínától.

A tanulmányok összképe azt mutatja, hogy a teljesen nyitott globális kereskedelem helyét fokozatosan kisebb, egymással versengő gazdasági tömbök veszik át. Ebben a párhuzamos kapacitásokra épülő rendszerben a régiók közötti verseny élesebb lesz, így a versenyképesség fenntartása és fejlesztése nem csupán gazdasági, hanem geopolitikai szükségszerűséggé válik.

Kína

Kína kereskedelmi terjeszkedése egyfajta „új globalizációt” hoz létre, amely különösen a fejlődő világban érezteti hatását. A kínai vállalatok egyre nagyobb szeletet hasítanak ki a helyi piacokból, sok esetben kiszorítva a nyugati multinacionális cégeket. Ennek hátterében jól szervezett állami ösztönzőrendszer áll, amely a nemzeti vállalatokat stratégiai célok megvalósítására sarkallja. Kína emellett a világ legnagyobb fejlesztési hitelezőjeként is kulcsszerepet játszik, miközben a kritikus ásványi anyagok jelentős részét és az ezekre épülő értékláncokat birtokolja.

A think tank-ek rámutatnak arra is, hogy az ország belső fogyasztása korlátozott, ezért a gazdasági növekedést döntően a külpiacokra támaszkodva próbálja fenntartani. Ez azonban egyre több akadályba ütközik, hiszen a nyugati országok számos területen igyekeznek gátolni a kínai áruk beáramlását, például az elektromos járművek esetében magas vámokkal. Eközben a nyugati gazdaságokban felgyorsult a kínai ellátási láncoktól való függetlenedés folyamata, és egyes stratégiai területeken kifejezetten védelmi jellegű intézkedések születnek.

Az elemzések szerint Kína előretörése rövid távon látványos sikereket hoz, különösen a fejlődő világban, de a nyugati piacokról érkező növekvő nyomás, valamint a hazai kereslet korlátozott mérete komoly kihívást jelenthet a hosszú távú gazdasági stabilitás szempontjából.

Kritikus ásványok

A think tank-ek elemzéseik kiemelték, hogy a kritikus ásványok a zöld átállás egyik legfontosabb pillérét jelentik, hiszen nélkülözhetetlenek például az akkumulátorgyártáshoz. A jelenlegi helyzetben azonban a teljes értéklánc jelentős része Kína kezében összpontosul, ami stratégiai előnyt biztosít számára. Bár a nyugati országok is törekednek saját kitermelési és feldolgozási kapacitásaik kiépítésére, ez lassú és költséges folyamat.

Az ásványkincsek földrajzi eloszlása tovább nehezíti a helyzetet. Számos fontos lelőhely található a Szubszaharai Afrikában, amely ugyan jelentős potenciállal rendelkezik, de a politikai és gazdasági instabilitás miatt nem tud tartós versenyelőnyhöz jutni. Más térségek, mint például Alaszka vagy Peru, szintén bővelkednek stratégiai jelentőségű nyersanyagokban, előbbiben azonban a bányászat technikai és környezeti akadályokba ütközik, míg utóbbiban hiányzik az átfogó állami stratégia a készletek hasznosítására.

Az elemzések szerint a kritikus ásványokért folyó globális verseny a következő években tovább élesedhet, mivel ezek birtoklása nemcsak gazdasági, hanem geopolitikai befolyást is biztosít. Ez a tendencia várhatóan újabb feszültségeket szül majd a nyersanyagban gazdag térségek feletti ellenőrzés kérdésében.

Fegyverkezés

Több helyen is visszatérő megállapítás volt, hogy a geopolitikai feszültségek erősödésével a legtöbb ország gyors ütemű fegyverkezésbe kezdett. A megközelítések ugyan eltérnek, de a közös pont az, hogy a védelmi kapacitások bővítése rövid távú prioritássá vált. Oroszország például jelentős előnyt élvez a német hadiipari termeléshez képest, miközben az Egyesült Államokban is felismerik a kapacitáskorlátokat, és egyre inkább a beszerzést helyezik előtérbe a kutatás-fejlesztéssel szemben. Európában több elemzés szerint újra szükség van a fegyveres erő jelentős bővítésére, egyes vélemények pedig a nukleáris arzenál erősítését sem zárják ki.

India esete jól mutatja, hogy a fegyverkezés nemcsak mennyiségi, hanem minőségi dimenzióban is zajlik, hiszen a hadi kiadások gyors növelése mellett a hadsereg digitalizációja is stratégiai cél lett. Az elemzésekből kirajzolódik, hogy a következő években a GDP-arányos védelmi kiadások a legtöbb országban tovább fognak nőni. Emellett nyitott kérdés marad, hogy a technológiai verseny mennyiben tereli majd a kutatás-fejlesztési forrásokat a védelmi szektorba, és ez milyen arányban befolyásolja a hosszú távú katonai fölény kialakítását.

Regionális fókuszok

A gazdasági kérdések régióként eltérő fókuszokkal jelentek meg a szakpolitikai elemzésekben. A tanulmány korábbi részében részletesen ismertettük az egyes térségek karakterisztikáit, így az alábbiakban csupán a témacsoport szempontjából leglényegesebb elemeket emeljük ki.

Európában a gazdasági szuverenitás vált központi kérdéssé. A cél az orosz energiahordozóktól és a kínai technológiától való függetlenedés, miközben a kontinens versenyképességét is meg kell őrizni, sőt javítani kell. A közös uniós finanszírozás kereteinek újragondolása (mi finanszírozandó EU-s, és mi tagállami szinten) szintén

fontos vita tárgyát képezte. A gazdasági sokkok (magas energiaárak, kínai import, amerikai vámok) és a hadiipar újraindításának kérdése is előtérbe került, bár az elemzések jellemzően kevesebb iparágra térnek ki, mint az USA esetében.

Az Egyesült Államokban sokkal széttagoltabb, iparági szinten részletesebb gazdasági diskurzus bontakozott ki. A saját értékláncok kiépítése, a versenyképesség fokozása és a vámok alkalmazása állnak a középpontban, de emellett számos szektor is külön elemzéseket kapott (pl. hadiipar, energetika, építőipar stb.). Ez a sokszínűség az amerikai gazdaságpolitikai gondolkodás nyitottságát és proaktív megközelítését tükrözi.

Kína gazdasági megerősödése szinte minden elemzésben visszatérő motívum volt, ugyanakkor egyre több figyelemztetés is megjelent a túlzott állami befolyás, a kereskedelmi expanzió kockázatai és a globális vámintézkedések hatása kapcsán.

A Globális Dél esetében az új geopolitikai és gazdasági helyzet lehetőségként jelenik meg. A régió gazdasági megerősítésének esélyét látják az olyan adottságokban, mint a kritikus nyersanyagok bősége vagy a globális kereskedelem átrendeződése. Az ambíció tehát jelen van, kérdés, hogy a belső és külső feltételek lehetővé teszik-e ennek kiaknázását.

Technológia

A technológia mára a globális hatalmi verseny egyik legfontosabb frontvonalává vált az elemzett tanulmányok szerint. A digitális szuverenitás, az AI és a kvantumfejlesztések körüli küzdelem nem csupán gazdasági, hanem geopolitikai téttel is bír. Miközben a mesterséges intelligencia új korszakot nyit a gazdaságban, a társadalomban és a hadviselésben, a szabályozási rendszerek egyre nehezebben tartják vele a lépést. A kérdés immár nem az, hogy elterjednek-e ezek a technológiák, hanem az, hogy mely országok tudják őket saját stratégiáikba integrálni, és ezzel versenyelőnyt kovácsolni a gyorsan átalakuló világban.

Metodológiai szempontból fontos, hogy a kutatás során a technológiai részt 6 altémára bontottuk alá, amelyek a leggyakrabban előforduló topikok alapján alakultak ki. Ezek az altémák a következők: Digitalizáció; Mesterséges intelligencia (AI); Szabályozás; Hadi technológiák; Biotechnológia; Zöld technológiák. Ez a bontás határozta meg a tanulmány ezen fejezetének logikai ívét is.

Digitalizáció

A digitális tér mára a globális verseny egyik legfontosabb színterévé vált, ahol nemcsak vállalatok, hanem államok és szövetségek is stratégiai pozíciókat keresnek. A technológiai fejlődés már nem pusztán gazdasági, hanem geopolitikai kérdéssé is vált, ennek következtében a digitális szuverenitás iránti igény világszerte megnőtt. A legtöbb

állam ma már saját technológiai érdekeit próbálja védeni és érvényesíteni, akár úgy, hogy korlátozza a technológiák áramlását a stratégiai ágazatokban, akár úgy, hogy saját technológiai standardokat dolgoz ki és próbál nemzetközileg is érvényre juttatni.

A verseny különösen éles olyan csúcstechnológiai területeken, mint a kvantumfejlesztések, a mesterséges intelligencia, a biotechnológia vagy a katonai technológiák. Az államok és az üzleti szereplők mellett a hadseregek is egyre aktívabban jelennek meg ezen a terepen. Az AI például már most is forradalmasítja a hadviselést, a kiberhadviselés pedig nem csupán elméleti veszély: egyre gyakoribbak az államok által indított kibertámadások, ahol az internetet támadási felületként használják. Ugyanakkor a technológiai eszközök már nemcsak katonai, hanem pénzügyi befolyásolásra is alkalmasak, így a digitális szuverenitás nem csupán a védelem, hanem a stratégiai előnszerzés eszközévé is válik.

A jelenlegi trendek azt mutatják, hogy az államok és szövetségi rendszerek már nem csupán azzal foglalkoznak, hogy milyen új technológiákra van szükségük, hanem tudatosan eldöntik azt is, hogy mit nem akarnak megosztani más szereplőkkel. A kérdés ma már így hangzik: melyek azok a technológiák, amelyek nélkülözhetetlenek a túléléshez és a versenyképességhez, és melyek azok, amelyek kizárólagos birtoklása stratégiai előnyt jelenthet? Ez a gondolkodásmód egyértelműen mutatja, hogy a digitális szuverenitás nem egyszerűen egy technológiai, hanem egy átfogó nemzetstratégiai cél lett, és a világ vezetői egyre inkább ennek megfelelően alakítják szakpolitikáikat.

Mesterséges Intelligencia (AI)

A mesterséges intelligencia térnyerése 2024-ben minden korábbinál látványosabbá vált: nem csupán a technológiai szektorban, hanem a közigazgatástól a tudományos kutatáson át egészen a hadviselésig jelen van. Az AI egyértelműen korunk egyik legnagyobb megatrendje, átalakítja a munkát, a tudást, a közvéleményt, és egyre több ország lát benne lehetőséget gazdasági felzárkózásra. Különösen fontos eszközzé válhat a fejlődő világ számára, amely az AI segítségével akár lépcsőfokokat is kihagyhat a modernizáció útján.

Mindezek ellenére a technológia fejlődése sok tekintetben meghaladja az intézményi és szabályozási keretek alkalmazkodóképességét. Az AI és a biotech vagy genetika összekapcsolódása új, még feltáratlan kockázatokat rejt, miközben alapvető kérdések (pl. a szellemi tulajdon vagy a transzparencia) sem tisztázottak. A félreinformálás és a manipuláció is új szintre lépett. Mesterséges profilok ezrei torzíthatják a közbeszédet, miközben a technológia katonai alkalmazása is egyre intenzívebbé válik.

Nemzetközi standardok kialakítására hívják fel a figyelmet az intézetek, ám ezt nehezíti a növekvő geopolitikai megosztottság. A jelenlegi szabályozási törekvések továbbá ritkán

emelik ki a globális különbségeket (pl. a fejlődő országok igényeit), így az AI-használat terén is újfajta egyenlőtlenségek alakulnak ki az elemzők szerint.

Ha sikerül megfelelő módon kezelni ezeket a kérdéseket, akkor az AI nemcsak új gazdasági pályát nyithat meg, hanem az emberi társadalmak működését is pozitívan változtathatja meg. A kérdés az, hogy ez az ipari forradalom, amely immár nem pusztán a fizikai térben, hanem a földrajzilag nem lokalizálható, online dimenzióban zajlik, mennyiben különbözik majd az eddigiektől. Ez azonban egy további, mélyebb vizsgálatot igénylő kérdés.

Szabályozás

A technológiai fejlődés gyorsasága alapjaiban kérdőjelezi meg a hagyományos szabályozási logikát. Egyre világosabb, hogy a modern technológiák (különösen az AI, a genetika és a digitális eszközök) olyan tempóban alakulnak, amelyre a szabályozói intézményrendszer sem strukturálisan, sem kulturálisan nincs felkészülve. Az elemzések alapján nem csupán az a kérdés, hogyan lehet szabályozni ezeket a rendszereket, hanem hogy ezt miként lehet úgy megtenni, hogy közben ne torpanjon meg az innováció.

Az AI működése például már önmagában is kihívás. Ezek a szoftverek folyamatosan tanulnak, így minden új input módosítja a „terméket”. A klasszikus szabályozási logikák nehezen alkalmazhatók egy olyan technológiára, amely folyamatosan alakul. Az arcfelismerés, a szerzői jogok, a kiberbűnözés vagy épp az AI és a biotechnológia összefonódása csak néhány azok közül a területek közül, ahol a szabályozók folyamatos lemaradásban vannak.

Közben minden nagyhatalom a saját szabványait próbálja érvényesíteni, ami tovább nehezíti a nemzetközi együttműködést. A biztonságos és átlátható AI-használat globális standardokat igényelne, de ezek kialakítását a geopolitikai feszültségek jelentősen akadályozzák. A széttagolt szabályozás ugyanakkor versenyhátrányt is jelenthet az egyes régiók számára.

A technológiai tér szabályozása tehát nem lehet pusztán tiltó vagy korlátozó jellegű. Az állami szereplők mellett egyre hangsúlyosabb a magánszektor bevonásának szükségessége, hiszen az innováció jórészt itt születik. A kihívás kettős: olyan kereteket kell kialakítani, amelyek képesek garantálni a biztonságot és az etikai normákat, ugyanakkor nem bénítják meg az új technológiák fejlődését. Ez a finom egyensúly lesz a szabályozói politika legnagyobb próbatétele a következő években.

Hadi technológiák

A hadviselés fogalma az elmúlt években alapjaiban változott meg, és a 2024-es think tank elemzések alapján jól látható, hogy a technológiai fejlődés új korszakot nyitott a nemzetbiztonság és a globális konfliktusok terén. Az új technológiák (különösen az AI, a kiberfegyverek, a kvantumtechnológia, a biotechnológia és a dróntechnológia) forradalmasítják a háborúk lefolyását, egyúttal kiszélesítik a támadási felületeket is.

A digitális infrastruktúrák sebezhetősége mára nem elméleti probléma. Atomeróművek, közlekedési rendszerek, pénzügyi hálózatok mind potenciális célpontokká váltak. A kiberhadviselés, amelyben immár nemcsak hekkercsoportok, hanem állami szereplők is aktívan részt vesznek, a konfliktusok „szürke zónájává” vált. Ugyanígy, az internet nemcsak információs csatorna, hanem manipulációs tér is, ahol az AI segítségével előállított hamis tartalmak a közvélemény befolyásolásának eszközeivé válhatnak.

A fizikai hadszíntéren is jelentős változások tapasztalhatók. Az olcsó, de hatékony drónok, az új megfigyelési eszközök (akár az űrből), valamint a biotechnológia katonai alkalmazása mind azt jelzik, hogy a jövő konfliktusai nem feltétlenül klasszikus fegyverekkel, hanem adatvezérelt, technológiai eszközökkel dőlnek majd el. Az is nyilvánvalóvá vált, hogy ezeknek a technológiáknak a szabályozása és a nemzetközi jogba való integrálása még gyermekcipőben jár. A kiberbűncselekmények szankcionálása például jelenleg is jelentős kihívást jelent.

A következmények súlyosak. Az új technológiák nemcsak kiegészítik, hanem egyre inkább helyettesítik a hagyományos hadviselési formákat, és a katonai fölény egyre inkább azon múlik majd, kinek milyen fejlett eszközök állnak rendelkezésére. Éppen ezért a nagyhatalmak egyre több erőforrást és figyelmet fordítanak a technológiai képességeik fejlesztésére, és ezek a törekvések hosszú távon új egyensúlyokat hozhatnak létre a globális biztonsági térben.

Biotechnológia

A 2024-es elemzések egyik fontos tanulsága, hogy a biotech és a digitális egészségügy szerepe látványosan felértékelődött. Nemcsak az egészségügyi ellátásban, hanem a nemzetbiztonság, az iparpolitika és az innovációs verseny szempontjából is. Az áttörést jelentő technológiák, mint a precíziós orvoslás, a genetikai szerkesztés, az AI-alapú diagnosztika és a digitális betegutak, jelentős társadalmi és gazdasági hatással bírnak, azonban csak átgondolt, központi stratégiák mentén hasznosíthatók hosszú távon.

A biotech szektor biztonságpolitikai szerepe is előtérbe került. A biológiai fegyverekkel kapcsolatos kockázatok új típusú fenyegetéseket vetítenek előre, amelyek szabályozási, etikai és katonai szempontból is kezelést igényelnek. Emellett stratégiai kérdésként merült fel, hogy elegendő állami forrás irányul-e a gyógyszerkutatásba, különösen akkor,

amikor a globális gyógyszercégek történelmi jelentőségű lehetőségeket látnak a technológiai forradalomban.

A digitális egészségügy fejlődése szintén ígéretes, de rendkívül összetett kihívásokat hoz magával. Az új technológiák rendszerszintű bevezetéséhez, legyen szó AI-alapú előrejelzésekről, automatizált betegkövetésről vagy digitális terápiákról, nélkülözhetetlen egy nemzeti szintű, koordinált stratégia. Ehhez olyan szabályozási környezetre van szükség, amely egyszerre ösztönzi az innovációt és biztosítja az etikai, adatvédelmi, valamint egészségügyi szempontból is elfogadható működést.

Összességében tehát a biotech és a digitális egészségügy a következő évtized egyik kulcsterületévé válik. A kérdés nem az, hogy ezek a technológiák elterjednek-e, hanem az, hogy mely országok lesznek képesek valóban beépíteni őket az egészségügyi rendszereikbe, és melyek maradnak le, elsősorban a koordináció, a szabályozás vagy a stratégiai gondolkodás hiánya miatt.

Zöld technológiák

Bár 2024-re látványosan visszaesett a fenntarthatóság fontossága a globális intézményi diskurzusban, a technológiai vetület továbbra is élen jelen van az elemzésekben. Egyre több kutatás vizsgálja, hogy a vállalatok számára milyen megtérülési lehetőséget kínálnak a fenntartható technológiák, különösen olyan területeken, mint a tiszta energia, a körforgásos gazdaság vagy az energiahatékony digitális infrastruktúrák.

A tiszta technológiák dinamikus térnyerése, valamint az ezeket alkalmazó vállalatok látványos növekedési potenciálja jól mutatja, hogy a zöld átállás egyik kulcsfontosságú motorja az innováció lehet. Ugyanakkor ezek a technológiák gyakran rendkívül tőkeintenzívek, fejlesztésük és piacra vitelük pedig komoly akadályokba ütközhet, legyen szó szabályozási bizonytalanságról, infrastruktúra-hiányról vagy befektetői kockázatkerülésről.

Új elemként jelent meg az AI energiaigényének kérdése is, amely jól mutatja, hogy a digitális technológiák sem mentesek a fenntarthatósági dilemmáktól. Ahogy nő a digitális rendszerek szerepe, úgy válik egyre fontosabbá, hogy ezek működése is illeszkedjen a klímacélokhoz.

Összességében tehát, miközben a fenntarthatóság súlya csökkent a think tank-ek agendájában, a zöld technológiai beruházásokra fókuszáló diskurzus nemcsak fennmaradt, hanem tovább is bővült. A vállalati szektor szempontjából ez egyértelmű üzenet: a jövő versenyképessége egyre szorosabban összefonódik a fenntartható innovációval.

Regionális fókuszok

A technológiai kérdések megítélése és szabályozása jelentős eltéréseket mutat a különböző régiókban, amelyre a tanulmány korábbi, regionális bontású szakasza részletesen kitér. Itt a témacsoporthoz közvetlenül kapcsolódó elemeket emeljük ki röviden.

Európában a legnagyobb figyelmet az AI szabályozása kapta, különösen annak fényében, hogy a szabályozási törekvések ne akadályozzák a versenyképességet. Emellett stratégiai fontosságú technológiák (pl. a kvantumszámítás és a digitális egészségügy) is megjelentek az elemzésekben. Kiemelt kérdés volt, hogy a technológiai szuverenitás érdekében milyen mértékben lehet vagy érdemes korlátozni a technológiák nemzetközi áramlását.

Az Egyesült Államokban a fókusz a kulcs iparágakban zajló technológiai versenyre és az AI körüli jogi-szabályozási kérdésekre irányult, különös tekintettel az innováció és az alapjogok közötti egyensúlyra.

Kína technológiai ambícióit a nagyhatalmi verseny erősödése határozza meg. Jelentős forrásokat mozgósítanak a fejlesztésekre, ugyanakkor egyre hangsúlyosabban jelenik meg az igény a nemzetközi sztenderdek kialakítására is, amelyben vezető szerepet vállalnának. Ennek részben az is a célja, hogy ezáltal erősítsék meg a saját erőterüket.

A Globális Dél számára a technológiai fejlődés elsősorban felzárkózási lehetőséget jelent. Az AI-t sokan a globális egyenlőtlenségek csökkentésének eszközeként értelmezik, míg a saját digitális jegybankpénzek bevezetése a pénzügyi önállóság és modernizáció felé tett lépésként jelenik meg.

Társadalom

A 2024-ben a társadalmi kérdések fontossága globálisan növekedett. Bár a régiók más-más kihívásokkal néznek szembe, közös problémaként jelennek meg az egyenlőtlenségek, a migráció, a munkaerőpiac átalakulása és az oktatás korszerűsítésének szükségessége. Különösen meghatározóvá vált az elöregedés, a korszerkezet átalakulása és az AI munkaerőpiacra gyakorolt hatása. A tanulmányok arra figyelmeztetnek, hogy ezek a folyamatok nem csupán szociális, hanem gazdasági és geopolitikai következményekkel is járnak, így a következő évtizedek társadalmi stabilitását alapjaiban formálják majd.

Globális társadalmi trendek

A társadalmi kérdések az elmúlt évben szinte minden régióban a think tank-ek figyelmének középpontjába kerültek. A világ különböző pontjain eltérő súlypontokkal ugyan, de nagyon hasonló problémák jelentek meg a 2024-es elemzésekben, ami jól mutatja, hogy egyes társadalmi kihívások valóban globális természetűek.

Visszatérő témák voltak az egyenlőtlenségek különböző formái (jövedelmi, nemi, etnikai), az oktatási rendszerek korszerűsítésének szükségessége, a migrációs nyomás és az erre adott társadalmi válaszok, valamint a munkaerőpiac szerkezeti átalakulása. Emellett világszerte foglalkoztak a kutatók azzal is, hogyan változnak a társadalmi normák, és milyen hatással van mindez a politikai közbeszédre, az intézményi működésre vagy éppen a közösségi kohézióra. Különösen sok figyelem irányult a technológiai változások (elsősorban az AI) társadalomformáló hatásaira, legyen szó munkavállalói kockázatokról, oktatási kihívásokról vagy újfajta társadalmi törésvonalakról.

Az elemzések alapján három olyan téma rajzolódott ki, amely különösen meghatározó lesz a következő évtizedek társadalmi folyamatai szempontjából. Ezek az előregedő társadalmak problémája, a korszerkezet átalakulása, valamint az AI hatása a munkaerőpiacra. E három témában mélyebb vizsgálat is készült, hogy pontosabban lássuk, milyen irányba tartanak a világ társadalmi, és milyen válaszokat kínálnak a vezető elemző intézetek ezekre a kihívásokra.

Előregedő társadalom

Az egyik legsürgetőbb társadalmi kérdés világszerte az, hogy a társadalmak miként tudnak alkalmazkodni az előregedő népesség jelentette kihívásokhoz. A 2024-es think tank elemzések tanúsága szerint ez a folyamat már most is érezhető nyomást gyakorol a gazdaságokra és a szociális ellátórendszerekre, és a jövőben még erőteljesebb átalakulásokat fog kikényszeríteni.

A tanulmányok hangsúlyozzák, hogy a társadalmak idősödése alapjaiban írja át az ellátási szükségletek és lehetőségek egyensúlyát: egyre nagyobb az igény az egészségügyi és gondozási szolgáltatásokra, miközben az ezekhez szükséges emberi és anyagi erőforrások szűkösek. Az elemzések szerint a reformoknak nemcsak az időskori méltóság és egészség biztosítására kell törekedniük, hanem a gondozói szektor kapacitásának bővítésére is, beleértve a nők családi gondozói szerepének társadalmilag és gazdaságilag is elismertté tételét.

A demográfiai folyamatok ugyanakkor túlmutatnak az egészségügyi rendszereken: hatással vannak a munkaerőpiacra, a gazdasági növekedésre, sőt, egyes országok esetében a nemzetbiztonsági kockázatokra is. A csökkenő termékenységi ráta ugyanis nemcsak társadalmi, hanem geopolitikai következményekkel is járhat. A válaszok között

a szakértők célzott ösztönzők bevezetését, a nyugdíjkorhatár kitolását, valamint az irányított bevándorlási politikák alkalmazását is számításba veszik. Természetesen mindehhez elengedhetetlen az egészségügyi és szociális rendszerek stratégiai újragondolása is.

Fontos szerepet kapnak az egészségügyi innovációk is, különösen azok, amelyek a női egészségre vagy az időskorban jelentkező speciális problémákra kínálnak megoldást. Az új gyógyszerek, terápiák és digitális egészségügyi eszközök nemcsak az életminőség javítását teszik lehetővé, hanem költséghatékonyabbá is tehetik az ellátórendszert, amely a demográfiai átalakulás egyik kulcskérdése lesz a következő évtizedekben.

Korszerkezet átalakulása

Bár egyre több kutatás világít rá arra, hogy a demográfiai és humántőke-válságok kezelésére rendelkezésre állnak hatékony, megvalósítható és gazdaságilag is kifizetődő megoldások, ezek mégis ritkán kerülnek be a kormányzati gyakorlatba. A 2024-es think tank elemzések alapján az egyik legfontosabb kérdés éppen az, hogy miért nem hajtják végre az országok azokat az intézkedéseket, amelyekre már bizonyítékokon alapuló akciótervek is léteznek, és amelyeknek a társadalmi megtérülése is magas.

A szakértők egyetértenek abban, hogy a humántőke (különösen egy elöregedő társadalomban, és az AI fejlődése mellett) kulcseleme a hosszú távú jólétnek és versenyképességnek. A megoldások ráadásul már adottak: a fiatalok korai fejlesztése, az inkluzív munkaerőpiac kialakítása, valamint az okosan tervezett, célzott bevándorlási politikák mind hatékony válaszok lehetnek a népesedési problémákra. A gyerekvállalás mesterséges ösztönzésére tett kísérletek eddig nem hozták el a várt eredményt, de ezeket a stratégiákat sem szabad lebecsülni.

A tanulmányok szerint gyakori probléma, hogy a döntéshozók félreértik a válságok természetét, és nem a valódi okokra reagálnak. Ennek következménye, hogy a forrásokat olyan programokra fordítják, amelyek bár látványosak, valójában kevésbé hatékonyak. Ezzel szemben az adatok és a jó gyakorlatok inkább azt indokolnák, hogy a kormányzatok rugalmasabb, alkalmazkodóbb és befogadóbb szakpolitikákat dolgozzanak ki, amelyek képesek valóban enyhíteni a humánerőforrás-válság következményeit. Ez a fajta szemléletváltás azonban sok helyen még várat magára.

AI és a munkaerőpiac

A generatív AI térnyerése az egyik legdinamikusabban formálódó társadalmi és gazdasági kihívás, amely mélyreható változásokat indított el a munka világában. A 2024-es elemzések legfontosabb kérdése ezzel kapcsolatban az volt, hogy hogyan tudják a társadalmak és vállalatok úgy kihasználni az AI átalakító erejét, hogy az valódi gazdasági

értéket teremtsen, közben pedig ne veszélyeztesse a munkavállalói jogokat, sőt, elősegítse a társadalmi jólétet is.

A tanulmányok egyértelműen rámutatnak arra, hogy a generatív AI egyszerre hordoz lehetőségeket és kockázatokat. A termelékenység növekedése és az új foglalkoztatási modellek megjelenése komoly előnyt jelenthet, különösen azokban az országokban, ahol már most is súlyos munkaerőhiány tapasztalható. Ugyanakkor az automatizálás és a folyamatos átalakulás fokozhatja a kiégést, az egyenlőtlenségeket, valamint a munkahelyi bizonytalanságot. A siker kulcsa nem a technológia önmagában, hanem annak társadalmilag érzékeny és mélyen integrált bevezetése. Ez magában foglalja az átképzési programok megerősítését, a befogadó munkahelyi kultúra kialakítását, valamint a munkakörök tudatos újratervezését is.

Az AI valódi potenciálja csak akkor bontakozhat ki, ha a fejlesztések mögé emberközpontú szemlélet is társul. A versenyelőny nem abból fakad, hogy ki használja előbb az új eszközöket, hanem abból, hogy ki képes azokat olyan környezetbe illeszteni, ahol a munkavállalók motiváltak, értik a változások célját és biztonságban érzik magukat. Ehhez elengedhetetlen az innovációs kultúra tudatos építése, valamint a tehetségek megtartására és fejlesztésére irányuló stratégia.

A technológiai forradalom gyorsasága szabályozói szinten is alkalmazkodást követel meg. A túlzott engedékenység kockázatokkal jár, a túlszabályozás pedig visszavetheti az innovációt. Ezért olyan keretrendszerekre van szükség, amelyek egyszerre képesek ösztönözni a fejlődést, garantálni a munkavállalók jogainak védelmét, és fenntartani a társadalmi kohéziót. Az AI tehát nem csupán technológiai, hanem mélyen társadalmi kérdés is, ami tudatos, felelős és emberközpontú válaszokat igényel.

Regionális fókuszok

A társadalmi kérdések tárgyalásakor jól érzékelhető, hogy a régiók eltérő hangsúlyokkal és eltérő mélységben foglalkoznak a témával. A tanulmány korábbi szakaszában részletesen bemutattuk az egyes térségek karakterisztikáit, így itt most csak azokat az elemeket emeljük ki, amelyek a témacsoport szempontjából különösen meghatározóak.

Európában a társadalmi diskurzust leginkább a munkaerőpiaci átalakulás és az előregedő társadalom kihívásai határozzák meg. Bár jelenleg magas a foglalkoztatottság, a mesterséges intelligencia térnyerése és a technológiai átalakulás miatt egyre nagyobb hangsúlyt kap az átképzés és az integráció kérdése. A társadalmi egyenlőség továbbra is alapértéknek számít, miközben a bevándorlás a gazdasági előnyei ellenére társadalmi feszültségeket kelt. A drogkérdés is egyre nagyobb figyelmet kapott, különösen a német legalizációs törekvések miatt. Az európai közbeszédben ugyanakkor számos fontos társadalmi téma csak tagállami szinten jelenik meg, vagy éppenséggel kizorul a

nyilvános diskurzusból. Ez a tabusítás hosszabb távon társadalmi feszültségekhez és a szélsőséges politikai irányzatok megerősödéséhez vezethet.

Az Egyesült Államokban a társadalmi témák sokkal szélesebb spektrumon jelennek meg a szakpolitikai elemzésekben. A családalapítás, a szülés és abortusz kérdése, a technológiai és médiahatások, a normák és ideológiák szerepe, valamint az egészségügy és oktatás mellett különösen hangsúlyos a pszichológiai biztonság és a nők helyzete. Miközben a foglalkoztatás kérdése szinte teljesen hiányzik a diskurzusból, nagyobb nyitottság figyelhető meg az új témák iránt. A think tank-ek közötti verseny nyitottabb és inkluzívabb társadalmi agendát eredményez, ahol az egyik oldal állításaira rendszerint gyorsan megjelenik a másik oldal válasza is.

Kína esetében szinte teljes a társadalmi vakfolt. A szakpolitikai anyagok alig nyújtanak információt a kínai társadalom működéséről vagy a társadalmi kihívásokról. Ez a hiány önmagában is növeli a nemzetközi bizonytalanságot, és táplálja a stratégiai bizalmatlanságot.

A Globális Dél fejlődését leginkább a társadalmi problémák akadályozzák. Kiemelten jelen van a korrupció, a vallási feszültségek, az erőszakos megmozdulások, valamint a társadalmi egyenlőtlenségek (a nemi, gender, vallási és etnikai diszkrimináció). Ugyanakkor a térség szakpolitikai diskurzusa nem hoz be új témákat, inkább a nyugati országok által preferált társadalmi ügyekre reflektál, ezzel viszont korlátozza a régió saját narratíváinak megjelenését.

Fenntarthatóság

A fenntarthatóság bár továbbra is jelen volt 2024-ben a globális diskurzusban, látványosan háttérbe szorult a geopolitikai és gazdasági kihívások mögött. A téma súlyát leginkább Európa tartja fenn, míg Kína meglepő módon szinte teljesen kimaradt a szakpolitikai elemzésekből. Az új irány inkább a fenntarthatóság költségeinek és mellékhatásainak vizsgálata lett, ugyanakkor sokszor érezhető a távolság az elméleti diskurzus és a gyakorlati megvalósítás között. A tanulmányok egyöntetűen kiemelték, hogy az átállás sikerének kulcsa a technológiai innováció, de továbbra is nyitott kérdés, hogy a jelenlegi politikai és gazdasági lépések valóban képesek-e lefedni a hosszú távú klímacélokat.

Pragmatikus zöld fordulat

A 2024-es think tank elemzések alapján a fenntarthatóság továbbra is része a globális szakpolitikai diskurzusnak, ugyanakkor egyértelműen háttérbe szorult más, sürgetőbbnek érzett problémák mögött. Ez a témacsoport volt az, ahol a legkevesebb cikk született, és bár a legtöbb vezető intézet foglalkozott vele valamilyen formában, mégsem ez volt a fókusz. A csökkenő érdeklődés mögött feltehetően az áll, hogy a rövid távon is nyomasztó geopolitikai, gazdasági és társadalmi kihívások kiszorították a fenntarthatóság ügyét a vezető agendák köréből.

Ennek ellenére a nemzetközi diskurzus bizonyos értelemben diverzebbé vált. A zöld átállás szükségességének sürgetése mellett egyre több olyan írás jelent meg, amely az átmenet költségeit és mellékhatásait is elemzi. Ez a kiegyensúlyozottabb megközelítés ígéretes irány, ugyanakkor még mindig sokszor érezhető, hogy a diskurzus elválik a gyakorlati valóságtól, különösen a Globális Dél vagy a fejlődő országok viszonylatában.

A publikációk száma alapján Európa egyértelműen kiemelkedik. Itt foglalkoznak a legtöbbet a fenntarthatósággal, itt a legnagyobb a politikai és szakértői elköteleződés, és számos esetben innen indulnak ki a nemzetközi irányvonalak is. Ezzel szemben feltűnő Kína csendje a témában. Sem a hazai, sem a nyugati intézetek nem közöltek érdemi elemzést a világ legnagyobb kibocsátójáról, pedig az ország zöld technológiai térnyerése és karbonintenzív gazdasági modellje önmagában is megérdemelné a figyelmet.

A témát tovább árnyalja, hogy kevés szó esett konkrét szektorokról vagy iparágakról. Azok a cikkek, amelyek részletesebben foglalkoztak eszközökkel, többek között olyan témákat érintettek, mint a hidrogénárverések, a körforgásos gazdaság, a biogazdaság, az EU-s karbonvámok, a karbonkivonás, valamint az állami beavatkozások szerepe. Szinte teljes egyetértés volt abban, hogy a technológia és az innováció kulcsszereplője lesz a zöld átállásnak, és sok tekintetben ez lehet az egyetlen reális út a klímacélok eléréséhez.

Az elemzett tanulmányok alapján kirajzolódott egy nyitott kérdés, hogy a sokszor idealizált diskurzus mögött áll-e valódi, erős alapokra épülő cselekvés, vagy a klímaváltozással kapcsolatos szakpolitikai kommunikáció elvált a valóságtól. Ez a feszültség további kutatások tárgyát képezheti, hiszen a fenntarthatóság kérdése bár háttérbe szorult, hosszú távon továbbra is meghatározó marad.

Regionális fókuszok

A fenntarthatóság kérdését a régiók eltérő súllyal kezelik, amit részletesebben a tanulmány korábbi, regionális bontású fejezete tárgyal. Itt csak a legfontosabb, témacsoporthoz kapcsolódó szempontokat emeljük ki.

Európa továbbra is élen jár a zöld átállásban, így az elemzések fókuszában a negatív kibocsátás elérése, az átmenet társadalmi hatásainak kezelése, valamint az állami és magánszektor közötti együttműködés állt. Az Egyesült Államokban a fenntarthatóság nem kapott központi szerepet 2024-ben. Főleg a költségeket és a nemzetbiztonsági kockázatokat vizsgáló megközelítések jelentek meg. Kína esetében különösen szembetűnő, hogy a téma globális jelentősége ellenére egyáltalán nem születtek érdemi elemzések. A Globális Dél ugyanakkor egyre sürgetőbb megoldásokat vár, hiszen a klímaváltozás következményei, például a víz- és élelmiszerhiány, közvetlen és súlyos társadalmi hatásokkal járnak a térségben.

Metodológia

A 2024-es Think Tank Report összesen 18, globálisan is meghatározó think tank és elemző intézet 2024-ben publikált anyagait vizsgálja. Az intézetek kiválasztásának kiindulópontját a Pennsylvaniai Egyetem által évente kiadott „*Global Go-To Think Tanks Report*” listája adta, amelyet ezt követően földrajzi és tematikai szempontból is kiegészítettünk, a sokszínűség és reprezentativitás érdekében. A vizsgált intézetek a következők:

Brookings; RAND; Heritage Foundation; Chatham House; Bruegel; CASE; French Institute of International Relations (FIIR); European Union Institute for Security Studies (EUISS); Konrad Adenauer Stiftung (KAS); China Institute of Contemporary International Relations (CICIR); Japanese Institute of International Affairs (JIIA); Korean Development Agency (KDA); Observer Research Foundation (ORF); South African Institute of International Affairs (SAIIA); Fundação Getulio Vargas (FGV); The Economist; McKinsey; World Economic Forum (WEF).

Mivel ezek az intézetek különböző típusú anyagokat publikálnak (pl.: stratégiai jelentéseket, tanulmányokat, szakpolitikai ajánlásokat, blogposztokat vagy elemzéseket), a kutatás során minden esetben azt a dokumentumtípust vettük alapul, amely az adott szervezet napirendjét leginkább tükrözi, és legjobban megmutatja, milyen témákat tekintettek kulcsfontosságúnak 2024-ben.

Ennek alapján a kutatás összesen 659 dokumentumot dolgozott fel, amely elégséges alapot nyújtott nemcsak az egyedi témák beazonosításához, hanem a globális trendek és visszatérő motívumok feltárásához is.

A vizsgált anyagok típusait és számát az alábbi táblázat részletezi:

Think Tank	Ország	Szemlézett anyagok típusa	Szemlézett anyagok száma
Brookings	USA	Saját Op-ed; Testimony	25
RAND	USA	Expert Insights; Article	72
Heritage Foundation	USA	Report	199
Chantam House	Egyesült Királyság	Research publication	36
Bruegel	Belgium	Working Paper; Analysis	72
CASE	Lengyelország	External publications; CASE Working Papers	4
French Institute of International Relations (FIIR)	Franciaország	External Articles	15
European Union Institute for Security Studies (EUISS)	Európai Unió	Challiot papers	5
Konrad Adenauer Stiftung (KAS)	Németország	International Reports; Facts and Findings	47
China Institute of Contemporary International Relations (CICIR)	Kína	Global Strategic and Security Risks 2024, 2025; Report	13
Japanese Institute of International Affairs (JIIA)	Japán	Strategic comments	19
Korean Development Agency (KDA)	Dél-Korea	Nem publikáltak	0
Observer Research Foundation (ORF)	India	Editor's Pick Short+Long Forms	30
South African Institute of International Affairs (SAIIA)	Dél-afrikai Köztársaság	Occasional Papers; Explainer	9
Fundaçao Getulio Vargas (FGV)	Brazília	Nem publikáltak angolul	0
The Economist	Világ	Weekly cover	53
McKinsey	Világ	Quarterly	41
World Economic Forum (WEF)	Világ	Series	19
TOTAL:			659

A kutatás menete az intézetek körének kijelölésével indult, majd ezt követte a szemlézett anyagok típusának meghatározása. Az így kijelölt tanulmányok (összesen 659 darab) információit egy egységes adatbázisban rögzítettük. Minden cikkhez hozzárendeltük annak legfontosabb tételmondatát, valamint címkeszerűen megjelöltük a kapcsolódó témaköröket.

Az adatbázis első körös feldolgozása során az elemzési kategóriák kialakítása volt a cél. Két szempont szerinti kategorizálást tartottunk ez alapján fontosnak. Az egyik dimenzió a földrajzi bontás volt, ahol négy régiót kezeltünk elkülönítve:

- Európa
- Egyesült Államok
- Kína és a Távols-Kelet
- Globális Dél

A másik dimenziót a tartalmi tematika jelentette, amely alapján öt nagy témacsoportot azonosítottunk:

- Nemzetközi politika
- Gazdaság
- Technológia
- Társadalom
- Fenntarthatóság

A második körös vizsgálat során a fenti két kategóriarendszer mentén szűrtük és elemeztük tovább az adatokat. Leíró elemzéseket végeztünk minden egyes csoporton belül, hogy feltárjuk, mely témák bizonyultak hangsúlyosnak, és melyek kaptak kevesebb figyelmet.

Ezután állításokat fogalmaztunk meg, amelyek konkrét think tank cikkeken alapultak. Az állításokból következtetéseket vontunk le azzal a céllal, hogy a 2024-ben született szakmai anyagok alapján a jelenben is releváns tapasztalatokat azonosíthassunk. Az elemzett anyag szigorú módszertani feldolgozását egészítik ki elemzői következtetéseink, amelyek a feltárt témák és mintázatok összefüggéseinek háttérére, következményeire fókuszálnak, későbbi kutatások kiindulópontjai lehetnek.

A tanulmány is a fenti logikát követi. Először regionális bontásban mutatjuk be az eredményeket, majd ezután következik a témacsoportok szerinti feldolgozás. Mindkét szakaszban az alábbi szerkezetet alkalmaztuk:

1. Összefoglaló a legfontosabb eredményekről, és a felhasznált anyagok háttéről.
2. Leíró elemzés, amely kiemeli a legfontosabb trendeket.
3. Állítások megfogalmazása konkrét cikkek példáival alátámasztva.
4. Következtetések levonása.

Fontos megjegyzés, hogy a témacsoportok szerinti bontásban is található régióspecifikus megfigyelések, ezek azonban csak az adott tematikai kontextusban voltak értelmezhetőek, ezért nem a regionális, hanem a tematikus szakaszban kerültek bemutatásra.

A tanulmány metodológiájával kapcsolatban fontos megjegyzés továbbá, hogy a jelentés fő szövegében nem szerepelnek szövegek közötti hivatkozások az egyes think tank cikkekre, mivel a dokumentum terjedelme és az elemzett források száma ezt nem tenné lehetővé. Ugyanakkor a tanulmányhoz csatoltunk egy részletes adatbázist, amely tartalmazza az összes (659 darab) elemzett dokumentumot, valamint az elérési linkeket és a legfontosabb címkéket is az eredeti tanulmányokhoz.

A tanulmányhoz csatoltunk egy másik dokumentumot is, amely pedig tartalmazza azokat a táblázatokat, amelyekkel a kutatás során dolgoztunk. Itt megtalálhatóak a think tank cikkekből nyert konkrét témák régiós és témacsoport szerinti bontásba is rendezve.

Összegzés - Pragmatikus fordulat a töredezett világrendben

Visszatekintve a vizsgált anyagokra, a kép egységesebb, mint elsőre tűnik. A nemzetközi diskurzus középpontjába a szuverenitás logikája, a technológiai verseny és a stratégiák implementációja került. A think tankek nem pusztán témákat sorolnak, hanem azt üzenik, hogy a következő időszak sikerének feltétele a képességépítés felgyorsítása és a stratégiai fókusz kitartó fenntartása. Aki ebben élen jár, az a töredezett világrendben is képes lesz növelni a mozgásterét.

A régiók közti eltérések fontosak, de a közös nevező még fontosabb. Európában a védelem, a gazdasági és technológiai szuverenitás, valamint a zöld átállás hármasa adja a keretet, miközben a végrehajtási deficit kockázata állandó téma. Az Egyesült Államokban a vita szélesebb és konkrétabb, szektorokra bontott, a stratégiai verseny (különösen Kínával) a legtöbb kérdést áthatja. A Távol-Keletről (főleg Kínáról) inkább a külső értelmezések jutottak el hozzánk, ami óhatatlanul szűri a képet. A Globális Dél egyre autonómabb szerepben próbál fellépni, de belső feszültségei és erőforrás-korlátai sokszor behatárolják a cselekvést. Ez a mozaik ugyan eltérő hangsúlyokat mutat, mégis ugyanarra a következtetésre vezet: a döntéshozatal sebessége és minősége vált kulcstényezővé.

A tematikus metszetek hasonló irányba mutatnak. A nemzetközi politikában a „de-risking” és a rugalmas szövetségépítés nyelve vált uralkodóvá, míg a klasszikus multilaterális intézmények reformigénye állandó motívum. A gazdaságban a szuverenitás és versenyképesség közti egyensúlykeresés határozza meg a preferenciákat, a protekcionista eszköztár normalizálódásával. A technológiában az AI, a kvantum és a védelmi innovációk nemzetstratégiai rangot kaptak, de mindezt a szabályozás sebessége és az energia-infrastruktúra korlátai gyakran lassítják. A társadalmi dimenzióban az elöregedés, a munkaerő-igény átalakulása és a társadalmi kohézió kérdései húzódnak meg a háttérben. A fenntarthatóság fontossága közben hátrébb került, és inkább költség-, ellátásbiztonsági és iparpolitikai nyelven jelenik meg. Mindez nem a célok feladását jelzi, hanem egy pragmatikus fordulatot, miszerint az átállás akkor történik meg, ha kézzelfogható kapacitások és finanszírozási mechanizmusok állnak mögötte.

A beazonosított célok tehát ismertek: védelmi felkészültség, kritikus infrastruktúrák, stratégiai iparágak és humántőke. A különbséget az fogja jelenteni, hogy az egyes szereplők hogyan tudják a prioritásokat sorba rendezni, a végrehajtási folyamatokat lerövidíteni és a kockázatkezelést beépíteni a mindennapi működésbe. A think tank anyagok alapján a siker kulcsa a célzott, mérhető, időhöz kötött programokban van, amelyek egyszerre építenek technológiai és emberi kapacitást, és közben figyelnek a szabályozási súrlódások minimalizálására is. Mindeközben a korlátok felismerése

szintén része volt a 2024-es munkáknak. A források, a végrehajtói kapacitások és a társadalmi türelem végesek, és ez a szűkösség a következő években minden nagyobb projekten nyomot hagy majd.

Fontos kiemelni, hogy az elemzések lefedettsége nem volt tökéletes, a kínai belső folyamatokhoz és a Globális Dél heterogén problémáihoz továbbra is közvetett információkon keresztül fér hozzá a nyugati diskurzus. Ez óvatosságra int az általánosításokkal kapcsolatban. A tanulmány ezért nem zár le vitákat, inkább azonosítja azokat a metszéspontokat, ahol a legtöbb intézet állítása találkozik.

Előretekintve a trendek három irányba mutatnak. Először is, a védelmi és biztonsági gondolkodás nem szorítható vissza a klasszikus katonai világba, hiszen a kibertér, az információs verseny és az ellátási láncok védelme ugyanannak a logikának lett a része. Másodsor, a technológiai frontvonalakon nemcsak a know-how, hanem a standardok és az ökoszisztémák feletti befolyás a tét. Harmadszor pedig, a társadalmi reakció lesz az, ami eldönti, hogy kibírjuk-e a radikális változásokat, vagy csak még nagyobb súrlódások generálódnak ezáltal.

Ennek megfelelően a think tankek egyik legfontosabb gyakorlati üzenete 2025-re, hogy a kapacitásépítést és a kormányzási minőség javítását nem lehet egymás nélkül kezelni. A technológiai beruházások csak akkor térülnek meg, ha a döntéshozók képesek a tanulásra és a korrekcióra, míg a szabályozási elvek csak akkor hasznosak, ha nem erodálják a versenyképességet. A fenntarthatósági célok pedig akkor kapnak új lendületet, ha az átállás költségei és hasznai igazságosan oszlanak el, és a politikai kommunikáció nem ígér túl sokat túl gyorsan.

Végezetül érdemes kiemelni, hogy a think tankek 2024-es üzenetei ritkán kínálnak egyetlen „nagy megoldást”. Ehelyett következetesen a fókuszált, mérhető és adaptív megközelítést részesítik előnyben. A tanulmány ennek megfelelően azt mutatja meg, hol metszik egymást a régiós és tematikus prioritások. 2025 kihívása ezek után nem az, hogy új címkéket találjunk a problémákra, hanem az, hogy a meglévő célokat következetesen végrehajtható programokká alakítsuk, hiszen a nap végén ezek hozhatnak majd olyan valódi eredményeket, amelyek a világunkat is jobbá tehetik.

MCC Globális Think Tank Áttekintés - 2024

A csatolmány tartalma

- Az „MCC Globális Think Tank Áttekintés – 2024” keretében elemzett 659 tanulmány konkrét témái táblázatokba rendezve.
- Csoportosítás alapját képező kategóriák:
  - Régiós bontás:
    - Európa
    - Egyesült Államok
    - Kína és Távol-Kelet
    - Globális Dél
  - Témacsoportok szerinti bontás:
    - Nemzetközi politika
    - Gazdaság
    - Technológia
    - Társadalom
    - Fenntarthatóság

Tartalomjegyzék

- Régiós bontás
  - Európa
  - USA
  - Kína és Távol-Kelet
  - Globális Dél
- Témacsoportok szerinti bontás
  - Nemzetközi politika
  - Gazdaság
  - Technológia
  - Társadalom
  - Fenntarthatóság

Régiós bontás

Európa

EURÓPA_1

Európai és EU-s ügyek

- EU-s vagy tagállami szintű szabályozás felosztása a kritikus kérdésekben
- Tovább nő az EU-s szabályozások mennyisége (egyben terhe)
- EU-s vámok kiegyenlítő céllal lépnek életbe
- EU-s eladósodás csak korlátozottan jó döntés
- Növekvő államadósságok: politikai kockázat is van benne
- Integrált európai védelem kell (atom is), nem lehet az USA-ra támaszkodni – de továbbra is erős EU-NATO szövetség kell
- Finnország és Svédország csatlakozott a NATO-hoz
- Vizsgálni kell az EU-s csatlakozások lehetőségét (előnyös lehet) – Nyugat-Balkán áll a legjobban
- A berlini fal leomlása óta épített Európát kell most megmenteni
- Az EU-s külpolitika békés időkre van kitalálva -> reform kell
- Több tagállam belső problémákkal küzd, emiatt hiányzik egy erős vezető az EU-ból
- EU jövője 3 hölgyön múlik: von der Leyen, Meloni és Le Pen
- A választások évében megválasztott vezetőknek egyből nehéz kérdésekre kell megoldást találniuk
- Az EU határozottan kiáll Ukrajna mellett
- Írország hatalmas adóbevétele ismét rávilágít a nyereségfelosztási rendszer hibáira – reform kell
- A UK-ben történelmi munkáspárti siker született

Nemzetközi politika

- Az orosz-ukrán háborúnak 4 kimenetele van: hosszú háború, befagyasztott konfliktus, ukrán győzelem vagy vereség
- Oroszok új partnereket találtak az EU helyett a fejlődő országoknál
- Putin megerősítette a hazai legitimitációját egy választással
- Problémás az Ukrajnának nyújtandó hitel kidolgozása
- Ukrajna NATO-hoz való viszonyát tisztázni kell
- Nehéz lesz fenntartani a békét Ukrajnában
- Az USA-nak továbbra is támogatni kell Ukrajnát, mert ezzel magát is védi
- Törökország nemzetközi befolyása nő
- Stratégiai EU-India és ASEAN kapcsolatokra van szükség
- Erősödik a NATO kapcsolata Japánnal és Ausztráliával, mert aggódnak Kína és Oroszország miatt
- Trump újraválasztása sorsdöntő Európa szempontjából
- Németország erősen kiáll Izrael mellett a gázai konfliktusban
- Georgiában anti-demokratikus eltolódás volt
- Franciaország globális szerepe változik: romló kapcsolatok Afrikában, de egyre fontosabb csendes-óceáni jelenlét
- Franciaország politikai válságba sodródott (a közép eslesett)

Gazdaság

- A közös ügyeket (védelem, zöldítés, digitalizáció, stb.) közösen kell finanszírozni
- Digitális Euro új kihívás, de lehetőség is – EKB stratégia kell rá
- Az EKB-nak erősebb stratégia kell az inflációs zavarok ellen
- A stratégiai iparágakban az importfüggőség csökkentése szükséges – protekcionizmus felé fordulás
- A kínai EV-k pánikot okoztak -> EU-s vámolás (kiegyenlítő vám)
- Kína birtokolja a kritikus ásványok jelentős részét és a ráépülő értékláncokat is -> Európának függetlenednie kell
- Ellátási láncokat meg kell erősíteni (stabilak, de megelőzés a cél)
- A tudásáramlás szabályozása csak a stratégiai iparágakban lehet
- Orosz energiatülség további csökkentése (Ukrajnán keresztül megszűnt a gázszállítás)
- Nemzeti bajnokok versenyellenes támogatása nem jó irány
- Versenyképességet vissza kell állítani - Draghi jelentés
- A zöld mezős FDI-ok javítják egy ország termelékenységét
- Az európai hadiipart versenyképesé kell tenni
- Németországnak egy évtizedbe telnie elérni az orosz fegyvergyártás jelenlegi szintjét
- A turizmusnak kiemelt szerepe van a vidékfejlesztésben
- Ukrajna újjáépítése gazdasági kihívás és lehetőség is – értékes ásványkincsekkel rendelkezik, ami jó alap
- Európa vezető a fenntarthatóságban, de a növekedést is fel kell pörgetni
- Európa 3 gazdasági sokkal küzd: energiaárak, kínai import, Trump visszatérése miatti vámok

EURÓPA_2

Technológia

- Szerzői jogok erősítése -> hatékonyság csökkenése (hátrány Kínával szemben)
- AI szabályozás: felelős használat VAGY elfojtja az innovációt
- A biztonságos AI-hoz nemzetközi standardokra lenne szükség, de az erősödő konfliktusok akadályozzák ezt
- Állami beavatkozással korlátozzák egyes technológiák hozzáférését stratégiai célokból
- AI használata fontos lenne a közigazgatásban is
- Kellene saját európai AI szoftver is
- A globálisan vezető platformoknak meg kellett osztaniuk a felületüket, ami növeli a versenyt
- Az új technológiák erős eszközei a külföldi befolyásolásnak
- A kvantum technológia kiemelt fontosságú gazdasági, technológiai és katonai szempontból is
- Felértékelődik a biotechnológia biztonságpolitikai szerepe
- Az atomerőműveket rákapcsolták a digitális hálózatra -> biztonsági fenyegetés
- Átfogó stratégia és szabályozás kell a digitális egészségügyre
- Az olcsó drónok forradalmasítják a hadviselést

Társadalom

- AI hatása a munkaerőpiacra -> hatékonyságnövelés vagy job-loss – átképzés kell (vannak már EU-s tréning programok)
- Magas a foglalkoztatási ráta (egyelőre nem pusztít az AI)
- A képzett ukrán bevándorlók nehezen integrálódnak, pedig a német KKV-knak szüksége lenne rájuk
- UK-ben feszültségek a bevándorlók miatt, pedig az integrálás jó
- CEE-ben a szegényebb rétegek is részesültek a GDP növekedésből, ugyanakkor nőtt az országon belüli egyenlőtlenség, az országok közötti konvergencia pedig lassult
- A COVID alatt nem nőttek az egyenlőtlenségek szignifikánsan
- Az előregedő társadalom növekvő teher az államkasszának
- Általános egészségbiztosítás minden embernek
- Németországban rekord részvételt eredményezett az EU-s választásokon a kormánnyal való elégedetlenség
- A német kannabisz legalizáció után nőtt a fogyasztás
- Európában is terjednek az illegális szintetikus ópoidok
- Egyenlőség kérdése több területen – Európa úttörő ilyen téren
- Szélsőbalos és iszlamista mozgalmak szövetsége -> antiszemita hangok
- Személyre szabható oktatás fontossága (adat kell hozzá)
- Nem jelennek meg a német egyetemeken a hadi tanulmányok
- Abortusz szabályozás megosztó kérdés

Fenntarthatóság

- Az éghajlatpolitikát úgy kell alakítani, hogy a társadalom elfogadja
- Az energetikai tervezésnél fontos szempont legyen a klíma
- Megvolt az első uniós támogatási árverés megújuló hidrogénre
- Lassan megszűnnek az ingyenes CO₂ kvóták
- A negatív kibocsátást (carbon-removal) kell elérni
- Az állami és magánszektor együttes finanszírozására van szükség a zöld átálláshoz
- Csak a légszennyezés 600 milliárd EUR-s kárt okoz évente
- A mezőgazdasági kereskedelemnek kiemelt szerepe van a klímacélok elérésében
- Körforgásos gazdaság az SDG célok elérésére

The background is a teal gradient with a network of white dots and lines, resembling a molecular or data network. The dots are of varying sizes and are connected by thin white lines, creating a complex web of connections. The overall effect is a sense of interconnectedness and technology.

USA

USA TÁBLA_1 (S. = SAJÁT NÉZŐPONT)

Gazdaság

- Vállalkozások mennek az űrbe (s.)
- Pénzügyi piacok befolyásolása az új technológiákkal (s.)
- Nemzetközi versenyképesség fenntartása (s.)
- Csökken a vállalkozási szellem – deregularizáció kell (s.)
- Adóreformok kellene (s.)
- Fel kell pörgetni az innovációt (s.)
- Szükség van a szabad piacra (s.)
- A gazdasági lassulás veszélyezteti a demokrata győzelmet
- A gazdaság jól teljesít, de fenyegetőek a politikai kockázatok
- A szárnyaló tőzsde mögött techno-optimizmus áll
- Külföldi befektetések korlátozása a stratégiailag fontos iparágakban (s.)
- Az amerikai Biosecure Act célja az ellátási láncok Kínától való függetlenítése
- Az USA katonai termelése is korlátos
- A védelmi költségvetésben a beszerzést kell előtérbe helyezni a kutatás-fejlesztés helyett (s.)
- A vámok magasabb árakat és rövid távon nagy zavart okoznak majd a piacokon az újrendezésig (s.)
- Az Egyesült Államok védelme érdekében biztosítani kell a kritikus ásványi anyagok ellátási láncait (s.)
- Nagy lehetőség van kritikus ásványok kinyerésére Alaszkában és a sarkköri térségben, de nagy erőfeszítés kell hozzá (s.)
- Előnyös lenne az észak-amerikai gazdasági integráció (s.)
- Jó irányba halad az infláció, de tart még a poszt-COVID kiigazítás, így 2024-ben mindkét irányba mozoghat (s.)
- A kormányzati túlköltekezés fő okozója a Biden-féle inflációerjesztő politika – a Kongresszusnak lépnie kell (s.)
- Trump nagy teret adott a bankoknak, Biden szabályozta őket (s.)
- A borralaló adómentesség tétele valójában nem jó megoldás (s.)
- A milliárdos vagyonok eredete és szerepe fontos tanulságokat hordoz az adópolitika számára (s.)
- A transzport fejlesztést ingatlanfejlesztéssel kell támogatni (s.)
- Gyors reagálással kell megfizethetőbbé tenni a lakhatást (s.)
- A drága originális gyógyszerek támogatják az olcsó generikusakat (s.)
- A gyógyszerári ellátás megreformálása szükséges (s.)

Nemzetközi politika

Kína

- USA-Kína verseny/szembenállás erősödik (minden téren) (s.)
- Kína ambíciói (katonai és gazdasági) az indo-pacifikus térségben – az USA-nak meg kell erősítenie a jelenlétét (s.)
- A kínai-orsz szövetség sarkköri tevékenysége fenyegető az USA számára (s.)
- Esetleges USA-Kína háború esélyei, forgatókönyvei (s.)
- Kína befolyásolási próbálkozásai az USA-ban AI-al (s.)

Globális védelem, NATO

- Az USA-nak meg kell erősítenie a stratégiai és katonai szövetségeit a kulcs régiókban Kína, Oroszország és Észak-Korea ellen (s.)
- A 2025-ös amerikai védelmi törvényjavaslatnak a kínai befolyás elleni védekezésre, az indiai- és csendes-óceáni haditengerészeti fejlesztésekre és a hadsereg depolitizálására kell összpontosítania (s.)
- Határozott tengeri jelenlétre van szükség (s.)
- Az USA-n kívül a többi tagnak is aktivizálnia kell magát a NATO-ban, különben a szövetség elértéktelenedik nemzetközileg (s.)
- A NATO megerősítése lehetőség a Kínára való fókuszálásra (s.)
- 75 év alatt változott az USA hozzáállása a NATO-hoz
- Csökkent az USA hajlandósága a nemzetközi konfliktusok feloldására, így mindenhol saját stratégia kell a védelemre
- Továbbra is védenie kell a szövetségeket (pl. Ukrajnát és Tajvant), mert ez erény, illetve az USA magát is védi ezzel (s.)
- Irán vésszesen közel jár az atombomba megszerzéséhez, ami stratégiai kihívás az USA-nak (s.)
- Fel kell lépni Irán proxy milíciái ellen (pl.: Hezbollah) (s.)
- A Közel-Kelet mai káoszáért nagyrészt az elhibázott amerikai külpolitikai döntések felelősek (s.)
- Élesedik a nukleáris fegyverkezés is – az USA-nak is lépnie kell
- Úr biztonságpolitikai szerepe megnőtt (s.)

Választások

- Az erősödő politikai polarizáció az USA-ban a globális stabilitásra is kihat – mindkét félnek voltak káros kijelentései
- A „nemzet az első” politika visszatért a globális gondolkodásba
- Szoros volt a kampány az USA-ban, ahol a fókusz a belpolitikai programokon volt, míg a két oldal közti ellentét rekord nagy lett

Trump elnöksége

- Trump republikánus többséggel megvalósítja az „America first” tervét – egyszerre piacbarát és protekcionista -> bizonytalanság
- Trump második ciklusa nagy kockázatot is jelent
- Az új kormányzatot gyorsan és tudatosan kell feltölteni konzervatív szakemberekkel (s.)
- Trump folytatná a fegyverkezést (s.)
- Trump politikájának középpontja: adócsökkentés; vámok; deep state leszámolása – ez inkább populista, mint racionális
- Trump hozhatja el a tűzszünetet az orosz-ukrán háborúban
- Trump közel-keleti politikája: (1) kiállítás Izrael mellett; (2) racionalizált diplomácia; (3) olaj-országok erős szövetségesek
- Trump jelentősen növelné a kínai vámokat, hogy csökkentse a függőséget a kulcs iparágakban

Egyéb

- A WHO Pandémia Szerződése hibás, és szuverenitás ellenes (s.)
- Az USA-nak külpolitikailag óvatosan kell bánnia az ENSZ támogatásával (s.)
- Az USA-nak nem szabad csatlakoznia az ENSZ tengeri jogi egyezményéhez, mert az korlátozná szuverenitását (s.)
- Amerika utasítsa el az ENSZ „Jövő Paktumát”, mert az veszélyezteti a szuverenitást (s.)
- A külföldi segélyek elosztását optimalizálni kell (s.)
- Nemzeti érdekeken alapuló bevándorláspolitikát kell (s.)
- USA-Oroszország bilaterális kapcsolatok teljes felbomlása (s.)

USA TÁBLA_2 (S. = SAJÁT NÉZŐPONT)

Fenntarthatóság

- A klímaváltozás a katonai tervezés fontos eleme lett (s.)
- Klímaváltozás, mint nemzetbiztonsági fenyegetés (s.)
- Az USA a zöldenergia-politikája növeli a Kínától való függőségét, veszélyeztetve a nemzetbiztonságot (s.)
- Feszültségek a társadalomban a klímaváltozás miatt (s.)
- A levegőminőség szoros kapcsolatban áll a lakosság egészségével (s.)
- A klímaváltozás, az ózon és az asztma között egyértelmű összefüggés mutatható ki (s.)
- A 2015-ös SGD célok 17%-át értük csak el – nincs szisztematikus implementáció (s.)
- Nagyobb teret kell adni a kiháló fajok érdekképviselőjére (s.)
- A tiszta technológiák gyorsan terjednek, de lehet még fejlődni
- Heritage Foundation: kritikus hozzáállás a klímaváltozáshoz – több elemzésben foglalkoznak vele, hogy eltúlzott a félelem
- Az amerikai ökoszisztémák a vártnál jobban alkalmazkodnak az éghajlatváltozáshoz (s.)

Társadalom

Technológia

- Az AI befolyásoló ereje a social médián keresztül megnőtt (s.)
- A BigTech cégek képesek alakítani a közvéleményt, ami kihívást jelent a szólásszabadság számára. (s.)
- Technológia felé mutatott bizalom és hype a társadalomban (s.)
- Munkaerő helyzete a digitális világban – átképzés kell (s.)

Oktatás

- Továbbra is megéri felsőoktatási képzésre járni (s.)
- Az iskolákból el kell távolítani az ideológiai oktatást, ugyanakkor fontos a család és hazaszeretet, mint érték közvetítése (s.)
- Segíteni kell az oktatásban való részvételt a szegényeknek (s.)
- A bevándorlás a közoktatást is nehéz helyzetbe hozza (s.)
- Az egyetemek káros irányba mennek ideológia szempontból (s.)

Szülés, abortusz

- A szülés közbeni anyai halálozások csökkentése szükséges (s.)
- Növekszik a „pro-choice” mozgalom az abortusz jogokért
- Nem alkotmány- és vallásellenes az abortusz betiltása (s.)
- A mesterséges megtermékenyítés szabályait meg kell újítani (s.)
- A házasságok száma csökken, ami nem csak társadalmi, hanem nemzeti erőforrási probléma is (s.)
- A gyerekek nem csupán egyéni projektek, hanem magasabb társadalmi célokat is szolgálnak (s.)
- A kémiai abortusz kockázatai eltussoltak, de a közvélemény tájékoztatása elengedhetetlen lenne (s.)
- A születésszabályozás legyen elérhető mindenkinek (s.)

Normák, ideológiák

- A normák és az intézmények gyengülés csorbítja a rendszerbe vetett hitet
- A civilizáció normáinak lebontása veszélyezteti a társadalmi rend és erkölcs alapjait (s.)
- A nyugati civilizáció túléléséhez vissza kell térni a közös erkölcsi célokhoz és a történelmi küldetéstudathoz (s.)
- A „progresszív ügyészek” tudományos megalapozottságra hivatkozó érvrendszere valójában torz adatokon alapul (s.)
- Nemzeti stratégia kell az antiszemitizmus ellen (s.)

Bevándorlás

- A nyitott határpolitikát nemzetközi kartellek használják ki az USA elleni bűnszervezeti műveletekhez (s.)
- A rendezetlen déli határhelyzet rontja Biden népszerűségét

Drog

- Illegális ópoidok terjedése: kis mennyiségben gyógyszer, jönnek Kínából az illegális verziók (s.)
- A kínai fentanil kereskedelem ellen fel kell lépni (s.)
- Mexikó és Kína felelősek a fentanil áradatért (s.)
- A modern drogkrízis kezeléséhez új stratégia kell (s.)

Egyenlőség

- Diverzitás, nők helyzete (s.)
- Törvény kell róla, hogy női sportolók csak nők ellen küzdhessenek (s.)
- A DEI (diversity, equity, and inclusion) programok mélyítik az egyenlőtlenségeket, nem szüntetik meg azokat – ideje megszüntetni őket – (s.)

Egyéb

- Fontos téma volt a választás tisztasága és körülményei (s.)
- A választás eredményeitől függetlenül elhúzódó társadalmi vitákra kell számítani
- Fontos a társadalmi ellenállóképesség növelése egy változó korban: pszichológiai biztonság, flexibilitás (s.)
- A poszt-COVID stressz és kiégés fontos probléma (s.)
- A gazdagok adóztatására új módokat kell kitalálni (s.)
- Az egészségügyi ellátás költségei emelkednek (s.)
- Meg kell reformálni az egészségbiztosítási rendszert (s.)

Technológia

- Technológiai verseny (főleg AI-ban és kvantum technológiában) – kiemelt K+F, szabályozói és katonai figyelem (s.)
- Az AI nemzetbiztonsági kockázatot is jelenthet (s.)
- AI szabályozás sürgetése (+bíróági gyakorlat kialakítása) (s.)
- Szellemi tulajdon az AI korában kérdéses (s.)
- Meg kell védeni az alkotók jogait a technológiával szemben (s.)
- Az arcfelismerő technológiát okosan kell szabályozni (s.)
- Új technológiák az egészségügyben és a hadi iparban (s.)
- Eleget költ-e az állam a gyógyszerkutatásra? (s.)
- Az AI felelős kormányzati hasznosítása előnyös lenne (s.)
- A technológiai fejlődés veszélyezteti az emberi méltóság és természet bibliai felfogását (s.)

Kína és Távol-Kelet

KÍNA (NÉZŐPONT: S. = SAJÁT)

Gazdaság

- Kínában is csökkent a produktivitás növekedési üteme
- Negyed évszázad alatt hatszorosára nőtt a medián produktivitás, aminek a feléért Kína a felelős
- A kínai állam ügyesen ösztönzi a nagy cégeket az állami célok elérésére
- A kevesebb szabályozás miatt Kína versenyképesebb pl. AI terén
- Kínai EV-eket jelentősen vámozták 2024-ben
- Az új, expanzív technológiai és ipari stratégia veszélyes, mert a világ ellenáll, a belső fogyasztás pedig kicsi
- Folyik az eddigi kereskedelmi stratégia újratervezése
- Kína birtokolja a kritikus ásványok jelentős részét, és az erre épülő értékláncot is
- A kínai vállalatok terjeszkednek a fejlődő világban, kiszorítják a nyugati multikat, miközben olcsó és innovatív termékekkel milliárdok életét javítják – így a globalizáció új lendületet kapott, csak most már kínai vezetéssel
- Kína lett globálisan a legnagyobb fejlesztési hitelező
- A BRICS országok leépítenék a dollár-függőségüket kripto-val és CBDC-vel
- Kína jól áll a saját CBDC fejlesztésével
- A Nyugat számára fenyegető Kína ópium és fentanil kereskedelme
- A gazdaságot veszélyezteti, hogy az adatokat manipulálja a Kommunista Párt
- Hszi Csin-ping elvesztette a befektetők bizalmát

Nemzetközi politika

- A nemzetközi szervezetek képtelenek kezelni a modern problémákat – rendszerszintű kockázatok vannak (s.)
- Kína 2024-ben: Fontos szerep a stabilitás fenntartásában és a fejlődés előmozdításában a turbulenciák és változások időszakában (s.)
- Kína 3-as hadviselése: befolyásolás; pszichés-; jogi hadviselés
- Kína fokozta a hadi beruházásokat, de rövid távon nem valószínű, hogy háborúra készül
- A nukleáris fegyverkezés is gyorsul a nagyhatalmak között
- Vannak elemzések egy esetleges totális háborúról
- A hírszerzési háború jelentős kockázatot jelent (s.)
- Kína saját erőteret épít
- Kína hangja nőtt az ENSZ-ben – az „Egy út, egy övezet” népszerű, a szegényebb országok Kínával szavaznak
- Az „Egy út, egy övezet”-el Kína a saját standardjait is terjeszti
- Kína jelentős térnyerése az indo-pacifikus régióban – nyomásgyakorlás Tajvanon
- Kína kihasználja a Nyugat kulturális megosztottságát geopolitikai előnyszerzés céljából
- Orosz-kínai szövetség a sarkkörüli ambíciók elérésére
- Az orosz-kínai szövetség csak az USA-val való szembenálláson alapszik, nincs benne kölcsönös bizalom
- USA-Kína szembenállás sok területen – Trump fokozza majd
- Trump jelentősen növelné a Kínára kivetett vámokat
- Xi Jinping növekvő egyszemélyi hatalma nem biztos, hogy jó irány
- Kína felelőssége a COVID-19 világjárványban jelentős, és az USA-nak szankciókkal kellene válaszolnia
- A két aktív konfliktus (orosz-ukrán, gázai) Kínára is hatással van (s.)

Technológia

- Az AI katonai használata rosszul sülni lehet el
- Stratégiai verseny folyik K+F-ben (kvantum, AI, biotechnológia)
- A kínai tudomány és K+F már leelőzte az európaiakat
- Kínában kiemelt fókusza van a kvantum fejlesztéseknek – katonai, tudományos és gazdasági előnyt adhat
- AI-ban tör előre Kína
- Egységes AI szabályozás kellene, de a konfliktusok és protekcionizmus miatt ez nehéz – harc a standardok kialakításáért
- A gyorsan változó technológiák és a fejlődő tudomány kihívás elé állítják a szabályozókat (s.)
- Az új technológiák békés és fair felhasználása alapszükséglet a fejlődés és a biztonság érdekében, de ez nem jön magától, hanem tenni kell érte (s.)
- Kína időjárás-befolyásoló technológiája egyre jobb – potenciálisan fegyver is lehet

Társadalom

- Kína az AI és a social media segítségével befolyásolja a külföldi közvéleményt (megtévesztés, félreinformálás)
- Kínában a rohamosan fejlődő AI veszélyezteti a munkásokat
- Kínaiak amerikai béranyákat használnak állampolgárság szerzésére

TÁVOL-KELET

- Japán vezetésével kellene létrejönnie egy csendes-óceáni katonai szövetségnek (Franciaország és az USA segíthet)
- Japán számára lehetőség Trump politikája új alaszki befektetésekre
- Erősödik a kapcsolat a NATO és Japán, illetve Ausztrália között
- DK-Ázsia különösen kitett a klímaváltozásnak, Európának kellene segítenie a mitigációban

- Dél-Korea gyorsan fogyó népessége komoly biztonsági kockázat
- Nepál biztonsági okokból betiltotta a TikTok-ot
- A jelen kor kihívásai hozadékaként megnőtt a kooperáció a dél-kelet-ázsiai országok között
- Észak-Korea erősítette kapcsolatait Kínával és az oroszokkal, de van esélyük az USA-val is tárgyalni
- Észak-Korea magas szinten folytatja a kibertámadásokat

The background is a teal gradient with a network of white dots and lines, resembling a molecular or data network structure. The dots are of varying sizes and are connected by thin white lines, creating a complex web of connections across the entire frame.

Globális Dél

GLOBALIS DÉL – TEMATIKA SZERINTI BONTÁS

Gazdaság

- A BRICS országok leépítenék a dollár-függőségüket kripto-val és CBDC-vel
- A fejlődő országok a geopolitikai töréseken átívelve erősítik a kereskedelmet
- Az afrikai szabadkereskedelmi megállapodás 1,2 milliárd embert és 54 országot érint
- A kritikus ásványok nagy része a szub-szaharai térségben található – ez lehet az afrikai zöld átállás alapja is
- Szükség lenne egy afrikai CBDC-re
- Dél-Afrikát és Botswanat komoly gazdasági válságok sújtják
- Peru jelentős réz tartalékokkal rendelkezik, ami a zöld átállás alapja lehet, de nincs ráépülő stratégia a politikai feszültségek miatt
- Az FBR-ek (Fast Breeder Reactor) fejlesztése jelentős lépés India nukleáris energiakapacitásának növelésében
- Az USA leépíti kínai függőségét, ami nagy esély Indiának
- India rohamosan növeli a hadi kiadásait (GDP 1,9%-a)
- Új gazdaságpolitika kell Indiában – reformok kellene

Fenntarthatóság

- A Délről Északra importált termékek vízfelhasználása hatalmas, és ezek a termékek a vízhiánnyal súlyosan érintett területekről érkeznek
- A klímaváltozás az élelmiszerbiztonságot is fenyegeti
- Afrika nehezen exportál az európai karbon-szabályok miatt
- Afrikában be kellene vonni a civil szervezeteket a klímacélok kijelölésébe
- Afrikában a körforgásos gazdaságra való áttérés (a lineáris helyett) ösztönözné a gazdasági átállást is
- A Nílus éghajlati ajándékai megkérdőjelezzik a klímaváltozás narratíváját
- Indiában sürgősen megoldást kell találni a víz-problémákra
- Indiai cégeknek is jó lenne bekapcsolódni a CO₂ piacra

Nemzetközi politika

- India a világ legnagyobb demokráciájaként helyet követel a nagyhatalmak asztalánál
- Létrejött egy erős Európa – Közel-Kelet – India együttműködés az USA közreműködésével (India-Middle East-Europe Economic Corridor (IMEC))
- India nem hitegetheti magát azzal, hogy nem háború Kínával
- India a G20 elnöksége alatt a Globális Dél vezetője lett – állandó helyet adott az Afrikai Uniónak, ami javította a megítélését
- Pakisztánban egyre nagyobb politikai ereje van a katonaságnak
- Modi egy évtizede alkalmazza az „India first” politikát, de most gyengébben szerepelt a választásokon
- A Maldív-szigetek az India és Kína közti verseny eszköze lesz
- Egyre szorosabb együttműködés az EU és India között
- Tanzánia vissza akar térni a nemzetközi porondra
- Növekszik a francia-ellenesség a volt afrikai gyarmatokon
- Dél-Afrikában nyomás alatt van a demokrácia a korrupció miatt
- A szudáni konfliktus a legnagyobb humanitárius katasztrófa
- Az Öböl-államok tudatosan játszanak egy kereskedelmi összekötőpont szerepre
- Trump közel-keleti politikája: (1) kiállítás Izrael mellett; (2) racionalizált diplomácia; (3) olaj-országok erős szövetségesek
- Egyiptom és Oroszország kapcsolata szorosabb lett, de csak pragmatikus alapja van ennek
- A Közel-Kelet egyre mélyebb válságba süllyed
- A NATO megpróbálja stabilizálni az iraki helyzetet
- Iránnak erős proxy milíciái vannak (pl.: Hezbollah, Houthik)
- 2024-ben közel kerültünk egy Izrael-Irán konfliktushoz, de sikerült megoldani
- "Bojkott, Tőke kivonás és Szankciók" mozgalom Izrael ellen
- Szíriában az Assad-rezim bukása után bizonytalan lett a helyzet -> lehetőség a nagyhatalmaknak a helyezkedésre
- Bangladeshben az új kormánynak stabilizálnia kell az országot
- A Milei-kormány szélsőséges gazdasági reformjai működni látszanak
- A latin-amerikai hatalmak közül sokan elutasítják az USA befolyását, és inkább Kína, Oroszország és Irán felé fordulnak
- Chilében rohamosan polarizálódik a társadalom a gondok miatt
- Kolumbia a NATO úttörő nemzetközi partnere

Technológia

- Afrika több gondját megoldhatnák integrált AI rendszerek, de ahhoz adatbiztonság kellene
- Afrikában is terjednek az új technológiák, így felértékelődött a szabályozás kérdése
- Indiának nem elég ambiciózus a kvantum-stratégiája
- Az indiai hadsereg legfőbb célja 2024-ben az új technológiák integrálása
- Kipukkadt az indiai EdTech buborék, de van még esély
- Irán magas szinten folytatja a kibertámadásokat

Társadalom

- Nigériában a korrupció az egyik legnagyobb gátja a fejlődésnek
- Belső migráció Afrikában (pl.: Kongó, Líbia, Nigéria)
- Irakban újabb tüntetések
- Indiában a hindu-nacionalizmus terjed
- Indiában egyre nagyobb szerepet kell adni a nőknek a munkaerőpiacon és a helyi önkormányzatokban is
- Integrálni kell Indiában az LMBTQ+ közösséget a munkaerőpiacra
- Indiában végre nagyobbak az állami egészségügyi kiadások, mint a magán finanszírozás
- Mélyül az észak-déli ellentét Indiában

GLOBALIS-DÉL – TÉRSÉGEK SZERINTI BONTÁS

INDIA

- India a világ legnagyobb demokráciájaként helyet követel a nagyhatalmak asztalánál
- Létrejött egy erős Európa – Közel-Kelet – India együttműködés az USA közreműködésével (India-Middle East-Europe Economic Corridor (IMEC))
- Egyre szorosabb együttműködés az EU és India között
- India nem hitegetheti magát azzal, hogy nem lesz háború Kínával
- India a G20 elnöksége alatt a Globális Dél vezetője lett – állandó helyet adott az Afrikai Uniónak, ami javította a megítélését
- Modi egy évtizede alkalmazza az „India first” politikát, de most gyengébben szerepelt a választásokon
- A Maldív-szigetek az India és Kína közti verseny eszköze lesz
- Az FBR-ek (Fast Breeder Reactor) fejlesztése jelentős lépés India nukleáris energiakapacitásának növelésében
- Az USA leépíti kínai függőségét, ami nagy esély Indiának
- India rohamosan növeli a hadi kiadásait (GDP 1,9%-a)
- Új gazdaságpolitika kell Indiában – reformok kellene
- A BRICS országok leépítenék a dollár-függőségüket kriptó-val és CBDC-vel
- Indiának nem elég ambiciózus a kvantum-stratégiája
- Az indiai hadsereg legfőbb célja 2024-ben az új technológiák integrálása
- Kipukkadt az indiai EdTech buborék, de van még esély
- Indiában a hindu-nacionalizmus terjed
- Indiában egyre nagyobb szerepet kell adni a nőknek a munkaerőpiacon és a helyi önkormányzatokban is
- Integrálni kell az LMBTQ+ közösséget a munkaerőpiacon
- Indiában végre nagyobbak az állami egészségügyi kiadások, mint a magán finanszírozás
- Mélyül az észak-déli ellentét Indiában
- Indiában sürgősen megoldást kell találni a víz-problémákra
- Indiai cégeknek is jó lenne bekapcsolódni a CO₂ piacra

AFRIKA

- Tanzánia vissza akar térni a nemzetközi porondra
- Növekszik a francia-ellenesség a volt afrikai gyarmatokon
- A szudáni konfliktus a legnagyobb humanitárius katasztrófa
- Egyiptom és Oroszország kapcsolata szorosabb lett, de csak pragmatikus alapja van ennek
- Dél-Afrikában nyomás alatt van a demokrácia a korrupció miatt
- Dél-Afrikát és Botswanat komoly gazdasági válságok sújtják
- Az afrikai szabadkereskedelmi megállapodás 1,2 milliárd embert és 54 országot érint
- A kritikus ásványok nagy része a szub-szaharai térségben található – ez lehet az afrikai zöld átállás alapja is
- Szükség lenne egy afrikai CBDC-re
- Afrika több gondját megoldhatnák integrált AI rendszerek, de ahhoz adatbiztonság kellene
- Afrikában is terjednek az új technológiák, így felértékelődött a szabályozás kérdése
- Nigériában a korrupció az egyik legnagyobb gátja a fejlődésnek
- Belső migráció Afrikában (pl.: Kongó, Líbia, Nigéria)
- A Délről Északra importált termékek vízfelhasználása hatalmas, és ezek a termékek a vízhiánnyal súlyosan érintett területekről érkeznek
- A klímaváltozás az élelmiszerbiztonságot is fenyegeti
- Afrika nehezen exportál az európai karbon-szabályok miatt
- Afrikában be kellene vonni a civil szervezeteket a klímacélok kijelölésébe
- Afrikában a körforgásos gazdaságra való áttérés (a lineáris helyett) ösztönöznék a gazdasági átállást is
- A Nílus éghajlati ajándékai megkérdőjelezzik a klímaváltozás narratíváját

DÉL-AMERIKA

- A Milei-kormány szélsőséges gazdasági reformjai működni látszanak
- A latin-amerikai hatalmak közül sokan elutasítják az USA befolyását, és inkább Kína, Oroszország és Irán felé fordulnak
- Chilében rohamosan polarizálódik a társadalom a gondok miatt
- Kolumbia a NATO úttörő nemzetközi partnere
- Peru jelentős réz tartalékokkal rendelkezik, ami a zöld átállás alapja lehet, de nincs ráépülő stratégia a politikai feszültségek miatt

KÖZEL- ÉS KÖZÉP-KELET

- Az Öböl-államok tudatosan játszanak egy kereskedelmi összekötőpont szerepére
- Trump közel-keleti politikája: (1) kiállítás Izrael mellett; (2) racionalizált diplomácia; (3) olaj-országok erős szövetsége
- A Közel-Kelet egyre mélyebb válságba süllyed
- "Bojkott, Tőkekivonás és Szankciók" mozgalom Izrael ellen
- 2024-ben közel kerültünk egy Izrael-Irán konfliktushoz, de sikerült megoldani
- Irán magas szinten folytatja a kibertámadásokat
- Iránnak erős proxy milíciái vannak (pl.: Hezbollah, Houthik)
- Szíriában az Assad-rezim bukása után bizonytalan lett a helyzet -> lehetőség a nagyhatalmaknak a helyezkedésre
- Irakban újabb tüntetések
- A NATO megpróbálja stabilizálni az iraki helyzetet
- Bangladeshben az új kormánynak stabilizálnia kell az országot
- Pakisztánban egyre nagyobb politikai ereje van a katonaságnak

Témacsoport szerinti bontás

The background is a teal gradient with a network of white dots and lines, resembling a molecular or data network structure. The dots are of varying sizes and are connected by thin white lines, creating a complex web of connections across the entire frame.

Nemzetközi politika

NEMZETKÖZI POLITIKA – ÁLTALÁNOS TÉMÁK

- A nemzetközi szervezetek (pl.: ENSZ) túl lesznek terhelve a globális kihívásokkal – reformok szükségesek ezekben a szervezetekben.
- Az ideológiai és geoökonómiai megosztottság megnehezíti a kormányzás jövőjét globálisan.
- 2016 óta folyamatosan csökken a békére és biztonságra irányuló kooperáció, de az utóbbi időben rohamosan esik.
- Unipoláris világrendrőről multipolárisra állunk át.
- A "nemzet az első" filozófia visszatért a globális politikába, ami komoly hatással lesz mindenre.
- A nemzeti konzervativizmus világszerte terjedő mozgalommá vált, amely a hagyományos jobboldallal szemben megkérdőjelezi a fennálló intézményrendszer hatékonyságát, vezetői pedig közösen lépnek fel a globalizáció és a bevándorlás ellen.
- Növekszik a nukleáris fenyegetés a világban.
- Élesedik a verseny a nukleáris fegyverek terén, ahogy a konfliktus is nő a nagyhatalmak (USA, Kína, Oroszország) között.
- Az erősödő geopolitikai feszültségek a fejlődő technológiával együtt új biztonsági kockázatokhoz vezetnek majd.
- Az óceánokon egyre élesebb a nagyhatalmak közötti feszültség és katonai versengés.
- A hírszerzési verseny szándékos fokozása a nagyhatalmak részéről jelentős stratégiai és biztonsági kockázatokat fog eredményezni.
- Az országok a geopolitikai ellentétek ellenére is kereskednek egymással.
- A fejlődő országok a geopolitikai töréseken átívelően erősítik a kereskedelmi kapcsolataikat.
- Egyes kereskedő országok elkezdtek csökkenteni a kereskedelmi hatóságukat.
- A világ számos demokráciájában erodálódik a politikai centrum.
- Korábban csak államok harcoltak egymással, de mára számtalan típusú katonai szövetség és fegyveres csoport van, így a hadviselésre vonatkozó nemzetközi jog egyre kevésbé hatásos.

NEMZETKÖZI POLITIKA – RÉGIÓS TÉMÁK_1 (S. = SAJÁT NÉZŐPONT)

USA

Kína

- USA-Kína verseny/szembenállás erősödik (minden téren) (s.)
- Kína ambíciói (katonai és gazdasági) az indo-pacifikus térségben – az USA-nak meg kell erősítenie a jelenlétét (s.)
- A kínai-orosz szövetség sarkköri tevékenysége fenyegető az USA számára (s.)
- Esetleges USA-Kína háború esélyei, forgatókönyvei (s.)
- Kína befolyásolási próbálkozásai az USA-ban AI-al (s.)

Globális védelem, NATO

- Az USA-nak meg kell erősítenie a stratégiai és katonai szövetségeit a kulcs régiókban Kína, Oroszország és Észak-Korea ellen (s.)
- A 2025-ös amerikai védelmi törvényjavaslatnak a kínai befolyás elleni védekezésre, az indiai- és csendes-óceáni haditengerészeti fejlesztésekre és a hadsereg depolitizálására kell összpontosítania (s.)
- Határozott tengeri jelenlétre van szükség (s.)
- Az USA-n kívül a többi tagnak is aktivizálnia kell magát a NATO-ban, különben a szövetség elértéktelenedik nemzetközileg (s.)
- A NATO megerősítése lehetőség a Kínára való fókuszálásra (s.)
- 75 év alatt változott az USA hozzáállása a NATO-hoz
- Csökkent az USA hajlandósága a nemzetközi konfliktusok feloldására, így mindenhol saját stratégia kell a védelemre
- Továbbra is védenie kell a szövetségeseket (pl. Ukrajnát és Tajvant), mert ez erény, illetve az USA magát is védi ezzel (s.)
- Irán vészesen közel jár az atombomba megszerzéséhez, ami stratégiai kihívás az USA-nak (s.)
- Fel kell lépni Irán proxy milíciái ellen (pl.: Hezbollah) (s.)
- A Közel-Kelet mai káoszáért nagyrészt az elhibázott amerikai külpolitikai döntések felelősek (s.)
- Élesedik a nukleáris fegyverkezés is – az USA-nak is lépnie kell
- Úr biztonságpolitikai szerepe megnőtt (s.)

Választások

- Az erősödő politikai polarizáció az USA-ban a globális stabilitásra is kihat – mindkét félnek voltak káros kijelentései
- A „nemzet az első” politika visszatért a globális gondolkodásba
- Szoros volt a kampány az USA-ban, ahol a fókusz a belpolitikai programokon volt, míg a két oldal közti ellentét rekord nagy lett

Trump elnöksége

- Trump republikánus többséggel megvalósítja az „America first” tervét – egyszerre piacbarát és protekcionista -> bizonytalanság
- Trump második ciklusa nagy kockázatot is jelent
- Az új kormányzatot gyorsan és tudatosan kell feltölteni konzervatív szakemberekkel (s.)
- Trump folytatná a fegyverkezést (s.)
- Trump politikájának középpontja: adócsökkentés; vámok; deep state leszámolása
- Trump hozhatja el a tüzszünetet az orosz-ukrán háborúban
- Trump közel-keleti politikája: (1) kiállítás Izrael mellett; (2) racionalizált diplomácia; (3) olaj-országok erős szövetségesei
- Trump jelentősen növelné a kínai vámokat, hogy csökkentse a függőséget a kulcs iparágakban

Egyéb

- A WHO Pandémia Szerződése hibás, és szuverenitást ellenes (s.)
- Az USA-nak külpolitikailag óvatosan kell bánnia az ENSZ támogatásával (s.)
- Az USA-nak nem szabad csatlakoznia az ENSZ tengeri jogi egyezményéhez, mert az korlátozná szuverenitását (s.)
- Amerika utasítsa el az ENSZ „Jövő Paktumát”, mert az veszélyezteti a szuverenitást (s.)
- A külföldi segélyek elosztását optimalizálni kell (s.)
- Nemzeti érdekeken alapuló bevándorláspolitikára kell (s.)
- USA-Oroszország bilaterális kapcsolatok teljes felbomlása (s.)

NEMZETKÖZI POLITIKA – RÉGIÓS TÉMÁK_2

Európa

Európai és EU-s ügyek

- EU-s vagy tagállami szintű szabályozás felosztása a kritikus kérdésekben
- Tovább nő az EU-s szabályozások mennyisége (egyben terhe)
- EU-s vámok kiegyenlítő céllal lépnek életbe
- EU-s eladósodás csak korlátozottan jó döntés
- Növekvő államadósságok: politikai kockázat is van benne
- Integrált európai védelem kell (atom is), nem lehet az USA-ra támaszkodni – de továbbra is erős EU-NATO szövetség kell
- Finnország és Svédország csatlakozott a NATO-hoz
- Vizsgálni kell az EU-s csatlakozások lehetőségét (előnyös lehet) – Nyugat-Balkán áll a legjobban
- A berlini fal leomlása óta épített Európát kell most megmenteni
- Az EU-s külpolitika békés időkre van kitalálva -> reform kell
- Több tagállam belső problémákkal küzd, emiatt hiányzik egy erős vezető az EU-ból
- EU jövője 3 hölgyön múlik: von der Leyen, Meloni és Le Pen
- A választások évében megválasztott vezetőknek egyből nehéz kérdésekre kell megoldást találniuk
- Az EU határozottan kiáll Ukrajna mellett
- Írország hatalmas adóbevétele ismét rávilágít a nyereségfelosztási rendszer hibáira – reform kell
- A UK-ben történelmi munkáspárti siker született

Európa

Nemzetközi politika

- Az orosz-ukrán háborúnak 4 kimenetele van: hosszú háború, befagyasztott konfliktus, ukrán győzelem vagy vereség
- Oroszok új partnereket találtak az EU helyett a fejlődő országoknál
- Putin megerősítette a hazai legitimitását egy választással
- Problémás az Ukrajnának nyújtandó hitel kidolgozása
- Ukrajna NATO-hoz való viszonyát tisztázni kell
- Nehéz lesz fenntartani a békét Ukrajnában
- Az USA-nak továbbra is támogatni kell Ukrajnát, mert ezzel magát is védi
- Törökország nemzetközi befolyása nő
- Stratégiai EU-India és ASEAN kapcsolatokra van szükség
- Erősödik a NATO kapcsolata Japánnal és Ausztráliával, mert aggódnak Kína és Oroszország miatt
- Trump újraválasztása sorsdöntő Európa szempontjából
- Németország erősen kiáll Izrael mellett a gázai konfliktusban
- Georgiában anti-demokratikus eltolódás volt
- Franciaország globális szerepe változik: romló kapcsolatok Afrikában, de egyre fontosabb csendes-óceáni jelenlét
- Franciaország politikai válságba sodródott (a közép elesett)

NEMZETKÖZI POLITIKA – RÉGIÓS TÉMÁK_3 (S. = SAJÁT NÉZŐPONT)

Kína és Távol-Kelet

- A nemzetközi szervezetek képtelenek kezelni a modern problémákat – rendszerszintű kockázatok vannak (s.)
  - Kína 2024-ben: Fontos szerep a stabilitás fenntartásában és a fejlődés előmozdításában a turbulenciák és változások időszakában (s.)
  - Kína 3-as hadviselése: befolyásolás; pszichés-; jogi hadviselés
  - Kína fokozta a hadi beruházásokat, de rövid távon nem valószínű, hogy háborúra készül
  - A nukleáris fegyverkezés is gyorsul a nagyhatalmak között
  - Vannak elemzések egy esetleges totális háborúról
  - A hírszerzési háború jelentős kockázatot jelent (s.)
  - Kína saját erőteret épít
  - Kína hangja nőtt az ENSZ-ben – az „Egy út, egy övezet” népszerű, a szegényebb országok Kínával szavaznak
  - Az „Egy út, egy övezet”-el Kína a saját standardjait is terjeszti
  - Kína jelentős térnyerése az indo-pacifikus régióban – nyomásgyakorlás Tajvanon
  - Kína kihasználja a Nyugat kulturális megosztottságát geopolitikai előnyszerzés céljából
  - Orosz-kínai szövetség a sarkköri ambíciók elérésére
  - Az orosz-kínai szövetség csak az USA-val való szembenálláson alapszik, nincs benne kölcsönös bizalom
  - USA-Kína szembenállás sok területen – Trump fokozza majd
  - Trump jelentősen növelné a Kínára kivetett vámokat
  - Xi Jinping növekvő egyszemélyi hatalma nem biztos, hogy jó irány
  - Kína felelőssége a COVID-19 világjárványban jelentős, és az USA-nak szankciókkal kellene válaszolnia
  - A két aktív konfliktus (orosz-ukrán, gázai) Kínára is hatással van (s.)
-
- Japán vezetésével kellene létrejönnie egy csendes-óceáni katonai szövetségnek (Franciaország és az USA segíthet)
  - Erősödik a kapcsolat a NATO és Japán, illetve Ausztrália között
  - A jelen kor kihívásai hozadékaként megnőtt a kooperáció a dél-kelet-ázsiai országok között
  - Észak-Korea erősítette kapcsolatait Kínával és az oroszokkal, de van esélyük az USA-val is tárgyalni

Globális Dél

- India a világ legnagyobb demokráciájaként helyet követel a nagyhatalmak asztalánál
- Létrejött egy erős Európa – Közel-Kelet – India együttműködés az USA közreműködésével (India-Middle East-Europe Economic Corridor (IMEC))
- India nem hitegetheti magát azzal, hogy nem háború Kínával
- India a G20 elnöksége alatt a Globális Dél vezetője lett – állandó helyet adott az Afrikai Uniónak, ami javította a megítélését
- Pakisztánban egyre nagyobb politikai ereje van a katonaságnak
- Modi egy évtizede alkalmazza az „India first” politikát, de most gyengébben szerepelt a választásokon
- A Maldív-szigetek az India és Kína közti verseny eszköze lesz
- Egyre szorosabb együttműködés az EU és India között
- Tanzánia vissza akar térni a nemzetközi porondra
- Növekszik a francia-ellenesség a volt afrikai gyarmatokon
- Dél-Afrikában nyomás alatt van a demokrácia a korrupció miatt
- A szudáni konfliktus a legnagyobb humanitárius katasztrófa
- Az Öböl-államok tudatosan játszanak egy kereskedelmi összekötőpont szerepre
- Trump közel-keleti politikája: (1) kiállítás Izrael mellett; (2) racionalizált diplomácia; (3) olaj-országok erős szövetségesei
- Egyiptom és Oroszország kapcsolata szorosabb lett, de csak pragmatikus alapja van ennek
- A Közel-Kelet egyre mélyebb válságba süllyed
- A NATO megpróbálja stabilizálni az iraki helyzetet
- Iránnak erős proxy milíciái vannak (pl.: Hezbollah, Houthik)
- 2024-ben közel kerültünk egy Izrael-Irán konfliktushoz, de sikerült megoldani
- "Bojkott, Tőkekivonás és Szankciók" mozgalom Izrael ellen
- Szíriában az Assad-rezsim bukása után bizonytalan lett a helyzet -> lehetőség a nagyhatalmaknak a helyezkedésre
- Bangladesben az új kormánynak stabilizálnia kell az országot
- A Milei-kormány szélsőséges gazdasági reformjai működni látszanak
- A latin-amerikai hatalmak közül sokan elutasítják az USA befolyását, és inkább Kína, Oroszország és Irán felé fordulnak
- Chilében rohamosan polarizálódik a társadalom a gondok miatt
- Kolumbia a NATO úttörő nemzetközi partnere

The background is a teal gradient with a network of white dots and lines, resembling a molecular or data network structure. The dots are of varying sizes and are connected by thin white lines, creating a complex web of connections across the entire frame.

Gazdaság

GAZDASÁG – ÁLTALÁNOS TÉMÁK

Gazdasági szuverenitás

- A geopolitikai feszültségek növekedésével előtérbe került a gazdasági függőségek kérdése, ami csak állami beavatkozással csökkenthető, de ezt a versenyképesség megtartásával kell elérni
- A fokozódó globális versenyben az államok előnyt akarnak szerezni a kulcs területeken: AI, kvantum, biotechnológia
- Az ellátási láncok a sokkok ellenére meglepően elleállóak voltak, de szükség van megelőző intézkedésekre is.
- A tudásáramlást korlátozó intézkedéseket csak szűken meghatározott, stratégiai jelentőségű területekre szabad korlátozni.
- Az úrból gyűjtött adatok nemzetgazdasági és -biztonsági célokat szolgálnak
- A stratégiaileg is jelentős iparágakban a külföldi befektetések korlátozása szükséges lenne, de profit veszteséggel járna

Fejlesztés, fejlődés

- Átállunk az ipariról az intelligens világra
- A zöldmezős FDI-oknak mérhető pozitív hatása van a termelékenységre egy adott országban.
- A turisztikában a járvány utáni visszapattanás folytatódik
- A turizmusnak komoly vidékfejlesztő hatása van, így erre a helyi önkormányzatoknak is építeniük kell
- Vállalkozások mennek az úrbe
- Az adat és a szellemi termékek áramlása erősödött 2020-ig, de azóta kérdések merültek fel, hogy hogyan dolgozzunk együtt a lehetőségek kiaknázásán.
- Negyed évszázad alatt 6-szorosára nőtt a medián produktivitás, de 75%-áért a gyorsításávon lévő fejlődő gazdaságok a felelősek (Kína egyedül a feléért). A fejlett gazdaságokban viszont nagyon kicsire csökkent a produktivitás növekedése. Ha növelni szeretnék a mutatót, ahhoz a befektetés elengedhetetlen.

Kockázatok

- A világgazdaság gyenge fellendülése a rendszerszintű kockázatok valószínűségének jelentős növekedéséhez fog vezetni
- A politikai kockázatot nem veszik figyelembe annak értékelésekor, hogy az országok képesek-e kezelni az adósságukat, pedig figyelembe kellene venni.
- A piaci eufória mellett a befektetők hajlamosak szem elől téveszteni a veszélyeket
- A világgazdaság a látszólagos stabilitás ellenére veszélyesen közel sodródott a hirtelen összeomláshoz, miközben a szabályok erodálódása, a geopolitikai feszültségek és az intézmények gyengülése fenyegeti a megszokott rendet.
- A kereskedelmi együttműködés tovább erősödött a pandémia alatt, majd 2023-ban lassult, és most a megszorításokkal bizonytalan lett a jövője.
- A vezető közgazdászok 56%-a világgazdaság gyengülését várta 2024-re, míg 69%-uk jósolta, hogy a geopolitikai megosztottság erősödni fog.
- A vezető közgazdászok 86%-a szerint nő a feszültség a politika és a gazdaság között, míg 69%-uk várta, hogy a globális növekedés vissza fog erősödni 4%-ra a következő 5 évben.
- A vezető közgazdászok 67%-a szerint a globális kollaborációk csökkenése fenyegeti a közös célok elérését.
- A geopolitikai bizonytalanságok rákényszerítik a nemzetközi vállalatokat, hogy felülvizsgálják a hosszú távú nemzetközi növekedési stratégiájukat.
- Az alacsony és közepes jövedelmű emberekre és országokra nehezedő gazdasági terhek növekedni fognak.
- A 90-es évek óta csökken a liberalizáció hatása a gazdaságra

Üzleti világ

- A vállalkozásoknak az AI szolgáltatókkal való együttműködés során arra kell figyelniük, hogy megtartsák a kontrollt, szorosabb kollaborációt alakítsanak ki, és ne higgyék, hogy egy szolgáltató meg tud oldani mindent.
- A generatív AI sokat gyorsított és fejlesztett a termék design-on, de továbbra is kell a tervezők szakértelme.
- Mindenki profitál belőle, ha a KKV-k együttműködnek a nagyobb cégekkel.
- A logisztikát profitábilisan és fenntarthatóan tartani szinte lehetetlen.
- Ha a vezetők a produktivitás fejlesztésére fókuszálnak, akkor egy új sikerkorszak jöhet.
- A kifinomult befektetők engedik a cégeket, hogy végrehajtsák a stratégiájukat még a változó körülmények között is.
- Az innovatív vállalati kultúrával rendelkező cégek jóval a piac előtt járnak a gen AI alkalmazásában.
- A felhasználók elvárják, hogy mindenhol egyszerű és magával ragadó digitális élményt kapjanak.
- A felhasználói trendek gyakran kiszámíthatatlanul divergálnak egymástól, amit nehéz lekövetnie a cégeknek.
- A direct-to-customer modellre való átállás rengeteg új értéket teremthet.

GAZDASÁG – RÉGIÓS TÉMÁK_1 (S. = SAJÁT NÉZŐPONT)

Európa

- A közös ügyeket (védelem, zöldítés, digitalizáció, stb.) közösen kell finanszírozni
- Digitális Euro új kihívás, de lehetőség is – EKB stratégia kell rá
- Az EKB-nak erősebb stratégia kell az inflációs zavarok ellen
- A stratégiai iparágakban az importfüggőség csökkentése szükséges – protekcionizmus felé fordulás
- A kínai EV-k pánikot okoztak -> EU-s vámolás (kiegyenlítő vám)
- Kína birtokolja a kritikus ásványok jelentős részét és a ráépülő értékláncokat is -> Európának függetlenednie kell
- Ellátási láncokat meg kell erősíteni (stabilak, de megelőzés a cél)
- A tudásáramlás szabályozása csak a stratégiai iparágakban lehet
- Orosz energiafüggőség további csökkentése (Ukrajnán keresztül megszűnt a gázszállítás)
- Nemzeti bajnokok versenyellenes támogatása nem jó irány
- Versenyképességet vissza kell állítani - Draghi jelentés
- A zöld mezős FDI-ok javítják egy ország termelékenységét
- Az európai hadiipart versenyképessé kell tenni
- Németországnak egy évtizedbe telnie elérni az orosz fegyvergyártás jelenlegi szintjét
- A turizmusnak kiemelt szerepe van a vidékfejlesztésben
- Ukrajna újjáépítése gazdasági kihívás és lehetőség is – értékes ásványkincsekkel rendelkezik, ami jó alap
- Európa vezető a fenntarthatóságban, de a növekedést is fel kell pörgetni
- Európa 3 gazdasági sokkal küzd: energiaárak, kínai import, Trump visszatérése miatti vámok

USA

- Vállalkozások mennek az űrbe (s.)
- Pénzügyi piacok befolyásolása az új technológiákkal (s.)
- Nemzetközi versenyképesség fenntartása (s.)
- Csökken a vállalkezési szellem – deregularizáció kell (s.)
- Adóreformok kellenek (s.)
- Fel kell pörgetni az innovációt (s.)
- Szükség van a szabad piacra (s.)
- A gazdasági lassulás veszélyezteti a demokrata győzelmet
- A gazdaság jól teljesít, de fenyegetőek a politikai kockázatok
- A szárnyaló tőzsde mögött techno-optimizmus áll
- Külföldi befektetések korlátozása a stratégiailag fontos iparágakban (s.)
- Az amerikai Biosecure Act célja az ellátási láncok Kínától való függetlenítése
- Az USA katonai termelése is korlátos
- A védelmi költségvetésben a beszerzést kell előtérbe helyezni a kutatás-fejlesztés helyett (s.)
- A vámok magasabb árakat és rövid távon nagy zavart okoznak majd a piacokon az újrendeződésig (s.)
- Az Egyesült Államok védelme érdekében biztosítani kell a kritikus ásványi anyagok ellátási láncait (s.)
- Nagy lehetőség van kritikus ásványok kinyerésére Alaszkában és a sarkköri térségben, de nagy erőfeszítés kell hozzá (s.)
- Előnyös lenne az észak-amerikai gazdasági integráció (s.)
- Jó irányba halad az infláció, de tart még a poszt-COVID kiigazítás, így 2024-ben mindkét irányba mozoghat (s.)
- A kormányzati túlköltekezés fő okozója a Biden-féle inflációgerjesztő politika – a Kongresszusnak lépnie kell (s.)
- Trump nagy teret adott a bankoknak, Biden szabályozta őket (s.)
- A borralaló adómentesség tétele valójában nem jó megoldás (s.)
- A milliárdos vagyonok eredete és szerepe fontos tanulságokat hordoz az adópolitika számára (s.)
- A transzport fejlesztést ingatlanfejlesztéssel kell támogatni (s.)
- Gyors reagálással kell megfizethetőbbé tenni a lakhatást (s.)
- A drága originális gyógyszerek támogatják az olcsó generikusakat (s.)
- A gyógyszerári ellátás megreformálása szükséges (s.)

GAZDASÁG – RÉGIÓS TÉMÁK_2

Kína és Távol-Kelet

- Kínában is csökkent a produktivitás növekedési üteme
- Negyed évszázad alatt hatszorosára nőtt a medián produktivitás, aminek a feléért Kína a felelős
- A kínai állam ügyesen ösztönzi a nagy cégeket az állami célok elérésére
- A kevesebb szabályozás miatt Kína versenyképesebb pl. AI terén
- Kínai EV-ket jelentősen vámozták 2024-ben
- Az új, expanzív technológiai és ipari stratégia veszélyes, mert a világ ellenáll, a belső fogyasztás pedig kicsi
- Folyik az eddigi kereskedelmi stratégia újratervezése
- Kína birtokolja a kritikus ásványok jelentős részét, és az erre épülő értékláncot is
- A kínai vállalatok terjeszkednek a fejlődő világban, kiszorítják a nyugati multikat, miközben olcsó és innovatív termékekkel milliárdok életét javítják – így a globalizáció új lendületet kapott, csak most már kínai vezetéssel
- Kína lett globálisan a legnagyobb fejlesztési hitelező
- A BRICS országok leépítenék a dollár-függőségüket kriptó-val és CBDC-vel
- Kína jól áll a saját CBDC fejlesztésével
- A Nyugat számára fenyegető Kína ópium és fentanil kereskedelme
- A gazdaságot veszélyezteti, hogy az adatokat manipulálja a Kommunista Párt
- Hszi Csin-ping elvesztette a befektetők bizalmát

- Japán számára lehetőség Trump politikája új alaszakai befektetésekre

Globális Dél

- A BRICS országok leépítenék a dollár-függőségüket kriptó-val és CBDC-vel
- A fejlődő országok a geopolitikai töréseken átívelve erősítik a kereskedelmet
- Az afrikai szabadkereskedelmi megállapodás 1,2 milliárd embert és 54 országot érint
- A kritikus ásványok nagy része a szub-szaharai térségben található – ez lehet az afrikai zöld átállás alapja is
- Szükség lenne egy afrikai CBDC-re
- Dél-Afrikát és Botswanat komoly gazdasági válságok sújtják
- Peru jelentős réz tartalékokkal rendelkezik, ami a zöld átállás alapja lehet, de nincs ráépülő stratégia a politikai feszültségek miatt
- Az FBR-ek (Fast Breeder Reactor) fejlesztése jelentős lépés India nukleáris energiakapacitásának növelésében
- Az USA leépíti kínai függőségét, ami nagy esély Indiának
- India rohamosan növeli a hadi kiadásait (GDP 1,9%-a)
- Új gazdaságpolitika kell Indiában – reformok kellene

Technológia

TECHNOLÓGIA – ÁLTALÁNOS TÉMÁK

Szabályozás

- A gyorsan változó technológiák és tudomány kihívás elé állítják a szabályozókat – nemzetközi standardok kellenének, de ezek a növekvő feszültségek miatt nehezen elérhetőek
- Az ENSZ meghatározta a kiberkapacitás-fejlesztés alapelveit, de ezt a tervet eddig nem sikerült implementálni, pedig szükség lenne rá.
- A szabályozás még nincs felkészülve az AI és a biotechnológia/genetika találkozására
- Az AI szabályozás nem veszi figyelembe a szegényebb országok igényeit

Kibervédelem

- Az új technológiák békés és fair felhasználása alapszükséglet a fejlődés és a biztonság érdekében, de ennek eléréséért aktívan tenni kell
- Az AI fejlődésével a megtévesztés és félreinformálás új szintre lépett – védekezni kell
- AI-al irányított hamis profilok tömegével befolyásolják a közvéleményt a social médiában
- A gyorsan fejlődő technológiai környezet és a kiber-egyenlőtlenségek hangsúlyozzák, hogy még nagyobb szükség van a köz- és a magánszféra együttműködésére.
- Ma már államok is használnak kiber-feltörési metódusokat, így nemzetközi szabályozásra lenne szükség
- Az internet támadási felület, így ellenállóvá kell válni a káros próbálkozásokkal szemben.
- A kibervédelem nem csak az adatok védelmét jelenti, hanem ki kell terjednie a felhasználók védelmére a csalások ellen is.
- A kibertérben történő események ellen, amelyek nemzetközi jogot sértenek, sajátos jellegük miatt sokkal nehezebb állami válaszlépéseket eszközölni.
- Mivel a nukleáris erőműveket már rákapcsolták a digitális hálózatokra, így a kibervédelem fontosság még inkább felértékelődik.
- A pénzügyi piacokat komolyan lehet befolyásolni negatív irányba az új technológiákkal
- Az AI a hadviselést is forradalmasítja
- A kvantum technológia is nemzetbiztonsági fontosságú
- Az AI egyelőre nem alkalmasabb az internetnél biológiai támadások tervezésére

Digitális szuverenitás

- A technológia az állami versengések egyik legfontosabb terepe, ami miatt a hozzáférést is korlátozzák
- A digitális szuverenitás kérdése egyre fontosabb az államok számára, de nehéz elérni az erős nagyvállalatok miatt.

Üzleti alkalmazás

- Az AI egyelőre nem javítja annyira a produktivitást, mint az a megtérüléséhez szükséges lenne.
- A mesterséges intelligencia fejlődése megtorpant a növekvő költségek miatt
- Mit kezdünk az AI által készített replikák és a fejlesztett AI modellek szellemi tulajdonjogával?
- A túlzott szerzői jogvédelem káros, mert csökkenti a bemeneti adatok mennyiségét, és ez csökkenti az adott AI cég versenyképességét.
- Jelen állás szerint nem tudni, hogy a törvény ösztönözn fogja-e a felelős mesterséges intelligencia használatát, vagy elfojtja az innovációt.
- A genAI veszélyeit mitigálni kell
- A gen AI-nak általában csak akkor van hatása, ha mélyen beépítik a szervezetbe.

Egyéb

- Összefogásra és szabályozásra van szükség, hogy legyőzzük a digitális egészségügyből származó veszélyeket
- Az egészségügyi technológiákat rendszer szinten kell támogatni, hogy kiemelkedő hatást érjenek el
- A gyógyszercégek számára egyszeri lehetőség az új technológia
- A "Digital Twin"-ek használata jelentősen segítené a városi modellezést és tervezést
- A közösségi média világszerte egyre kevésbé közösségi: a nyílt online tér zártabb, elszigeteltebb platformok felé tolódik, és a személyes kapcsolatok háttérbe szorulnak.
- Ha az állam nem kezeli az új technológiák körüli hype-ot a társadalomban, annak negatív következményei lehetnek
- Az AI ugrásszerű fejlődési lehetőséget ad a feltörekvő világban élőknek, ha okosan használják ki az új technológiát.
- 2024 legfontosabb technológiája az AI tudományban való alkalmazása volt

TECHNOLÓGIA – RÉGIÓS TÉMÁK (S. = SAJÁT NÉZŐPONT)

Európa

- Szerzői jogok erősítése -> hatékonyság csökkenése (hátrány Kínával szemben)
- AI szabályozás: felelős használat VAGY elfojtja az innovációt
- A biztonságos AI-hoz nemzetközi standardokra lenne szükség, de az erősödő konfliktusok akadályozzák ezt
- Állami beavatkozással korlátozzák egyes technológiák hozzáférését stratégiai célokból
- AI használata fontos lenne a közigazgatásban is
- Kellene saját európai AI szoftver is
- A globálisan vezető platformoknak meg kellett osztaniuk a felületüket, ami növeli a versenyt
- Az új technológiák erős eszközei a külföldi befolyásolásnak
- A kvantum technológia kiemelt fontosságú gazdasági, technológiai és katonai szempontból is
- Felértékelődik a biotechnológia biztonságpolitikai szerepe
- Az atomerőműveket rákapcsolták a digitális hálózatra -> biztonsági fenyegetés
- Átfogó stratégia és szabályozás kell a digitális egészségügyre
- Az olcsó drónok forradalmasítják a hadviselést

USA

- Technológiai verseny (főleg AI-ban és kvantum technológiában) – kiemelt K+F, szabályozói és katonai figyelem (s.)
- Az AI nemzetbiztonsági kockázatot is jelenthet (s.)
- AI szabályozás sürgetése (+bírósi gyakorlat kialakítása) (s.)
- Szellemi tulajdon az AI korában kérdéses (s.)
- Meg kell védeni az alkotók jogait a technológiával szemben (s.)
- Az arcfelismerő technológiát okosan kell szabályozni (s.)
- Új technológiák az egészségügyben és a hadi iparban (s.)
- Eleget költ-e az állam a gyógyszerkutatásra? (s.)
- Az AI felelős kormányzati hasznosítása előnyös lenne (s.)
- A technológiai fejlődés veszélyezteti az emberi méltóság és természet bibliai felfogását (s.)

Kína és Távol-Kelet

- Az AI katonai használata rosszul sülni lehet el
- Stratégiai verseny folyik K+F-ben (kvantum, AI, biotechnológia)
- A kínai tudomány és K+F már leelőzte az európaiat
- Kínában kiemelt fókusz van a kvantum fejlesztésekre – katonai, tudományos és gazdasági előnyt adhat
- AI-ban tör előre Kína
- Egységes AI szabályozás kellene, de a konfliktusok és protekcionizmus miatt ez nehéz – harc a standardok kialakításáért
- A gyorsan változó technológiák és a fejlődő tudomány kihívás elé állítják a szabályozókat (s.)
- Az új technológiák békés és fair felhasználása alapszükséglet a fejlődés és a biztonság érdekében, de ez nem jön magától, hanem tenni kell érte (s.)
- Kína időjárás-befolyásoló technológiája egyre jobb – potenciálisan fegyver is lehet

- Észak-Korea magas szinten folytatja a kibertámadásokat
- Nepál biztonsági okokból betiltotta a TikTok-ot

Globális Dél

- Afrika több gondját megoldhatnák integrált AI rendszerek, de ahhoz adatbiztonság kellene
- Afrikában is terjednek az új technológiák, így felértékelődött a szabályozás kérdése
- Indiának nem elég ambiciózus a kvantum-stratégiája
- Az indiai hadsereg legfőbb célja 2024-ben az új technológiák integrálása
- Kipukkadt az indiai EdTech buborék, de van még esély
- Irán magas szinten folytatja a kibertámadásokat

The background is a teal gradient with a network of white dots and lines, resembling a social network or data visualization. The dots are of varying sizes and are connected by thin white lines, creating a complex web of connections. The overall aesthetic is modern and digital.

Társadalom

TÁRSADALOM – ÁLTALÁNOS TÉMÁK

Munkaerőpiac

- A nők által betöltött munkahelyek, illetve a magasan képzett és fiatalabb munkavállalók jobban ki vannak téve az AI-nak
- Az automatizálás, a távmunka és a diverzifikálódó munkaerő térnyerése szükségessé teszi, hogy megváltozzon az új technológiával való interakciónk.
- A foglalkoztatási ráta továbbra is magas, hiszen a gyors technológiai változások egyelőre nem szüntettek be tömegesen munkahelyeket.
- A várokozásokkal ellentétben a világjárvány idején sem az országokon belüli, sem a globális jövedelmi egyenlőtlenségek nem növekedtek széles körben.
- A fejlett országok versengenek a tehetséges bevándorlókért, de sok helyen a túlzott bürokrácia miatt maguk akadályozzák a sikeres toborzást.
- Csökken a fiatalok száma az építőiparban
- A legszegényebbek szenvednek, mert a gazdasági felzárkózás és fejlődés évekként ezelőtt lelassult, és a várt reformok helyett inkább az állami beavatkozás és a protekcionizmus terjed.
- A munkáltatóknak komoly szerepe van az egészségügyi biztosítások kialakításában
- Lassult a nemek közötti bérkülönbség csökkenése, ami most 68,6%. A jelenlegi ütemben 134 évnek kell még eltelnie, hogy teljesen megszűnjön a nemek közötti bérkülönbség.
- A gazdaság is profitálna abból, ha a nők egészségébe fektetnének.
- Egyre több aktívan AI-t használó munkavállaló van, de még mindig hiány áll fenn, így vissza tudnak élni a helyzetükkel. Az AI kiváltja a repetitív kognitív feladatokat, így felértékelődnek az interperszonális skilllek. Sok munkavállaló érzi magát kevésbé produktívnak, így őket újra be kell vonni, míg a jól dolgozók teljesítményét fenn kell tartani.

Társadalombiztosítás

- A demográfiai trendek miatt nő a társadalombiztosítási teher. A kötelező egészségbiztosításban nyújtott munkáltatói juttatás jelentősen csökkenthetné a munkavállalók terheit.
- A cél, hogy 2030-ra minden országban megvalósuljon az általános egészségbiztosítás, de ez a jelen krízisek tükrében valószínűleg késni fog
- A demográfiai változások kihívást jelentenek a jóléti államok fenntarthatósága szempontjából.
- A fejlett világ átáll az idősödő társadalomra

Oktatás

- A személyre szabható oktatás könnyebben tud majd heterogén közösségeket képezni, de ehhez átfogó stratégia kellene
- A stratégiai, adatalapú döntéshozatal segítheti az oktatási rendszer fejlesztését
- A tanárok a COVID óta stresszesebbek és alulfizettebbek, így rengetegen égnék ki
- A matektanároknak fontos szerepe van az analitikus gondolkodás és a problémamegoldó képességek kialakításában a társadalomban
- Jó alternatíva lehet az egyetemekhez képest a főiskolákon felhalmozott képzettség

Egyéb

- A világon minden ötödik kisgyerek alultáplált, ami maradandó agyi és fejlődési károsodást okozhat
- A hányás rengeteg gyereket öl meg, pedig egyszerű sóval és cukorral gyógyítható lenne antibiotikum helyett
- A gazdag országokban a születésszám-növelést célzó politikák nem működnek, mert a probléma gyökere a fiatalabb, szegényebb nők gyermekvállalásának elhalasztása
- Az abortuszt érintő szabályozás során ki kell balanszírozni a nők és a magzat jogait
- A prostitúciót azért kell teljesen tiltani, mert ez csökkenti a kényszerített eseteket
- A Z generáció alkalmazkodóbb, mint sokan gondolják, és bár többen beszélnek szorongásról, az okok nem egyértelműen a technológiában keresendők
- Ki lesz a hibás az AI által hozott hamis ítéletekben, illetve hisznek-e az emberek az AI döntéseinek?

- A GLP-1 gyógyszerek nemcsak a cukorbetegség és az elhízás kezelésében forradalmiak, hanem más betegségek ellen is hatékonyak bizonyulhatnak, így akár világszintű egészségügyi és társadalmi változásokat is hozhatnak.
- A nemzetközi kooperáció kulcsfontosságú a társadalom életének javításában.
- A streaming és a celeb sportolók átalakítják a sport-nézői közönséget
- A modern technológiák nagyban felelősek a nemi alapú megkülönböztetésért, mert ezen alapuló analógiákat tartalmaznak, amelyek a technológiával együtt elterjednek
- Az AI a demokráciát is befolyásolni tudja
- Központi képzés kellene a társadalomban AI téren
- Újra fenyegetést jelentenek az illegális ópoidok, amit sürgősen szabályozni kell
- A társadalmi polarizáció növekszik
- Ahogy a társadalmi polarizáció növekszik és a technológiai kockázatok ellenőrizetlenek maradnak, az "igazság" nyomás alá kerül.

TÁRSADALOM – RÉGIÓS TÉMÁK (S. = SAJÁT NÉZŐPONT)

Európa

- AI hatása a munkaerőpiacra -> hatékonyságnövelés vagy job-loss – átképzés kell (vannak már EU-s tréning programok)
- Magas a foglalkoztatási ráta (egyelőre nem pusztít az AI)
- A képzett ukrán bevándorlók nehezen integrálódnak, pedig a német KKV-knak szüksége lenne rájuk
- UK-ben feszültségek a bevándorlók miatt, pedig az integrálás jó
- CEE-ben a szegényebb rétegek is részesültek a GDP növekedésből, ugyanakkor nőtt az országon belüli egyenlőtlenség, az országok közötti konvergencia pedig lassult
- A COVID alatt nem nőttek az egyenlőtlenségek szignifikánsan
- Az előregedő társadalom növekvő teher az államkasszának
- Általános egészségbiztosítás minden embernek
- Németországban rekord részvételt eredményezett az EU-s választásokon a kormánnyal való elégedetlenség
- A német kannabisz legalizáció után nőtt a fogyasztás
- Európában is terjednek az illegális szintetikus ópoidok
- Egyenlőség kérdése több területen – Európa úttörő ilyen téren
- Szélsőbalos és iszlamista mozgalmak szövetsége -> antiszemita hangok
- Személyre szabható oktatás fontossága (adat kell hozzá)
- Nem jelennek meg a német egyetemeken a hadi tanulmányok
- Abortusz szabályozás megosztó kérdés

Globális Dél

- Nigériában a korrupció az egyik legnagyobb gátja a fejlődésnek
- Belső migráció Afrikában (pl.: Kongó, Líbia, Nigéria)
- Irakban újabb tüntetések
- Indiában a hindu-nacionalizmus terjed
- Indiában egyre nagyobb szerepet kell adni a nőknek a munkaerőpiacon és a helyi önkormányzatokban is
- Integrálni kell Indiában az LMBTQ+ közösséget a munkaerőpiacra
- Indiában végre nagyobbak az állami egészségügyi kiadások, mint a magán finanszírozás
- Mélyül az észak-déli ellentét Indiában

USA

Technológia

- Az AI befolyásoló ereje a social médián keresztül megnőtt (s.)
- A BigTech cégek képesek alakítani a közvéleményt, ami kihívást jelent a szólásszabadság számára. (s.)
- Technológia felé mutatott bizalom és hype a társadalomban (s.)
- Munkaerő helyzete a digitális világban – átképzés kell (s.)

Oktatás

- Továbbra is megéri felsőoktatási képzésre járni (s.)
- Az iskolákból el kell távolítani az ideológiai oktatást, ugyanakkor fontos a család és hazaszeretet, mint érték közvetítése (s.)
- Segíteni kell az oktatásban való részvételt a szegényeknek (s.)
- A bevándorlás a közoktatást is nehéz helyzetbe hozza (s.)
- Az egyetemek káros irányba mennek ideológia szempontból (s.)

Szülés, abortusz

- A szülés közbeni anyai halálozások csökkentése szükséges (s.)
- Növekszik a „pro-choice” mozgalom az abortusz jogokért
- Nem alkotmány- és vallásellenes az abortusz betiltása (s.)
- A mesterséges megtermékenyítés szabályait meg kell újítani (s.)
- A házasságok száma csökken, ami nem csak társadalmi, hanem nemzeti erőforrási probléma is (s.)
- A gyerekek nem csupán egyéni projektek, hanem magasabb társadalmi célokat is szolgálnak (s.)
- A kémiai abortusz kockázatai eltussoltak, de a közvélemény tájékoztatása elengedhetetlen lenne (s.)
- A születésszabályozás legyen elérhető mindenkinek (s.)

Normák, ideológiák

- A normák és az intézmények gyengülés csorbítja a rendszerbe vetett hitet
- A civilizáció normáinak lebontása veszélyezteti a társadalmi rend és erkölcs alapjait (s.)
- A nyugati civilizáció túléléséhez vissza kell térni a közös erkölcsi célokhoz és a történelmi küldetéstudathoz (s.)
- A „progresszív ügyészek” tudományos megalapozottságra hivatkozó érvrendszere valójában torz adatokon alapul (s.)
- Nemzeti stratégia kell az antiszemitizmus ellen (s.)

Bevándorlás

- A nyitott határpolitikát nemzetközi kartellek használják ki az USA elleni bünszervezeti műveletekhez (s.)
- A rendezetlen déli határhelyzet rontja Biden népszerűségét

Drog

- Illegális ópoidok terjedése: kis mennyiségben gyógyszer, jönnek Kínából az illegális verziók (s.)
- A kínai fentanil kereskedelem ellen fel kell lépni (s.)
- Mexikó és Kína felelősek a fentanil áradatért (s.)
- A modern drogrkrízis kezeléséhez új stratégia kell (s.)

Egyenlőség

- Diverzitás, nők helyzete (s.)
- Törvény kell róla, hogy női sportolók csak nők ellen küzdhessenek (s.)
- A DEI (diversity, equity, and inclusion) programok mélyítik az egyenlőtlenségeket, nem szüntetik meg azokat – ideje megszüntetni őket – (s.)

Egyéb

- Fontos téma volt a választás tisztasága és körülményei (s.)
- A választás eredményeitől függetlenül elhúzódó társadalmi vitákra kell számítani
- Fontos a társadalmi ellenállóképesség növelése egy változó korban: pszichológiai biztonság, flexibilitás (s.)
- A poszt-COVID stressz és kiegész fontos probléma (s.)
- A gazdagok adóztatására új módokat kell kitalálni (s.)
- Az egészségügyi ellátás költségei emelkednek (s.)
- Meg kell reformálni az egészségbiztosítási rendszert (s.)

Kína és Távol-Kelet

- Kína az AI és a social media segítségével befolyásolja a külföldi közvéleményt (megtévesztés, félreinformálás)
- Kínában a rohamosan fejlődő AI veszélyezteti a munkásokat
- Kínaiak amerikai béranyákat használnak állampolgárság szerzésére

- Dél-Korea gyorsan fogyó népessége komoly biztonsági kockázat
- Nepál biztonsági okokból betiltotta a TikTok-ot

The background is a teal gradient with a network of white dots and lines, resembling a molecular or data network structure. The dots are of varying sizes and are connected by thin white lines, creating a complex web of connections across the entire frame.

Fenntarthatóság

KLÍMAVÁLTOZÁS – ÁLTALÁNOS TÉMÁK

- Csökken az energia-átállítás üteme, és azt lehet tapasztalni, hogy az amúgy is jobban teljesítő országok fejlődtek többet, míg azok kevesebbet, ahol tényleg nagy hatása lenne.
- A legtöbb fejlődő országnak párhuzamosan kell növekednie, több energiát előállítania és csökkentenie a kibocsátását.
- A nemzeti klímacélok (NDC-k) kitűzésekor fontos szerepe lenne a civil szektornak, hogy tájékoztassa a kormányokat
- A karbonsemlegesség eléréséhez a negatív kibocsátás (carbon-removal) szükséges
- A carbon removal iparág kinőtte magát, így több befektetés kell az innovációba és az infrastruktúrába.
- Növekedésen és innováción keresztül is elérhető a net-zero átállítás nagy része.
- Szükség van a magán és a közszférára is a teljes net-zero átálláshoz.
- Nagy a különbség a klímaváltozás megfékezéséhez szükséges és a rendelkezésre álló források között -> magánszektor is szükséges az állami mellé
- A fenntartható technológiával dolgozó cégek akár hatalmas növekedést is elérhetnek, de ez nagyon tőkeintenzív, és sok a kihívás még.
- A körforgásos gazdaság egy jó eszköz az SDG célok elérésére.
- A biogazdaságok szerepe felértékelődik a klímavédelem során
- A globalizált világban komoly szerepe van a mezőgazdasági kereskedelemnek a klímacélok elérésében
- A városoknak össze kell fogniuk, hogy védekezni tudjanak a klímaváltozás veszélyei ellen, különben elvándorlás lesz
- A globális felmelegedés veszélybe sodorja az otthonokat világszerte
- Központilag kell fejleszteni a társadalom ellenálló képességét a természeti kihívásokkal szemben
- Az emberi civilizáció egy megbízható klímára épült, ami most veszélyben van, így az alkalmazkodás ugyanannyira fontos, mint a megelőzés és kezelés.
- Az éghajlat-politikát gondosan kell kalibrálni, hogy azt a közvélemény el akarja fogadni, és így ne rontsa a politikusok választási esélyeit.
- A klímaváltozást is bele kell építeni a katonai tervezésbe

- A klímaváltozásnak nemzetbiztonsági fenyegetései is vannak, amit még nem modelleznek eléggé
- Az évszázad végére megduplázódnak majd a pusztító viharok, amire komoly felkészülés kell
- A klímaváltozás felnagyítja a társadalmi fenyegetéseket - az extrém időjárás konfliktusok kirobbantója is lehet
- A kooperáció a természet megóvására erősödik, de a kibocsátás is folyamatosan nő.
- A környezeti kockázatok elérhetik azt a pontot, ahonnan már nincs visszaút.
- Elérhető-e a fenntartható növekedés?

FENNTARTHATÓSÁG – RÉGIÓS TÉMÁK (S. = SAJÁT NÉZŐPONT)

Európa

- Az éghajlatpolitikát úgy kell alakítani, hogy a társadalom elfogadja
- Az energetikai tervezésnél fontos szempont legyen a klíma
- Megvolt az első uniós támogatási árverés megújuló hidrogénre
- Lassan megszűnnek az ingyenes CO₂ kvóták
- A negatív kibocsátást (carbon-removal) kell elérni
- Az állami és magánszektor együttes finanszírozására van szükség a zöld átálláshoz
- Csak a légszennyezés 600 milliárd EUR-s kárt okoz évente
- A mezőgazdasági kereskedelemnek kiemelt szerepe van a klímacélok elérésében
- Körforgásos gazdaság az SDG célok elérésére

USA

- A klímaváltozás a katonai tervezés fontos eleme lett (s.)
- Klímaváltozás, mint nemzetbiztonsági fenyegetés (s.)
- Az USA a zöldenergia-politikája növeli a Kínától való függőségét, veszélyeztetve a nemzetbiztonságot (s.)
- Feszültségek a társadalomban a klímaváltozás miatt (s.)
- A levegőminőség szoros kapcsolatban áll a lakosság egészségével (s.)
- A klímaváltozás, az ózon és az asztma között egyértelmű összefüggés mutatható ki (s.)
- A 2015-ös SGD célok 17%-át értük csak el – nincs szisztematikus implementáció (s.)
- Nagyobb teret kell adni a kihaló fajok érdekképviselőjére (s.)
- A tiszta technológiák gyorsan terjednek, de lehet még fejlődni
- Heritage Foundation: kritikus hozzáállás a klímaváltozáshoz – több elemzésben foglalkoznak vele, hogy eltúlzott a félelem
- Az amerikai ökoszisztémák a vártnál jobban alkalmazkodnak az éghajlatváltozáshoz (s.)

Kína és Távol-Kelet

- *Kínával kapcsolatban nem publikáltak ilyen témában*
- DK-Ázsia különösen kitett a klímaváltozásnak, Európának kellene segítenie a mitigációban

Globális Dél

- A Délről Északra importált termékek vízfelhasználása hatalmas, és ezek a termékek a vízhiánnyal súlyosan érintett területekről érkeznek
- A klímaváltozás az élelmiszerbiztonságot is fenyegeti
- Afrika nehezen exportál az európai karbon-szabályok miatt
- Afrikában be kellene vonni a civil szervezeteket a klímacélok kijelölésébe
- Afrikában a körforgásos gazdaságra való áttérés (a lineáris helyett) ösztönözné a gazdasági átállást is
- A Nílus éghajlati ajándékai megkérdőjelezik a klímaváltozás narratíváját
- Indiában sürgősen megoldást kell találni a víz-problémákra
- Indiai cégeknek is jó lenne bekapcsolódni a CO₂ piacra